

Glosè Matematik Kreyòl - Angle

Haitian Creole - English Math Glossary

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Ipoteniz

Brooklyn College | 2900 Bedford Avenue | 1108 Boylan Hall | Brooklyn, NY 11210
P: 718.951.5187; E: hsi@brooklyn.cuny.edu W: <http://brooklyn.cuny.edu/hsi>

Glosè Matematik Kreyòl - Angle

Haitian Creole - English Math Glossary

Brooklyn College | 2900 Bedford Avenue | 1108 Boylan Hall | Brooklyn, NY 11210

P: 718.951.5187; E: hsi@brooklyn.cuny.edu W: <http://brooklyn.cuny.edu/hsi>

DE MO SILVOUPLÈ

Kiyès ki fè glosè a?

Glosè sa a se rezilta kolaborasyon ant Enstiti Etid Ayisyen (Haitian Studies Institute, ann Angle) nan Bouklin Kolèj ak Espas Kreyòl. Enstiti Etid Ayisyen se yon enstitisyon akademik ki la pou li soutni travay rechèch sou Ayiti ak Ayisyen. Espas Kreyòl limenm la pou li patisipe nan konbit pou Kreyòl tounen materyo konstriksyon ak motè transmisyon tout kalite konesans nan tout degre edikasyon. Moun ki te travay nan pwojè glosè sa a pou Espas Kreyòl se Doktè Archangelo Joseph, edikatè, pwofesè matematik, espesyalis nan pwodiksyon liv ak kourikoulòm matematik; Doktè Rozevel Jean-Baptiste, edikatè, lengwis, leksikograf; Yves Raymond, edikatè, tradiktè, entèprèt; Mènès Déjoie, edikatè, tradiktè. Doktè Nancye Barthelemy ak Pierre-Henri Barthelemy te fè yon dènye pasemen nan travay la. Yo toulede se pwofesè matematik.

Pou ki sa nou fè glosè a?

Glosè sa a se yon kontribisyon nan travay estandadizasyon langaj matematik an Kreyòl. Li enpòtan pou tout pwofesè k ap anseye matematik an Kreyòl itilize menm tèminoloji lè y ap prepare leson ak lè y ap fè kou. Se menm vokabilè sa a tou ki dwe parèt nan egzamen ofisyèl leta. Si chak pwofesè oubyen chak enstitisyon sèvi ak pwòp tèminoloji matematik pa yo, sa kapab kreye konfizyon nan tèt elèv yo. Sa kapab lakòz elèv yo gen difikilte pou yo rive konprann konsèp yo epi pou yo sèvi avèk yo kòm sadwa.

Glosè a pa yon glosè ki senpman gen mo matematik degrennen an Kreyòl ak ann Angle. Nou bay definisyon konsèp matematik yo an Kreyòl tou.

Pou kiyès nou fè glosè a?

Nou prepare glosè matematik la pou elèv Ayisyen ki lekòl Etazini soti nan jadandanfan rive nan uityèm ane kit yo nan klas kote y ap aprann ann Angle ak an Kreyòl oswa ann Angle senpman. Nou prepare li pou pwofesè k ap anseye matematik nan klas ki gen elèv Ayisyen kit se klas monoleng kote yo aprann elèv yo nan on sèl lang (Angle) kit se klas bileng kote yo aprann elèv yo nan toude lang yo (Angle ak Kreyòl).

Glosè sa a kapab itil elèv nan lekòl ann Ayiti tou paske li bay ni tèm yo ni definisyon yo an Kreyòl. On definisyon pa sifi pou li pèmèt on elèv konprann yon konsèp matematik men pwofesè yo la pou yo ajoute sou definisyon an, klarifye li, fè elèv braselide sou li an gwoup dekwa pou yo rive fè konsèp la vin pi klè pou elèv yo. Nou sijere pou pwofesè a ajiste nivo langaj ki nan glosè a selon klas l ap anseye a pou li ede elèv yo konprann konsèp yo.

Anplis, glosè sa a se yon resous pou moun k ap travay nan pwojè diksyonè Kreyòl monoleng oswa diksyonè matematik monoleng. Yo kapab rale konsèp matematik ak tout definisyon yo ladan li.

Ki machasuiv nou itilize pou nou fè glosè a?

Nou sèvi ak diferan glosè tankou *New York State Next Generation Mathematics Learning Standards, Glossary for Sequential Mathematics, Courses I, II, and III, Haitian Creole – English, English - Haitian Creole, Mo Kle nan Matematik, Common Core State Standards Math Vocabulary Word Lists (K – 8)* pou nou rasanble mo ak tèms matematik pou nou fè glosè a. Nou sèvi ak sitwèb tankou *Scolab, Linguee, Google* pou nou fè rechèch sou tèminoloji matematik. Glosè sa a se yon glosè bileng. Nan premye pati glosè a, nou pati ak mo matematik oubyen tèms matematik an Kreyòl epi nou tradui yo ann Angle. Apresa, nou bay definisyon mo yo oubyen tèms yo an kreyòl. Anplis, nou mete egzanp ak ilistrasyon ki pou mache ak definisyon yo lè sa nesèsè. Nan dezyèm pati glosè a, gen yon endèks ki bay mo yo ann Angle ak ekivalan yo an Kreyòl.

Nan glosè sa a, nou bay definisyon tèms yo nan yon langaj ki suiv jan pifò Ayisyen mete mo ansanm lè y ap pale Kreyòl. Pafwa moun ki ekri tèks akademik an Kreyòl se moun ki te fè etid yo an Franse oubyen ann Angle e yo gen tandans konfonnen sentaks Kreyòl ak sentaks Franse oswa sentaks Kreyòl ak sentaks Angle. Langaj moun sèvi pou espliche konsèp matematik pa ta dwe tounen baryè pou elèv ki pale Kreyòl sèlman.

Nan glosè a, nou sèvi ak yon vigil pou nou separe nonm ki gen yon pati antye ak yon pati desimal ladan li. Se konsa yo fè sa ann Ayiti. Paregzanp, pou yo ekri $2\frac{1}{10}$ an nonm desimal ann Ayiti, yo ekri 2,1. Ozetazini, pou yo ekri $2\frac{1}{10}$ an nonm desimal, yo ekri 2.1. Lè sa posib oswa nesèsè, nou atire atansyon elèv ak pwofesè yo sou lòt diferans ki genyen ant de (2) sistèm yo. Paregzanp, nou montre elèv yo diferans ant jan yo dispoze/fè divizyon ann Ayiti ak jan yo dispoze/fè divizyon nan lekòl Ozetazini.

Nou atire atansyon moun k ap itilize glosè a sou diferan fason nou di nonm tankou 1, 6, 8, 18, 28, 38, eksetera an Kreyòl. Lè n ap konte, nou di **en, de, twa, kat, senk, sis, sèt, uit, nèf, dis** men nou di **si** goud, **ui** goud, **dizui** goud, **sizan, sizè, dizè**, ban m **on** dola, eksetera.

Lè nou mete on mo matematik an karaktè gra e ann italik nan definisyon yon tèms, sa vle di nou bay definisyon mo sa a nan glosè a. Elèv ak pwofesè gendwa al chèche mo sa a nan glosè a pou yo wè sa li vle di. Paregzanp, nan definisyon **“Plan Katezyen”**, nou mete **“Ekwasyon simetrik”** an karaktè gra e ann italik. Yon elèv ki vle konprann ki sa **“Ekwasyon simetrik”** vle di kapab al chèche l nan glosè a.

Gen mo nan glosè a ki gendwa gen de (2) òtograf diferan. Paregzanp, nou gen kòdone/kowòdone, stokaj/estokaj, stoke/estoke. Nou panse toulede fòm yo aseptab paske nou tande toulede fòm yo nan bouch Ayisyen ki pale kreyòl. Ayisyen di kowoperatif, yo di koperatif. Ayisyen di spesyal, yo di espesyal.

Se Sistèm Entènasyonal Inite (abrevyasyon SI an Franse) nou itilize pou nou ekri diferan inite ak senbòl nan glosè a. Se ak sistèm sa a majorite peyi nan lemonn sèvi. Dapre sistèm sa a, senbòl nou itilize pou inite yo pa chanje lè ou soti nan yon lang al nan yon lòt lang. Sa vle di menmlè nou ekri “centimeter” ann Angle oubyen “santimèt” an Kreyòl, senbòl prefiks centi- oubyen

santi- ap toujou “c” nan Sistèm Inite Entènasyonal la. Se sa k fè menmlè nou ekri santimèt an Kreyòl ak yon “s”, nou oblije ekri “cm” lè n ap ekri l annabreje.

Nou suiv lòd alfabè Kreyòl la pou nou prezante mo yo nan glosè a.

Nan matematik, yo sèvi ak lèt a, b, c pou yo reprezante konstant, yo sèvi ak lèt x, y, z pou yo reprezante varyab. Apasa, yo itilize lèt alfabè grèk tankou β, δ, π ... kòm senbòl. Menmlè lèt tankou x, c, π pa nan alfabè kreyòl la, nou sèvi ak yo tou pou n evite fè rekòmandasyon ki depaman ak jan yo sèvi ak lèt sa yo nan matematik. Mentou, nou ankouraje pwofesè yo pou yo sèvi ak lèt alfabè Kreyòl yo anwetan digraf ak trigraf pou yo idantifye figi jeometrik, segman dwat, eksetera.

Lè n ap konpare tèm matematik an Kreyòl ak ann Angle, nou fè plizyè konsiderasyon:

- 1) Èske tèm sa a se yon tèm ki egziste deja nan bouch elèv Ayisyen k ap suiv kou matematik ann Ayiti? Paregzanp, *Teyorèm Pitagò, ipoteniz, kote yon triyang* se tèm ki egziste deja nan bouch jenn Ayisyen k ap fè jeometri ann Ayiti. Se vre se an Franse yo aprann tèm sa yo, men lè y ap bat bèt yo ansanm, se Kreyòl yo pale e yo fè tèm sa yo antre nan lang Kreyòl la yon fason ki anrèg ak sistèm mòfofonolojik lang lan.
- 2) Gen mo ak tèm matematik ki nan vokabilè matematik nan lekòl Etazini men ki pa nan vokabilè matematik nan lekòl ann Ayiti. Elèv Ayisyen ki te pase lekòl ann Ayiti pa abitye ak tèm sa yo. Paregzanp, gen mo ak tèm nan lang Angle tankou ***addend, minuend, subtrahend***, ki pa sanble yo gen ekivalan an kreyòl. Lèkonsa, pwofesè bileng, ki pa ka tradui mo sa yo an Kreyòl, kenbe yo ann Angle men yo pwononse yo an Kreyòl oswa yo ekri yo an Kreyòl jan yo panse Ayisyen ki pale Kreyòl, ki ekri Kreyòl ta fè sa. Sa vin ban nou transliterasyon tankou ***adenn, minwenn, soustrayenn***. Nou panse li pi enpòtan pou nou kreye tèminoloji sa yo tan n ap plede fè perifraz chak fwa nou anfas mo ak tèm ki tipikman Ameriken.
- 3) Nan peyi Etazini, yo rele rezilta adisyon “sum” e yo rele rezilta soustraksyon “difference”. Ann Ayiti, yo rele repons ou jwenn lè ou fè on adisyon “sòm” tou men yo rele repons ou jwenn lè ou fè yon soustraksyon “rezilta” soustraksyon an. Pa gen pwoblèm pou nou di “Sòm on adisyon se 4” an Kreyòl men si nou di “Diferans” on soustraksyon se 4”, elèv Ayisyen ap gen difikilte pou yo konprann sa ou di a paske yo pa abitye sèvi ak mo diferans lan pou yo pale de rezilta soustraksyon.
- 4) Lè nou tonbe sou tèm ki tipikman Ameriken, nou kenbe mo Angle a men nou fè yon transliterasyon ki baze sou jan Ayisyen di tèm sa yo lè y ap pale Kreyòl. Paregzanp, *dime* ---> ***daym***; *nickel* ---> ***neko***; *quarter* ---> ***kwatè***.
- 5) Pafwa, nou pwopoze sèten tèm an Kreyòl nou panse ki te ka fè lide a pase pi byen. Paregzanp, pou *armspan*, nou pwopoze ***bras***; pou *disjoint set*, nou pwopoze ni ***ansanm dijwen*** ni ***ansanm depaman***.

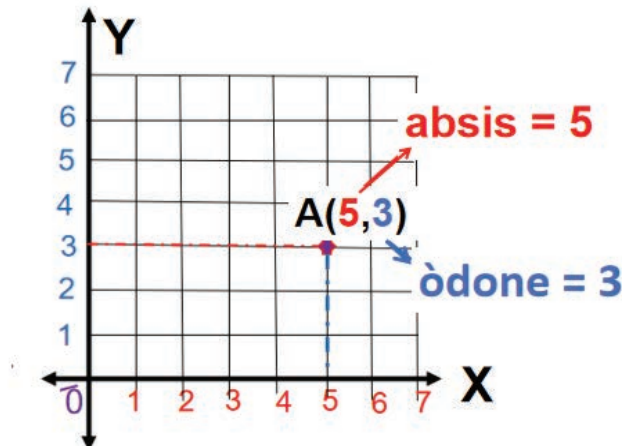
Pwojè glosè matematik la pankò fini. Si gen mo nou panse ki ta dwe nan glosè a ki pa la, fè nou konnen sa. Nou ankouraje tout moun ki sèvi ak dokiman sa a pou yo voye kòmantè ak sijesyon bay *Haitian Studies Institute (HSI)* nan imèl sa a: hsi@brooklyn.cuny.edu. Konsa, ekip ki te travay sou glosè a va fè koreksyon ki merite fèt yo. Se nan alevini sa a n ap kapab kontinye amelyore glosè a pou li tounen yon zouti nan travay estandadizasyon langaj matematik nan lang Kreyòl.

Glosè Matematik

A

Absis (*abscissa*) : Premye kòdone yon pwen nan yon **Plan Katezyen**. Absis se distans ant yon pwen ak aks-y. Lòt non yo bay absis se *domèn*. Yon pwen gen de (2) **kòdone** : absis ak òdone. Lòt non yo bay òdone se *imaj*.

Egzanp : Nan pwen A(5, 3), 5 se absis la epi 3 se òdone a.

Adenn (*addend*) : **Nonm** yo mete ansanm pou yo fè **adisyon**. Rezilta nou jwenn lè nou fè on adisyon se **sòm** adisyon an.

Egzanp : Nan $3 + 2 = 5$, adenn yo se **3** ak **2**.

$3 + 5 + 1 = 9$, adenn yo se **3**, **5** ak **1**.

Adisyon (*addition*) : Operasyon matematik. Nan operasyon sa a, yo mete yon nonm sou yon lòt nonm oubyen sou plizyè lòt nonm pou yo jwenn rezilta operasyon an. Yo rele rezilta sa a **sòm**.

Adisyone (*to add*) : Mete yon kantite sou yon lòt kantite pou nou jwenn sòm operasyon an.

Egzanp : $1 + 3 = 4$

Adisyon repete (*repeated addition*) : Se adisyone menm nonm lan plizyè fwa. Yo sèvi ak adisyon repete pou yo montre elèv fè **multiplikasyon**.

Egzanp : $2 + 2 + 2 = 6$

Adwaz (*slate*) : Ti tablo ki gen dimansyon 8" x 11" apeprè. Elèv lekòl sèvi ak adwaz pou divès rezon lè y ap travay nan klas.

Ak (*arc*) : Pòsyon nan yon liy koub.

Ak yon koub (*arc of a curve*) : Pòsyon ki ant 2 pwen nan yon koub.

Ak yon sèk (*arc of a circle*) : Pòsyon ki ant 2 pwen sou sikonferans yon sèk.

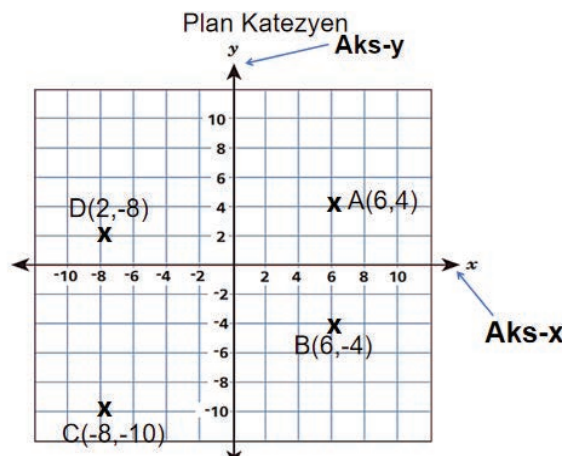
Akote/Bòkote/Soukote (*besides*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay ki toupre l.
Egzanp : Chen an akote chat la, chen an bòkote / soukote chat la.

Aks (*axis*) : Dwat vètikal ak dwat orizontal ki fè kat kadran nan on **Plan Katezyen**.

Aks koòdone (*axes of a coordinate system*) : De dwat nimerik pèpandikilè ki kwaze nan yon pwen (orijin) anndan yon plan. Dwat yo fè kat kadran. Dwat sa yo (aks-x oubyen aks absis ak aks-y oubyen aks òdone) sèvi pou bay pozisyon yon pwen nan yon plan kowòdone. Yo rele plan sa a **Plan Katezyen**.

Egzanp : Nan espas kadriye sa a, yo montre aks orizontal la (x) ak aks vètikal la (y).
Konsatou, yo montre pozisyon pwen sa yo nan Plan Katezyen an: A, B, C ak D.

Aks simetri (*line of symmetry*) : On liy dwat ki separe yon figi jeometrik an de (2) pati ki menm youn ak lòt. Si ou pliye figi a apati aks simetri a, toude pati yo ap tonbe daplon, youn sou lòt.

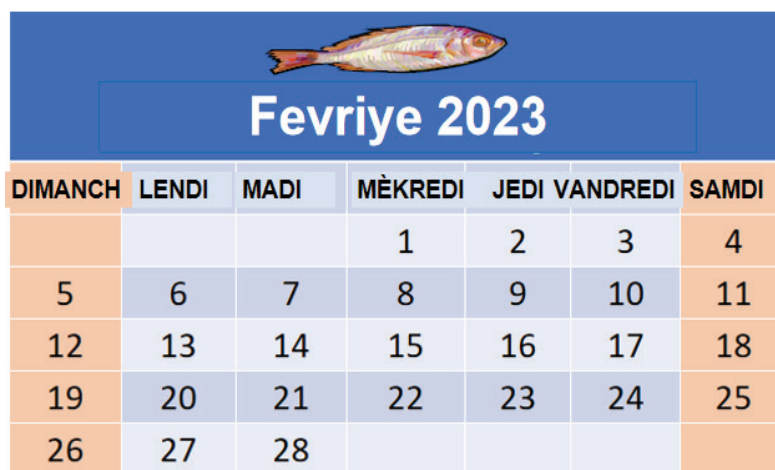
Algorit (*algorithm*) : On demach klè ki bay on seri espikasyon/direksyon pazapa kouman pou nou fè on kalkil oubyen pou nou rezoud on pòblèm.

Algorit sòm pasyèl (*algorithm of a partial sum*) : Se yon teknik pou nou fè adisyon. Lè nou sèvi ak teknik sa a, nou dekonpoze yon nonm an inite, dizèn, santèn... epi nou **adisyone** santèn yo ansanm, dizèn yo ansanm epi inite yo ansanm pou nou jwenn **sòm** total la.

$$\text{Egzanp : } 142 + 128 = (100 + 40 + 2) + (100 + 20 + 8) = (100 + 100) + (40 + 20) + (2 + 8) = 270$$

Aljèb (*algebra*) : Se yon branch nan matematik. Nan branch sa a, yo sèvi ak lèt, senbòl ansanm ak lòt siy pou yo reprezante kantite ki enkonni ak pou yo montre **relasyon matematik** ki genyen ant kantite yo.

Almanak (*calendar*) : Yon tablo ki gen mwa, jou ak dat ladan l. Nou kapab sèvi ak tablo sa a pou nou make randevou, dat fèt ak lòt dat enpòtan.

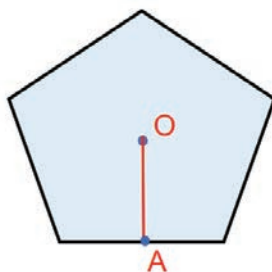

DIMANCH	LENDI	MADI	MÈKREDI	JEDI	VANDREDI	SAMDI
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

A.M. (*A.M.*) : Se fason yo ekri *ante meridiem* annabreje. *Ante meridiem* (A.M.) se yon espresyon Latèn ki vle di soti minui rive jis avan midi.

Apotèm (*apothem*) : Se segman ki soti nan sant yon poligòn regilye pou li rive nan mitan youn nan kote poligòn lan.

Egzanp : Segman AO se apotèm poligòn regilye ki anba a.

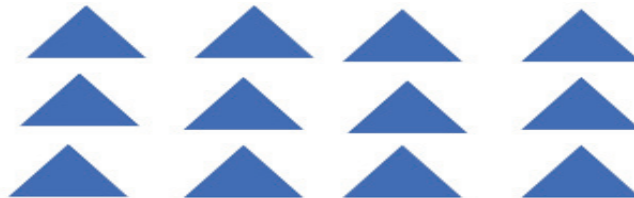

Aprè (*after*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay lè n ap suiv yon lòd/direksyon.

Egzanp : 3 vin aprè 2

Aranjman an tablo : (*array*) Se lè nou mete diferan bagay an ranje ak an kolòn pou yo bay yon fòm rektangilè.

Aranjman 3 pa 4 an tablo (3×4 array) : Yon tablo ki gen 3 ranje ak 4 kolòn pa ranje.

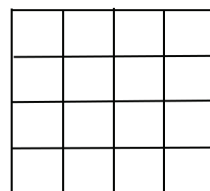

Aranjman X pa Y an tablo ($X \times Y$ table) : Yon tablo ki genyen x ranje ak y kolòn pa ranje.

Aranjman kare (*square array*) : Yon aranjman ki gen menm kantite ranje ak menm kantite kolòn. Nan desen ki anba yo, gen yon aranjman kare 3 pa 3 ak yon aranjman kare 4 pa 4.

Aranjman kare 3 x 3

Aranjman kare 4 x 4

Asosyasyon lineyè (*linear association*) : Yo pale de asosyasyon lineyè lè chak chanjman nan varyab x lakòz yon chanjman pwopòsyonèl nan varyab y .

Egzanp : si $2x = y$, kidonk $x = 3 \Rightarrow y = 6$; $x = 4 \Rightarrow y = 8$; $x = 5 \Rightarrow y = 10$; *elatriye*.

Nan ka sa a, asosyasyon lineyè a mache pou multiplikasyon. 2 se koefisyan asosyasyon an paske nou multipliyè x pa 2 pou nou jwenn valè y .

Konsatou, asosyasyon lineyè a ka mache pou divizyon. Lèkonsa, nou divize valè x , si sa posib, pou nou jwenn valè y .

Egzanp, si $x = 2y$, kidonk :

$x = 18 \Rightarrow y = 9$; $x = 30 \Rightarrow y = 15$; $x = 34 \Rightarrow y = 17$; *elatriye*.

Atribi (*attribute*) : Se karakteristik yon bagay osnon yon gwoup bagay genyen. Karakteristik ki sèvi pou idantifye yon bagay, yon fòm oswa yon figi jeometrik.

Egzanp : Yon **kwadrilatè** gen kat kote.

Avan/Anvan (*before*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay lè n ap suiv yon lòd/direksyon.

Egzanp : 2 vin avan 3

Awondi (*to round*) : Mete yon nonm sou yon fòm ki pi senp. Paregzanp, nou kapab awondi longè on bagay sou inite ki pi pre a oubyen nou kapab awondi yon sòm lajan sou inite dola ki pi pre a.

Egzanp : Awondi nonm sa yo : 48, 62, 85 sou dizèn ki pi pre a.

$48 \Rightarrow 50$ $62 \Rightarrow 60$ $85 \Rightarrow 90$

Awondi nonm sa yo : 649, 751, 250 sou santèn ki pi pre a.

$649 \Rightarrow 600$ $751 \Rightarrow 800$ $250 \Rightarrow 300$

An

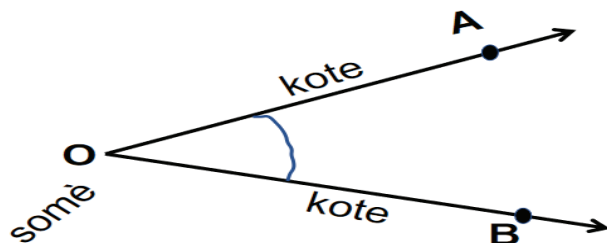
Anba (*under*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay.

Egzanp : Boutèy la anba tab la.

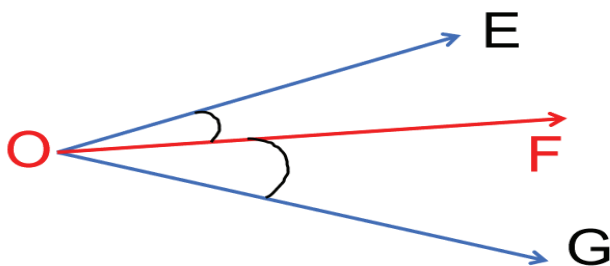
Ang (*angle*) : Yon **figi jeometrik** ki fèt ak 2 demidwat osnon 2 segman ki rankontre nan yon estremite yo rele **somè**. Senbòl ang se $\angle$.

Egzanp : Demidwat OA ak demidwat OB rankontre nan somè O. Yo fè ang $\angle AOB$.

Ang adjasan (*adjacent angles*) : De ang ki nan menm plan, ki gen menm somè, ki gen yon kote an komen. Ang adjasan yo sou chak bò kote yo gen an komen an.

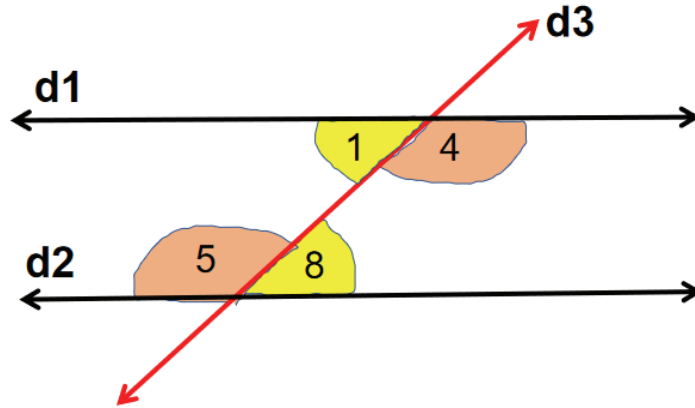
Egzanp : Nan figi sa a $\angle EOF$ ak $\angle FOG$ se de ang adjasan.

Ang altèn entèn (*alternate interior angles*) : Ang ki sou de bò opoze yon dwat transvèsal oswa yon sekant (yon ang anwo, yon ang anba) ki koupe de dwat paralèl. Ang altèn entèn se ang ki pa anndan de dwat paralèl yo. De ang altèn entèn toujou egal.

Egzanp : Ang 1 ak ang 8 se ang altèn entèn. $\angle 1 = \angle 8$

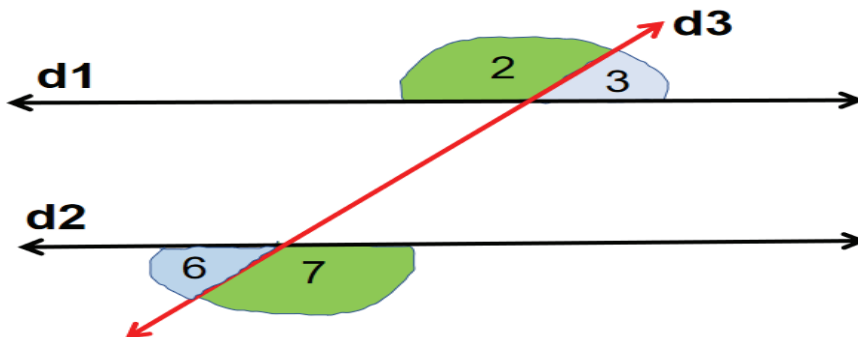
Konsatou, ang 4 ak ang 5 se ang altèn entèn $\angle 4 = \angle 5$

Ang altèn estèn (*alternate exterior angles*) : Ang ki sou de bò opoze yon dwat transvèsal oswa yon sekant (yon ang anwo, yon ang anba) ki koupe de dwat paralèl. Ang altèn estèn se ang ki pa deyò dwat paralèl yo. De ang altèn estèn toujou egal.

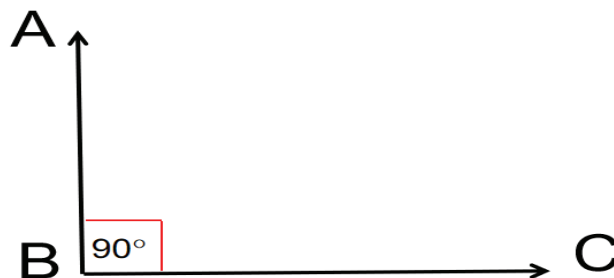
Egzanp : Ang 2 ak ang 7 se ang altèn estèn. Kidonk, $\angle 2 = \angle 7$

Konsatou, ang 3 ak ang 6 se ang altèn estèn. Kidonk, $\angle 3 = \angle 6$

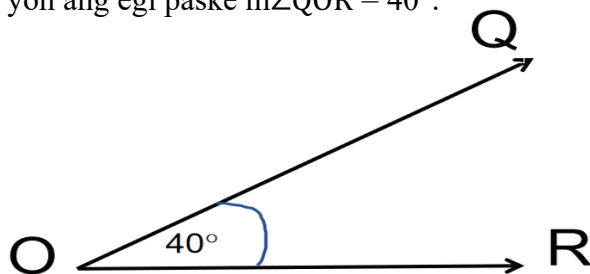
Ang dwa (*right angle*) : Se yon ang ki mezire 90° . Li fèt ak de (2) dwat pèpandikilè.

Egzanp. Nan desen an, ang B se yon ang ki mezire 90 degre. Kidonk, $\angle ABC$ se yon ang dwa paske $m\angle ABC = 90^\circ$.

Ang egi (*acute angle*) : Yon ang ki mezire mwens pase 90° .

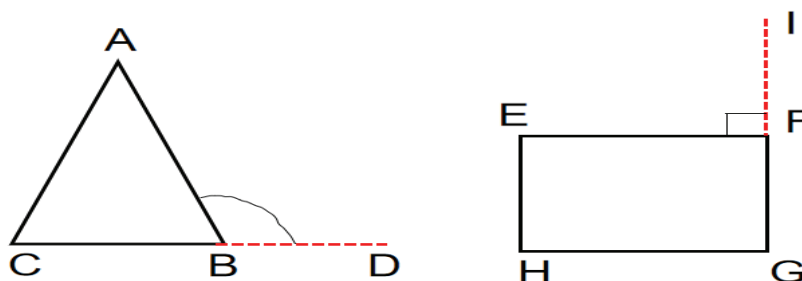
Egzanp: Nan desen an, ang O, ki mezire 40 degre, mwens pase 90° . Kidonk, $\angle QOR$ se yon ang egi paske $m\angle QOR = 40^\circ$.

Ang estèn (*exterior angle*) : Se ang pwolonjman youn nan kote yon poligòn fè ansanm ak kote ki adjasan parapò ak kote yo pwolonje a.

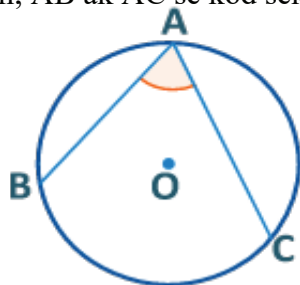
Egzanp : Nan triyang ABC ki anba a, $\angle ABD$ se yon ang estèn.

Nan rektang EFGH ki anba a, $\angle EFI$ se yon ang estèn.

Ang enskri (*inscribed angle*) : Yon ang ki gen somè li sou yon sèk. Chak kote ang lan se yon kòd sèk la. Mezi yon ang enskri egal mwaye mezi **ak** li entèsepte a.

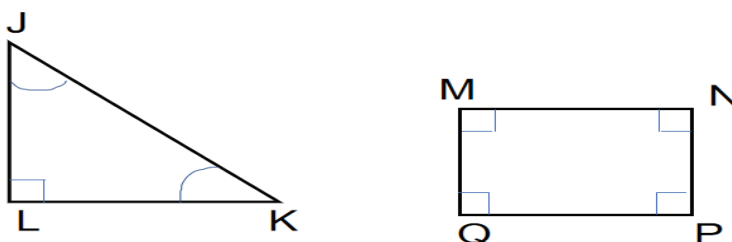
Egzanp : Nan figi sa a, $\angle BAC$ se yon ang enskri nan sèk la; A se somè ang lan; AB ak AC se kòd sèk la tou.

Ang entèn (*interior angle*) : Ang ki anndan poligòn tankou triyang ak rektang.

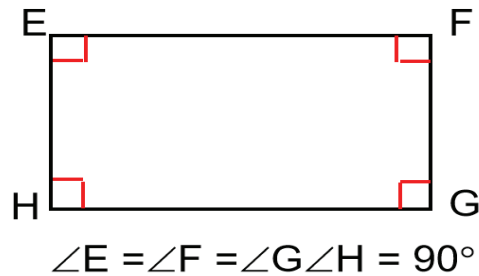
Egzanp : Nan triyang JKL ki anba a, $\angle J$, $\angle K$ ak $\angle L$ se ang entèn.

Nan rektang MNPQ ki anba a, $\angle M$, $\angle N$, $\angle P$ ak $\angle Q$ se ang entèn.

Ang kongriyan (*congruent angles*) : Ang ki gen menm mezi.

Egzanp : Toulekat ang nan yon rektang se ang kongriyan paske chak ang yo mezire 90° .

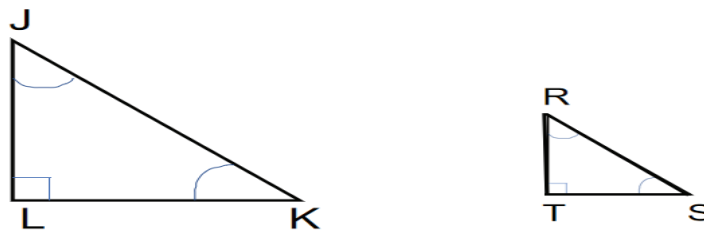
Ang korespondan (*corresponding angles*) : a) Nan de (2) **triyang sanblab**, ang korespondan se ang ki gen menm mezi e ki nan menm pozisyon nan chak triyang yo.

Egzanp : Nan de (2) triyang sanblab JKL ak RST ki anba a, nou ka ekri :

$\angle J$ ak $\angle R$ se ang korespondan. Kidonk, $\angle J = \angle R$

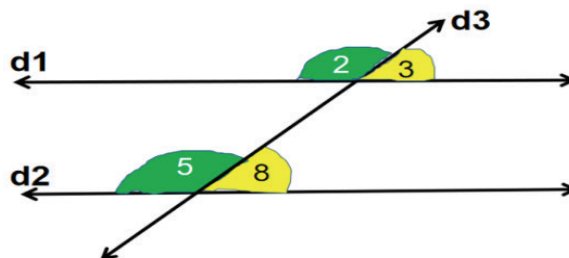
$\angle K$ ak $\angle S$ se ang korespondan. Kidonk, $\angle K = \angle S$

$\angle T$ ak $\angle L$ se ang korespondan. Kidonk, $\angle T = \angle L$

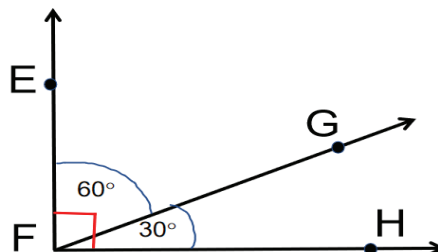
b) Lè yon sekant koupe de (2) dwat paralèl, sa bay yon seri ang korespondan ki gen menm mezi. Pou ang yo korespondan, fòk yo sou menm bò dwat transvèsal la : youn nan ang yo dwe pa anndan dwat paralèl yo (ang entèn 5 nan ilustrasyon an), lòt ang lan dwe pa deyò dwat paralèl yo (ang estèn 2 nan ilustrasyon an).

Egzanp : $\angle 2$ ak $\angle 5$ se on pè ang korespondan; $\angle 3$ ak $\angle 8$ se on pè ang korespondan tou.

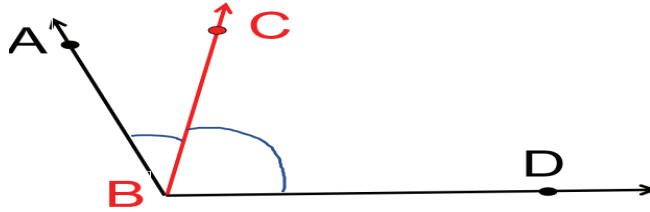

Ang konplemantè (*complementary angles*) : 2 ang konplemantè se 2 ang lè nou adisyon yo, total la bay 90° .

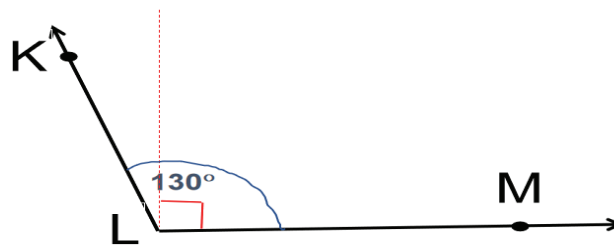
Egzanp : Dapre desen an,
 $\angle EFG$ ak $\angle GFH$ se de
 (2) ang konplemantè paske
 $\angle EFG + \angle GFH = 90^\circ$.

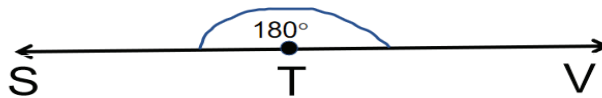
Ang konsekitif (*consecutive angles*) : Ang ki gen menm somè epi ki gen yon kote an komen.
 Egzanp : $\angle ABC$ ak $\angle CBD$ se de (2) ang konsekitif ki gen demidwat BC kòm kote komen.

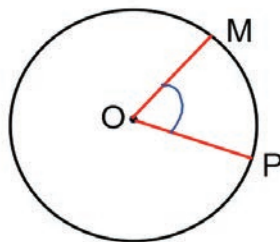
Ang obti (*obtuse angle*) : Ang ki mezire plis pase 90° .
 Egzanp : Nan desen an, $\angle KLM$ se yon ang obti.

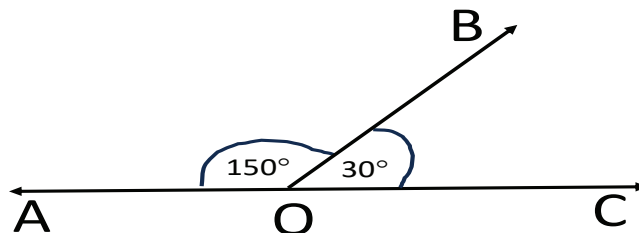
Ang pla(t) (*straight angle*) : Ang ki mezire 180° . De kote yon ang pla fè yon liy dwat.
 Egzanp : Dapre desen an, $\angle STV$ se yon ang pla.

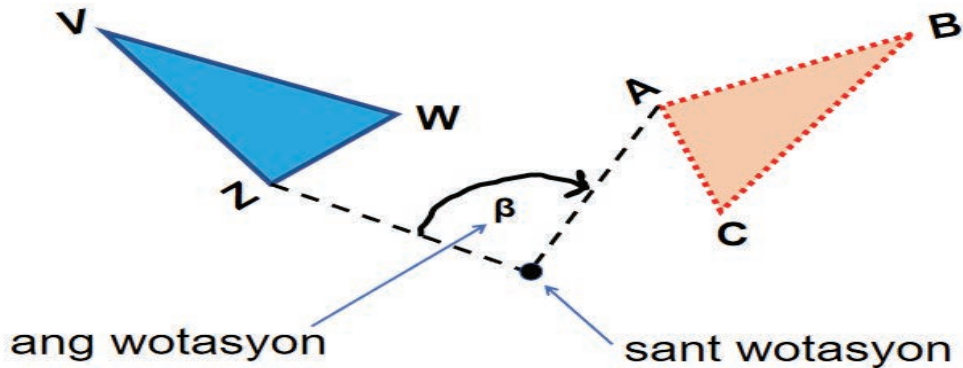
Ang santral (*central angle*) : Ang ki gen somè li nan sant on sèk. Se de (2) reyon sèk la ki fè yon ang santral. Reyon OM ak reyon OP se kote ang santral MOP.

Ang siplemantè (*supplementary angles*) : De ang ki mezire 180 degre antou.
 Egzanp : $\angle AOB + \angle BOC = 180^\circ$

Ang wotasyon (*angle of rotation*) : Ang yon figi jeometrik fè lè yo fè l pivote apati yon pwen fiks.

Anndan (*inside*) : Pozisyon yon bagay ki pa sou deyò.

Egzanp : Dapre desen ki anba a, balon an anndan panye baskètbòl la.

Ansanm (*set*) : Yon koleksyon/gwoup eleman/bagay. Eleman yo dwe gen youn oswa plizyè karakteristik an komen. Nou ka trase yon wonn/sèk epi nou mete bagay andedan l pou n reprezante yon ansanm.

Egzanp : a) Yon ansanm ki gen plizyè kalite fwi tankou zoranj, pòm, fig....

Egzanp : b) Ansanm miltip 3 ki mwens pase 13.

Nou ka itilize metòd estansyon (kidonk fè on lis) pou n reprezante yon ansanm:

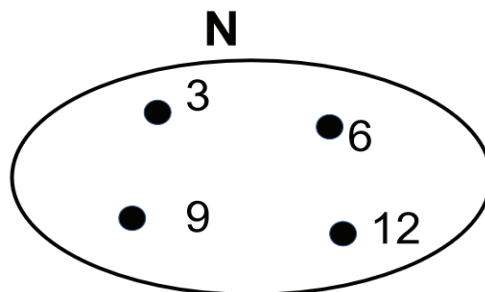
Egzanp : $N = \{3, 6, 9, 12\}$

Konsatou, nou ka itilize metòd konpreyansyon (baze sou karakteristik eleman yo) pou n defini ansanm N.

Egzanp : $N = \{x/x \in N, x \text{ se miltip } 3 \text{ ki mwens pase } 13\}$.

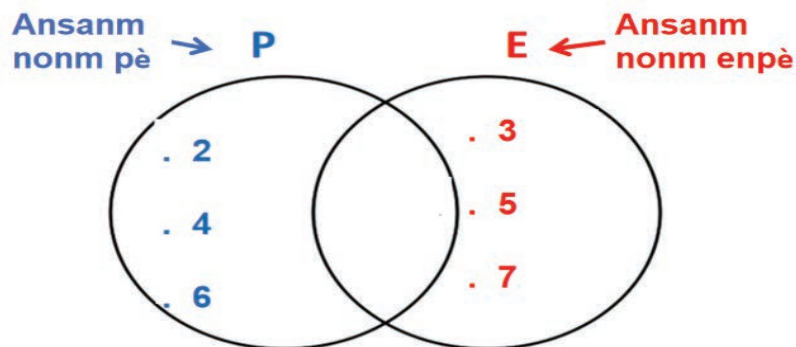
ansanm fwi

Ansanm dijen/depaman (*disjoint sets*) : De (2) oswa plizyè ansanm ki pa gen entèseksyon. Sa vle di entèseksyon yo se yon ansanm vid ($\emptyset$).

Egzanp : Dapre desen ki anba a, pa gen okenn nonm ki se nonm pè ak nonm enpè alafwa.

Kidonk, pa gen okenn eleman nan **entèseksyon** de (2) ansanm yo. Nou ka ekri relasyon ant de (2) ansanm yo sou fòm sa a: $P \cap E = \emptyset$.

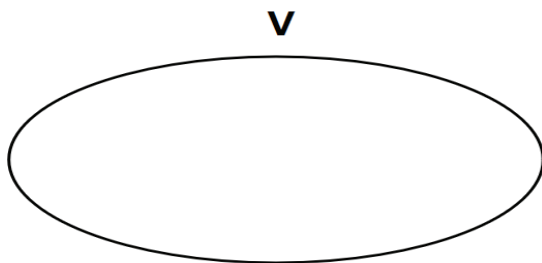
Ansanm enfini (*infinite set*) : Ansanm ki pa gen limit.

Egzanp : Ansanm nonm rasyonèl yo.

Ansanm fini (*finite set*) : Ansanm ki gen eleman yo kapab nimewote soti 1 rive n , lè n se yon nonm natirèl.

Ansanm vid (*empty set*) : Ansanm ki pa gen okenn eleman ladan li.

Egzanp : Ansanm nonm ki pè ak ansanm nonm ki enpè alafwa se yon ansanm vid. Nou ka ekri : $V = \emptyset$.

Ant (**— de lòt nonm**) (*between*) : Nou di yon nonm ant de lòt nonm, lè nonm sa a plis pase youn nan nonm yo, men li mwens pase lòt nonm lan.

Egzanp : 2 ant 1 ak 3.

Antou (*in all*) : Total tout sa n ap konte yo. Kantite total ki genyen.

Egzanp : Gen 4 mango antou.

Antye (*whole*) : Yon bagay ki konplè, ki pa manke moso/anyen. Nou ka divize yon antye an plizyè pati.

Anyen (*nothing*) : Anyen vle di vid. Bòl la pa gen anyen ladan l.

B

Balans (*balance*) : 1) Lajan ki genyen nan yon kont labank.

Egzanp : Dapre kanè bank sa a, yo ouvri kont lan ak \$569,00. Nan dat 2 desanm, yo fè yon depo \$200,50; se yon adisyon. Balans lan monte \$769,50 ($569,00 + 200,50$). Nan dat 3 desanm, yo fè on retrè \$50,15; se on soustraksyon. Balans lan desann \$719,35 ($769,50 - 50,15$). Finalman, nan dat 6 desanm, yo fè yon depo \$151,65. Balans lan monte \$871,00.

BANK AYITI

<u>Dat</u>	<u>Tranzaksyon</u>		<u>Balans</u>
	<u>Depo</u>	<u>Retrè</u>	
12/01/23	\$569,00		\$569,00
12/02/23	\$200,50		\$769,50
12/03/23		\$50,15	\$719,35
12/06/23	\$151,65		\$871,00

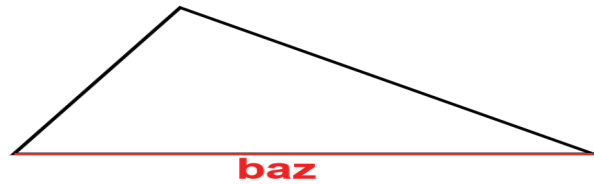
2) Enstriman nou sèvi pou nou mezire pwa yon bagay.

Egzanp : Gen balans ki fèt avèk plato. Yo mete pwa estanda sou yon plato epi yo mete bagay y ap chèche pwa l la sou lòt plato a pou yo ka jwenn pwa l. Gen balans moun sèvi pou yo pran pwa yo oubyen pou yo pran pwa lòt moun.

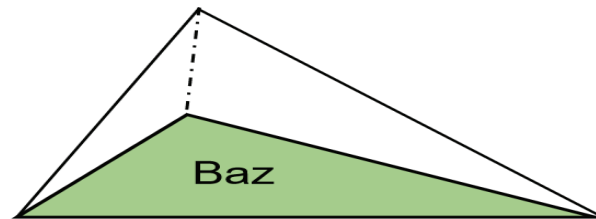

Baz (*base*) : 1) Segman dwat yon poligòn oswa fas yon poliyèd. Se sou dwat sa a poligòn lan chita. Se sou fas sa a poliyèd la chita.

Egzanp: Nan yon triyang, baz la se kote ki pèpandikilè parapò ak wotè triyang lang. Nou itilize b miniskil pou n idantifye baz yon triyang.

Egzanp: Nan yon pyramid, baz la se fas ki pèmèt nou idantifye poliyèd la. Paregzanp, yon pyramid ki gen yon baz triyang se yon pyramid triyangilè. Nou itikize “B” majiskil pou n idantifye baz yon poliyèd tankou pyramid.

2) Nan espresyon $2^4 = 16$, 2 se baz la, 4 se *espozan an oubyen pisans lan*. Yo konn rele rezilta a (16) pisans tou.

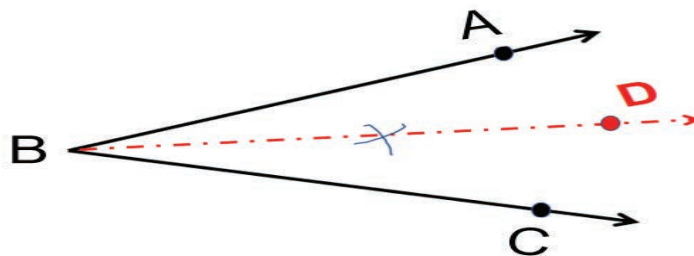
$$2^4 = 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 16.$$

Binòm (*binomial*) : *Espresyon aljebrik* ki fèt ak 2 *monòm*.

Egzanp : $4a^2 + 6ab^2$ se yon binòm.

$2c^3 - 7c^3$ pa yon binòm paske nou kapab senplifye espresyon an: $2c^3 - 7c^3 = -5c^3$.

Bisektis (*angle bisector*) : Yon dwat, yon segman dwat, yon demidwat ki divize yon ang an de (2) ang *izometrik/kongriyan*. Demidwat BD se bisektis $\angle ABC$, kidonk $\angle ABD = \angle CBD$.

Biye dola (*dollar bill*) : Se lajan papyè nan sistèm ki sèvi ak dola. Egzanp: dola Ameriken, dola Kanadyen...

biye dola Ameriken

biye dola Kanadyen

Bouton memwa (*memory keys*) : Bouton ki pèmèt nou kontwole memwa yon kalkilatri. Bouton memwa yo se M+, M- ak MRC. Nou sèvi ak bouton M+ pou nou ajoute yon nonm sou yon lòt nonm ki deja nan memwa kalkilatri la. Nou sèvi ak bouton M- pou nou wete yon nonm nan yon lòt nonm ki deja nan memwa kalkilatri la. Lè nou peze bouton MRC yon fwa, nonm ki nan memwa kalkilatri la parèt. Lè nou peze bouton sa a de fwa, nou efase sa ki nan memwa kalkilatri la.

Bras (*arm span*) : Distans soti nan pwent dwèt yon men rive nan pwent dwèt lòt men an lè de bra yon moun ouvri nèt.

Ch

Chif (*digit*) : Se senbòl tankou: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ak 9 ki sèvi pou ekri nenpòt ki **nonm** nan **sistèm nimerasyon** desimal (baz 10).

D

Daym (*dime*) : Yon pyès lajan ki vo 10 santim nan sistèm lajan Ameriken.

Dansite (*density, specific gravity*) : Rapò ant mas volimik yon bagay ak mas volimik yon lòt bagay yo pran kòm referans.

De (*two*) : Nonm ki ant en (1) ak twa (3). Li plis pase en (1) men li mwens pase twa (3). De (2) se yon nonm pè.

Degre ($^{\circ}$) (*degree*) : 1) Inite nou sèvi pou nou mezire tanperati.

Egzanp: 30° C. Ti senbòl bòkote nonm lan ($^{\circ}$) rele *degre*. C vle di Sèlisyis.

2) Inite nou sèvi pou nou mezire ang. Inite pou mezire ang lan baze sou yon sèk yo divize an 360 pati egal.

Egzanp: $\angle 50^{\circ}$ vle di ang 50 degre.

Degre yon monòm (*degree of a monomial*) : Se lè nou pran espozan chak varyab ki nan monòm lan epi nou adisyone yo ansanm.

Egzanp : Nan monòm $3x^2y^3z$, degre varyab $x = 2$, degre varyab $y = 3$, degre varyab $z = 1$. Kidonk, degre monòm $3x^2y^3z = 2 + 3 + 1 = 6$.

Degre yon polinòm (*degree of a polynomial*) : Degre monòm ki gen espozan ki pi wo a.

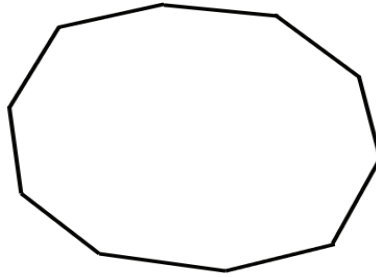
Egzanp : Nan polinòm $ab^2 - 5a^2b^4c^3 + 2ac^9 + 8$, degre monòm ab^2 se 3 ;

degre monòm $5a^2b^4c^3$ se 9 ; degre monòm $2ac^9$ se 10 ; degre 8 se 0.

Kidonk, degre polinòm $ab^2 - 5a^2b^4c^3 + 2ac^9 + 8$ se 10.

Deka- (*deca-*) : On prefiks ki vle di 10 fwa. (dekalit = 10 lit; dekamèt = 10 mè; dekagram = 10 gram; dekatlon = 10 aktivite diferan nan konpetisyon espò; ...)

Dekagòn (*decagon*) : Poligòn ki gen dis kote ak dis ang.

Dekonpozisyon nonm (*decomposition of a number*) : 1) Se lè nou reprezante yon nonm an de pati oswa plizyè pati.

Egzanp : $6 = 3 + 3$; $6 = 3 + 2 + 1$

2) Se lè nou reprezante yon nonm selon valè ak plas/pozisyon chif ki nan nonm lan.

Egzanp : $152 = 100 + 50 + 2$

3) Se lè nou reprezante yon nonm sou fòm sòm adenn ki egal nonm lan oubyen sou fòm pwodui faktè ki egal nonm lan oubyen sou fòm sòm adenn ak pwodui faktè ki egal nonm lan.

Egzanp : Nou kapab dekonpoze 60 diferan fason :

$$60 = 36 + 24$$

$$60 = 3 \times 20$$

$$60 = 2 \times 12 + 4 \times 9$$

Nou kapab dekonpoze 60 an faktè premye :

$$60 = 2 \times 2 \times 3 \times 5 = 2^2 \times 3 \times 5$$

Demidwat (*ray*) : Se yon dwat ki gen kòmansman men ki pa gen fen.

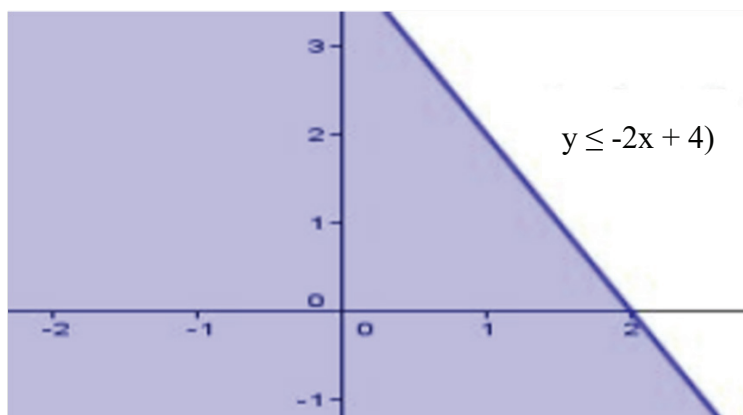

Demidwat opoze (*opposite rays*) : Se demidwat ki gen menm orijin men ki ale nan direksyon opoze.

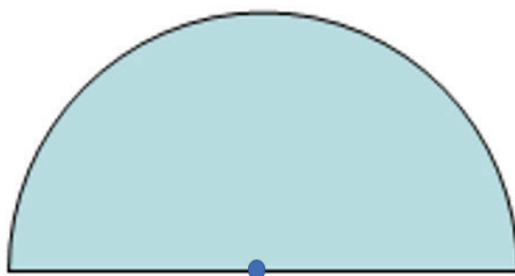
Egzanp : Demidwat opoze OA ak OB

Demiplan (*half-plane*) : Se lè yon dwat separe yon plan jeometrik oubyen yon **Plan Katezyen** an de pati. Chak pati yo se yon demiplan. Tout pwen nan demi plan ki an koulè a ap bay yon solisyon pou inekwasyon an ($y \leq -2x + 4$) ki kòrèk.

Demisèk (*half-circle*) : Yon figi fèmèn ki se mwatye yon sèk yo koupe nan dyamèt li. Sifas yon demisèk se mwatye sifas sèk la.

Demiyèdtan (*half-hour*) : Se mwatye inèdtan; demiyèdtan egal 30 minit.

Denominatè (*denominator*) : Nonm ki anba ba fraksyon an. Nan on fraksyon, denominatè a montre an konbyen pati egal yo divize yon antye. Konpare definisyon *denominatè* ak definisyon *nimeratè*.

Egzanp : Nan fraksyon $\frac{3}{5}$ denominatè a se 5. Sa vle di yo divize antye a an 5 pati egal.

Denominatè diferan (*unlike denominators*) : Denominatè ki pa menm.

Egzanp : $\frac{5}{6}$ ak $\frac{3}{7}$ se fraksyon ki pa gen menm denominatè.

Denominatè komen (*common denominator*) : Yon nonm antye ki se miltip komen denominatè 2 fraksyon oubyen plis pase 2 fraksyon.

Egzanp : Denominatè komen $\frac{1}{6}$ ak $\frac{1}{8}$ se 24, 48, 72,

Depo (*deposit*) : Lajan yo mete nan kont labank.

Desi- (*deci-*) : Prefiks ki vle di $\frac{1}{10}$.

[1 desilit = $\frac{1}{10}$ lit; 1 desimèt = $\frac{1}{10}$ mè; 1 desigram = $\frac{1}{10}$ gram; ...]

Desimal ekivalan (*equivalent decimals*) : Nonm desimal ki gen menm valè.

Egzanp : $235,78 = 235,780 = 235,7800 = \dots$

$\frac{6}{10} = \frac{60}{100} = \frac{600}{1000} = \dots$; konsatou, $0,6 = 0,60 = 0,600 = \dots$

Desimèt (*decimeter*) : Inite mezi longè nan sistèm metrik. 1 desimèt se 0,1 mè oswa $\frac{1}{10}$ mè. Yon mè egal 10 desimèt. Senbòl mè se “m”. Senbòl desimèt se “dm” ($1 \text{ m} = 10 \text{ dm}$). Mèt se inite de baz pou mezire distans nan **sistèm metrik**.

Devan (*in front of*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay.

Egzanp : Boul la devan bisiklèt la.

Dezyèm (*second*) : Se yon **nonm òdinal**. Li vin apre premye, li vin avan twazyèm.

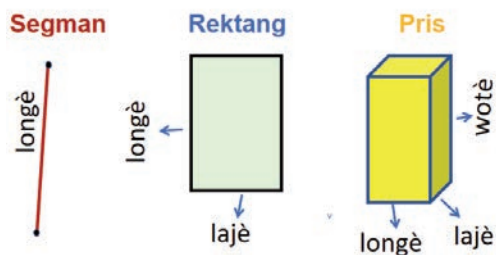
Dèyè (*behind*) : Pozisyon yon bagay parapò ak yon lòt bagay.

Egzanp : Boul la dèyè bisiklèt la.

Dimansyon (*dimension*) : Se mezi tankou longè, lajè, wotè.

Egzanp : Yon segman dwat gen yon (1) dimansyon: longè. Yon rektang gen de (2) dimansyon : longè ak lajè. Yon pris gen twa (3) dimansyon: longè, lajè, ak wotè.

Diminye (*to decrease*) : Lè nou wete nan on kantite oswa nan on valè.

Dis (*ten*) : Nonm ki ant nèf ak onz. Li plis pase nèf men li mwens pase onz. Dis se yon nonm pè. Nou di dis mango, dis elèv, dis balon, dizè, dizan, di goud...

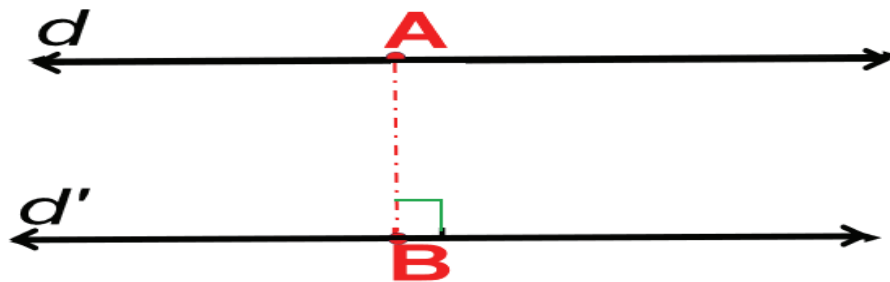
Disèt (*seventeen*) : Nonm ki ant sèz ak dizuit. Li plis pase sèz men li mwens pase dizuit. Disèt se yon **nonm antye** ki enpè.

Dispèsyon (*dispersion*) : Se jan valè nan yon **distribisyon estatistik** epapiye parapò ak valè santral yo.

Egzanp : Devyasyon parapò ak mwayèn done nan yon distribisyon, varyans ak eka tip se mezi dispèsyon nan distribisyon estatistik.

Distans (*distance*) : Se longè segman dwat ki pi kout ki konekte de bagay.

Egzanp : Segman dwat AB se distans ki genyen ant de dwat paralèl yo.

Distribisyon (*distribution*) : Lè n ap travay ak varyab estatistik oswa varyab aleyatwa, se ansanm done eksperimental oswa done teyori nou jwenn lan.

Distribisyon estatistik (*statistical distribution*) : Fason yo reprezante ansanm done nan yon graf.

Dividann (*dividend*) : Kantite oswa nonm nou gen pou nou divize oswa pou nou separe an pati egal.

Egzanp : Nan ekwasyon $14 \div 7 = 2$, dividann lan se 14.

Divize pa (*divided by*) : Se sa nou di lè nou wè senbòl divizyon ($\div$).

Egzanp : Nan ekwasyon $14 \div 7 = 2$, siy ki nan mitan 14 ak 7 la se siy divizyon. Lè n ap li sa k ekri a nou di : 14 divize pa 7 egal 2.

Divizè (*divisor*) : Nonm yo sèvi pou yo divize dividann lan.

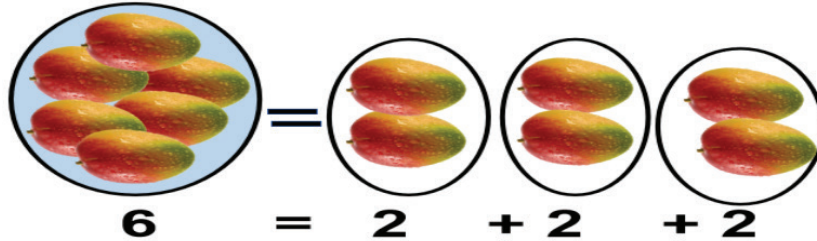
Egzanp : Nan ekwasyon $14 \div 7 = 2$, divizè a se 7.

Divizib (*divisible*) : Yo di yon nonm divizib pa yon lòt nonm lè divizyon an fèt san rès.

Egzanp : 15 divizib pa 3 paske $15 \div 3 = 5$ san rès, men 17 pa divizib pa 3 paske $17 \div 3 = 5$ ak 2 kòm rès.

Divizyon (*division*) : Yon operasyon aritmetik ki pèmèt nou separe yon antye an plizyè gwoup egal oswa an plizyè pati egal.

Egzanp : Si nou gen 6 mango epi nou divize yo an twa gwoup egal, n ap gen 2 mango nan chak gwoup. $6 \div 3 = 2$

Divizyon long (*long division*) : Yon **algorit** ki sèvi pou divize nonm ki gen plizyè chif.

Algorit Ayisyen

$$\begin{array}{r} \text{dividann} \leftarrow 794 \quad \begin{array}{l} \downarrow 19 \\ \downarrow 14 \\ \leftarrow 2 \end{array} \quad \begin{array}{l} 3 \rightarrow \text{divizè} \\ 264 \rightarrow \text{kosyan} \end{array} \\ \hline \end{array}$$

Algorit Ameriken

$$\begin{array}{r} \begin{array}{l} \leftarrow 3 \text{ divizè} \\ \leftarrow 264 \text{ kosyan} \\ \leftarrow 794 \text{ dividann} \end{array} \quad \begin{array}{l} \rightarrow 6 \\ \rightarrow 19 \\ \rightarrow 18 \\ \rightarrow 14 \\ \rightarrow 12 \\ \rightarrow 2 \text{ rès} \end{array} \\ \hline \end{array}$$

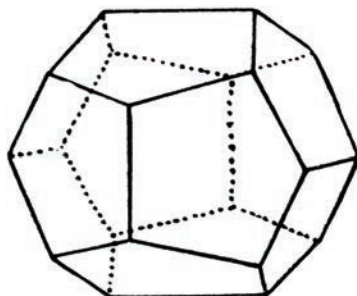
Dizèn (*tens*) : 1) On gwoup 10 bagay/objè nan sistèm **nimerasyon desimal**. 2) Pozisyon yon **chif** genyen anndan yon **nonm** ki fè chif la vo dis fwa plis.

Egzanp : Nan nonm 30, chif twa a vle di twa dizèn. Twa dizèn = $10 + 10 + 10 = 30$
oubyen $3 \times 10 = 30$

Diznèf (*nineteen*) : Nonm ki ant dizuit ak ven. Li plis pase dizuit men li mwens pase ven. Diznèf se yon nonm enpè.

Dizuit (*eighteen*) : Nonm ki ant disèt ak diznèf. Li plis pase disèt men li mwens pase diznèf. Dizuit se yon nonm pè. Nou di dizuit mango, dizuit kabrit, dizui goud, dizui dola...

Dodekayèd regilye (*regular dodecahedron*) : Yon **figi jeometrik** twa dimansyon ki se yon poliyèd regilye konvèks. Li gen 20 somè, 30 arèt ak 12 fas an fòm pentagòn regilye izometrik. [Dodeka = do (2) + deka (10) = 12]

Dola (*dollar*) : Se inite lajan nan sistèm lajan Ameriken, Kanadyen... 1 dola egal 100 santim.

→ **biye dola** : Se lajan nan sistèm lajan Ameriken ki fèt an papyè.

→ **Pyès dola** : Se lajan nan sistèm lajan Ameriken ki fèt an metal.

Done (*datum, data*) : Enfòmasyon yo kolekte/ranmase nan obsève, nan konte, nan mezire pou yo analize yon sitiyasyon.

Done byeze (*biased data*) : Enfòmasyon yo ranmase nan rechèch ki pa kòrèk akòz diferan erè tankou zouti ki pa byen kalibre, sondaj ki mal fèt, fason yo ranmase done yo, eksetera.

Douze (*twelve*) : Nonm ki ant onz ak trèz. Li plis pase onz men li mwens pase trèz. Douze se yon nonm pè.

Dwat (*line*) : Se fòm jeometrik inidimansyonèl ki lonje ale nèt nan de direksyon opoze.

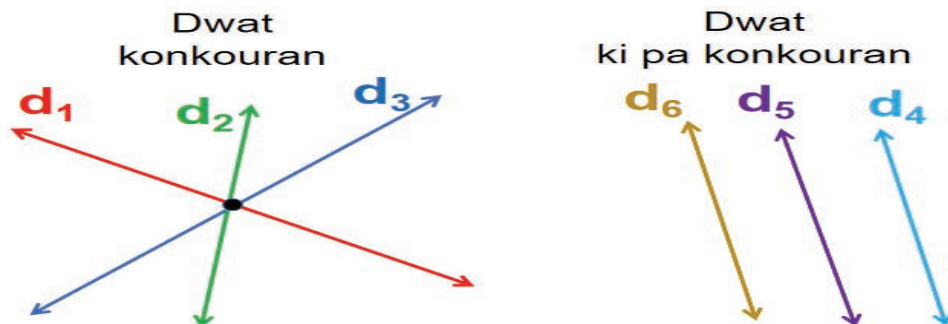
Egzanp : XY

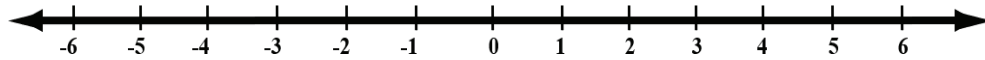
Dwat ki entèsekte nan yon pwent (*one-point intersecting lines*) : Dwat ki kwaze nan yon pwent.

De dwat ki entèsekte se de dwat konkouran.

Dwat konkouran (*concurring lines*) : Dwat **koplanè** ki gen yon pwent komen.

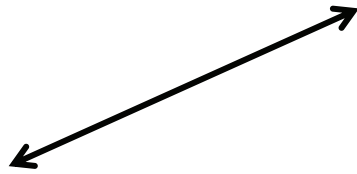

Dwat nimerik (*number line*) : Yon dwat ki genyen pwen ekidistan sou li. Pwen yo reprezante nonm reyèl ki nan lòd. Yo sèvi ak dwat nimerik nan aktivite ki gen rapò ak konte oubyen ak nimerasyon.

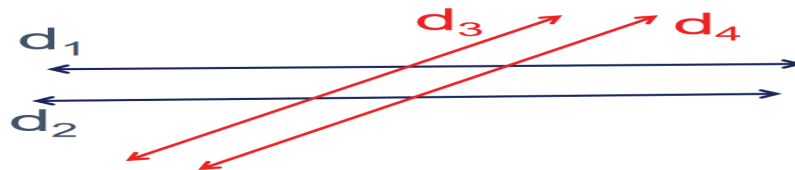
Dwat nimerik vid/ouvri (*open number line*) : Se yon dwat nimerik ki pa gen okenn mak sou li. Nou ka kòmanse mete nonm nenpòt kote sou dwat la.

Dwat oblik (*slanted line*) : Yon dwat ki pa ni orizontal ni vètikal. Dwat ki anba a se yon dwat oblik.

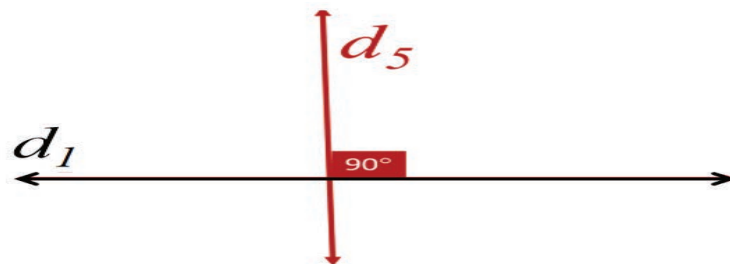
Dwat paralèl (*parallel lines*) : De dwat oubyen plis pase de dwat ki nan menm plan men ki pa janm entèsekte, dwat sa yo toujou ekidistan. Kèlkeswa jan nou lonje yo, yo pa p janm kwaze. Senbòl sa a $//$ se senbòl dwat paralèl.

Egzanp : $d_1 // d_2$ ak $d_3 // d_4$

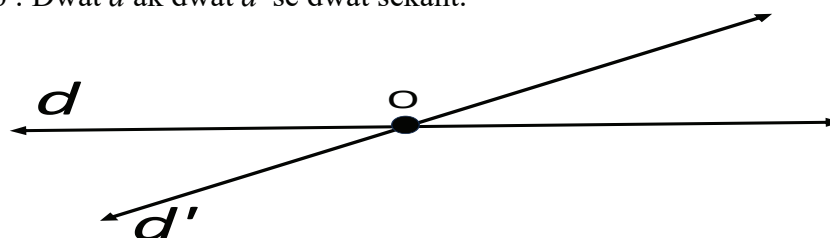
Dwat pèpandikilè (*perpendicular lines*) : De dwat ki fòme on ang dwa (90°) nan pwen entèseksyon a. Senbòl sa a $\perp$ se senbòl dwat pèpandikilè.

Egzanp $d_1 \perp d_5$

Dwat sekant (*intersecting lines*) : Dwat ki kwaze nan yon sèl pwen. De dwat sekant se de dwat konkouran.

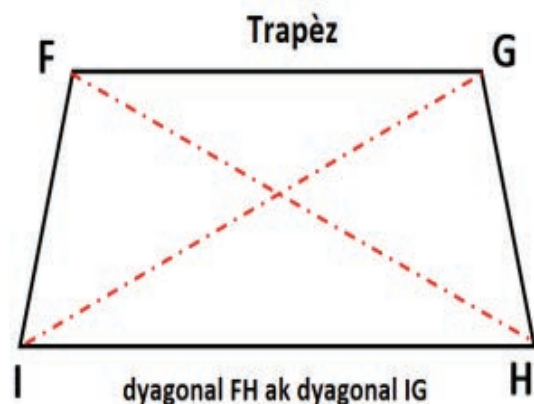
Egzanp : Dwat d ak dwat d' se dwat sekant.

Dyagonal (*diagonal*) : 1) Segman dwat ki konekte 2 somè ki pa konsekitif nan yon poligòn; 2) Segman ki konekte de somè ki pa nan menm plan nan yon figi twa dimansyon.

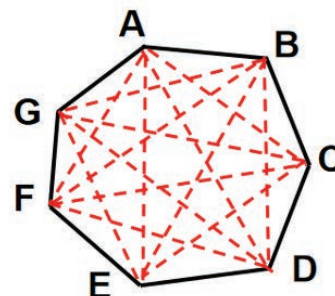
Dyagonal yon poligòn (*diagonal of a polygon*) : 1) Segman dwat ki konekte de somè ki pa konsekitif nan yon poligòn.

2) Segman dwat ki konekte de somè ki pa konsekitif, ki pa nan menm plan nan yon figi jeometrik 3 dimansyon.

Dyagonal poligòn

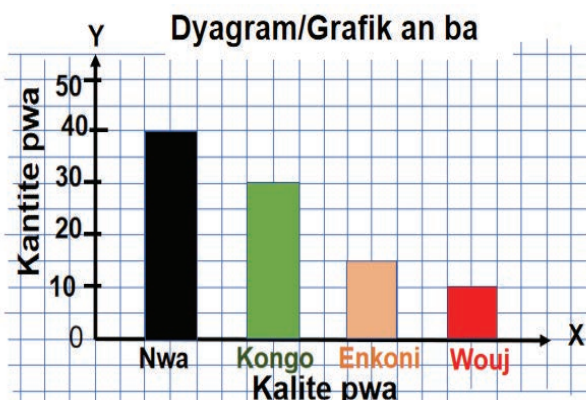
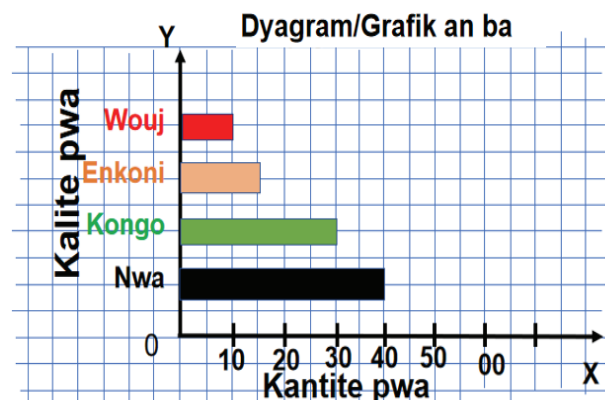
Nou trase tout dyagonal yo an wouj.

Dyagonalizasyon (*diagonalization*) : Se lè nou rearanje ranje ak kolòn nan yon tablo on fason pou done yo fè on liy dyagonal. Sa fè li pi fasil pou moun wè tandans ki gen nan done yo.

Dyagram (*diagram*) : Nou rele yon ilustrasyon dyagram lè yo sèvi ak desen, graf oubyen tablo pou yo prezante enfòmasyon oswa pou yo konpare enfòmasyon nan matematik.

Dyagram an ba/Grafik an ba (*bar graph*) : Nan dyagram/grafik an ba, yo sèvi ak ba orizontal oswa ba vètikal pou yo reprezante done ak pou yo montre rapò ki genyen ant diferan done.

Dyagram an tij ak fèy (stem & leaf plot) : Dyagram ki sèvi pou fè kontwòl done distribisyon yon varyab ak pou fè reprezantasyon grafik distribisyon an. Chak done gen yon tij (premye chif la, ki menm pou plizyè done) ak fèy done a (dènye chif la, pou menm done sa yo).

Egzanp : Rezilta egzamen syans an pousantaj.

Klod 72%	Pòl 72%	Andre 74%	Jak 75%	Antwàn 76%	Sizàn 79%
Mari 81%	Siz 84%	Lwi 85%	Woz 87%	Tina 87%	Lik 89%
Nadya 90%	Woni 91%	Jil 93%	Jan 95%	Kati 98%	
Liz 100%	Mod 100%				

Done ki nan premye ranje dyagram lan se 72, 72, 74, 75, 76, 79.

Done ki nan dezyèm ranje dyagram lan se 81, 84, 85, 87, 87, 89.

Done ki nan twazyèm ranje dyagram lan se 90, 91, 93, 95, 98.

Done ki nan katyèm ranje dyagram lan se 100, 100.

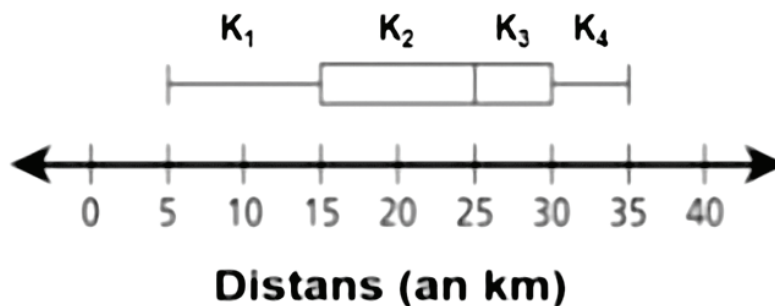
Rezilta egzamen syans

Tij	Fèy					
7	2	2	4	5	6	9
8	1	4	5	7	7	9
9	0	1	3	5	8	
10	0	0				

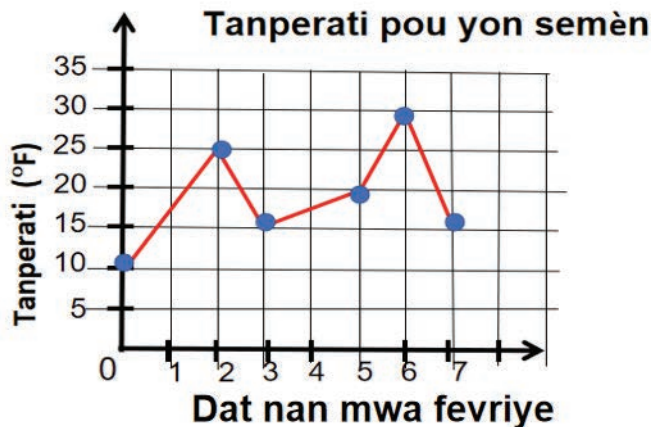
Kle : 7 | 2 vle di 72 pousan

Dyagram bwat ak moustach/dyagram katil (box plot / box and whisker plot) : Nan dyagram bwat ak moustach/dyagram katil, yo reprezante distribisyon yon varyab kalitatif sou fòm yon rektang ki gen segman nan chak pwent, on fason pou yo endike valè maksimòm ak valè minimòm distribisyon an, medyàn lan ak katil K1 ak K3.

Distans soti lekòl ale lakay

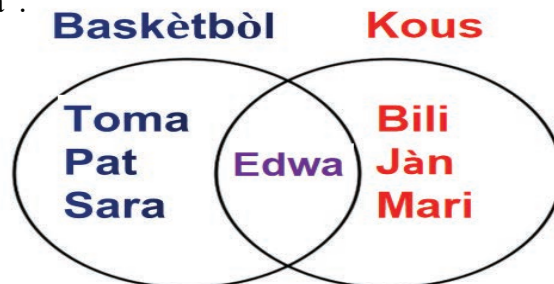
Dyagram an liy brize/Dyagram lineyè (line graph) : Grafik ki fèt ak segman dwat pou montre chanjman nan done.

Dyagram multiplikasyon/divizyon (multiplication/division diagram) : Se yon dyagram ki ede nou rezoud pwoblèm multiplikasyon ak pwoblèm divizyon. Dyagram lan gen twa pati : kantite gwoup ki genyen, kantite bagay ki genyen nan chak gwoup ak kantite total la.

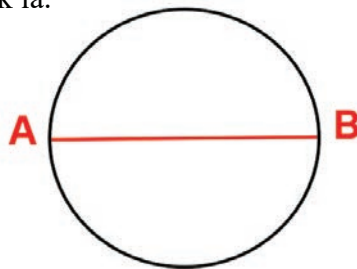
Dyagram Venn (Venn diagram) : Se yon dyagram ki sèvi pou reprezante eleman de (2) ansanm oubyen plizyè ansanm gen an komen. Eleman an komen sa yo se entèseksyon ansanm yo.

Egzanp : Dapre dyagram Venn lan, entèseksyon ansanm baskètbòl ak ansanm kous se eleman “Edwa”.

Dyamèt (diameter) : Se **kòd** ki pase nan sant yon sèk; se kòd ki pi long nan yon sèk.

Egzanp : AB se dyamèt sèk la.

E

Echantiyon aleyatwa (random sample) : Se yon echantiyon yo pran nan yon popilasyon pou yo etidye yon fenomèn. Yo fè sa on fason pou chak eleman nan popilasyon an ka gen menm chans pou li fè pati echantiyon an.

Echèl (scale) : 1) Rapò ant distans sou kat, sou glòb, osnon sou desen konpare ak distans reyèl la. 2) Nan yon tèmomèt, se yon dwat nimerik vètikal ki sèvi pou mezire tanperati.

Egal (*equal*) : Ki gen menm valè oubyen menm kantite. Senbòl egal se = .

Egui /zegui (revèy, mont) (*clock hands*) : Egui mont/revèy sèvi pou bay lè, minit ak segonn. Gen mont/revèy ki pa gen egui segonn. Egui ki pi kout la bay lè, egui ki pi long lan bay minit. Lè gen 3 egui, ti egui fen fen an, k ap mache sote a, li bay segonn yo.

Egui/zegui minit (*minute hand*) : Nan revèy/mont analogik ki gen de egui, egui ki pi long lan bay kantite minit ki pase.

Egzanp : Nan revèy/mont analogik sa a, zegui minit la pi long epi li gen koulè wouj. Lè a se 1:25. Sa sa vle di gen 25 minit ki pase apre 1 è.

Egzagòn (*hexagon*) : Poligòn ki genyen sis kote ak sis kwen (somè).

Eka (*range*) : Distans ant de nonm oubyen **valè absolè** rezilta ou jwenn lè ou fè soustraksyon de nonm sa yo.

Egzanp : Maten an tanperati a te -5°C . Apremidi a tanperati monte 7°C . Eka tanperati a se 12, paske : $|7 - (-5)| = 12$

Ekivalan (*equivalent*) : Ki gen menm valè.

Egzanp : $3 + 3$ ekivalan 2×3 ; 2,9 ekivalan 2,90 (desimal ekivalan);

1 yad ekivalan 3 pye (longè ekivalan);

$\frac{8}{12} = \frac{2}{3}$ (fraksyon ekivalan)

Ekivalans lojik (*logical equivalence*) : Yon pawòl ki vle di de **fraz matematik** ekivalan : si youn vre, lòt la vre tou; si youn fo, lòt la fo tou.

Egzanp : Si $a = b$, epi $b = 3$, kidonk $a = 3$;

$4 = 6 - 2$ epi $6 - 2 = 5 - 1$, kidonk, $4 = 5 - 1$.

Ekwasyon (*equation*) : Fraz matematik ki gen yon siy egal ladan. Valè ki agoch siy egal la se menm ak valè ki adwat siy egal la. Ekwasyon vle di de (2) espresyon matematik egal.

Egzanp : $17 + 2 = 19$

$6n - 4 = 26$

Ekwasyon ak yon varyab oswa yon enkon (*one-variable equation*) : Yon ekwasyon ki genyen yon grenn varyab oswa yon grenn enkon.

Egzanp : $2x + 3 = 9$

Ekwasyon aljebrik (*algebraic equation*) : De espresyon ki gen siy egal ki konekte yo. Omwen youn nan espresyon sa yo fèt pou li gen varyab ladan l.

Egzanp : $2x + 1 = 7$

Ekwasyon aljebrik an de (2) etap (*2-step equation*) : Yon ekwasyon aljebrik nou kapab rezoud an de (2) etap tankou divizyon ak adisyon oswa soustraksyon.

Egzanp : $2x + 1 = 7$

Solisyon

Premye etap : Ajoute -1 sou chak manm ekwasyon an.

$2x + 1 + (-1) = 7 + (-1)$

$2x = 6$

Dezyèm etap : Divize chak manm ekwasyon an pa 2

$2x/2 = 6/2$

$x = 3$

Ekwasyon ekivalan (*equivalent equations*) : Se de (2) oubyen plizyè ekwasyon ki gen tèm diferan ladan yo, men ki gen menm valè.

Egzanp :

$15a + 12bc = 24$; $5a + 4bc = 8$

Ekwasyon irasyonèl (*irrational equation*) : Ekwasyon ki gen yon varyab anba trè orizontal **radikal** ki nan ekwasyon an. Se ekwasyon nou kapab konvèti an ekwasyon aljebrik.

Egzanp : $2x + \sqrt{x} = 10$ se yon ekwasyon irasyonèl paske x la anba radikal la.

Ekwasyon lineyè (*linear equation*) : Ekwasyon aljebrik premye degre.

Egzanp : 1) Ekwasyon $2x + 1 = 0$ se yon ekwasyon lineyè premye degre ki gen yon (1) enkonni ladan li. 2) Ekwasyon $x + y = 10$ se yon ekwasyon lineyè premye degre ki gen de (2) varyab ladan li.

Ekwasyon nimerik (*numerical equation*) : De espresyon aritmetik ki gen yon siy egal ki konekte yo.

Egzanp : $3 + 2 = 6 - 1$; $4 \times 2 = 8$; $35 \div 7 = 9 - 4$

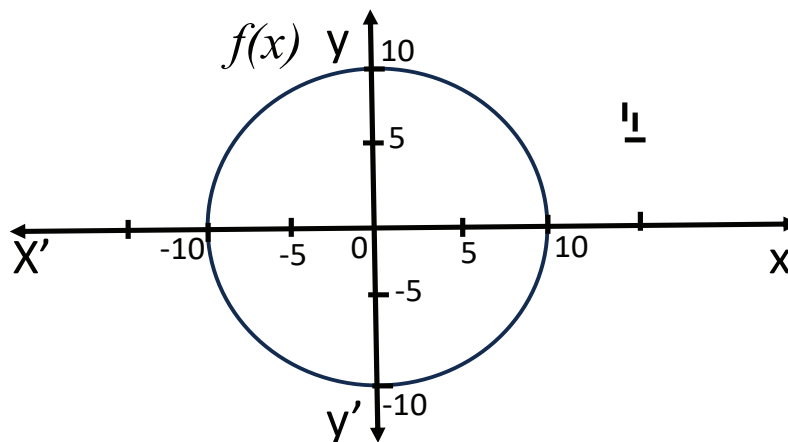
Ekwasyon polinòm (*polynomial equation*) : Se yon *espresyon aljebrik* ki egal zewo. Nan yon ekwasyon polinòm, genyen varyab, espozan ak koefisyan..

Egzanp : $2x + 5 = 0$

$$x^2 - 4x + 4 = 0$$

Ekwasyon simetrik (*symmetrical equation*) : Se ekwasyon aljebrik dezyèm degre ki gen de (2) varyab. Reprezantasyon grafik fonksyon ekwasyon an nan **Plan Katezyen** pa chanje lè yo chanje varyab yo plas.

Egzanp : Ekwasyon $x^2 + y^2 = 100$ se yon ekwasyon simetrik paske se ekwasyon yon sèk nan Plan Katezyen. Reyon sèk sa a mezire 10 inite. Sant sèk la se orijin Plan Katezyen an.

Ekwasyon soustraksyon (*subtraction equation*) : Se yon operasyon soustraksyon ki manke on eleman. Yo rele eleman sa a enkonni. Nan ekwasyon soustraksyon, yo reprezante enkonni an ak on ti kare.

Egzanp : Nan chak soustraksyon sa yo, $\square$ reprezante enkonni an.

$$27 - \square = 18$$

$$\square - 9 = 18$$

$$27 - 9 = \square$$

Ekwasyon yon dwat (*equation of a line*) : Ekwasyon aljebrik ki nan fòm $y = ax + b$ oswa $y = mx + b$. Nan ekwasyon sa yo, a oswa m se pant dwat la, epi b se pwen entèseksyon aks y ak dwat la. b se yon konstant.

Eleman envès (pou) adisyon (*additive inverse*) : Eleman envès yon nonm n se menm nonm lan ak siy – devan li, yon fason pou $n + (-n) = 0$.

Egzanp : Eleman envès 7 se -7 paske $7 + (-7) = 0$.

Eleman envès (pou) multiplikasyon (*multiplicative inverse/reciprocal*) : Eleman envès multiplikasyon se yon nonm, lè yo multipliyè li pa nonm orijinal la, rezilta a se 1.

Egzanp : $4 \times \frac{1}{4} = 1$; $\frac{1}{4}$ se eleman envès 4.

Eleman net (*identity property*) : Se nonm ki pa chanje rezilta yon operasyon.

Eleman net (pou) adisyon (*identity property for addition*) : Eleman net pou adisyon se 0 paske lè nou ajoute 0 sou yon nonm, valè nonm sa a pa chanje.

Egzanp : $n + 0 = n$ pou tout valè n kote n se nonm reyèl.

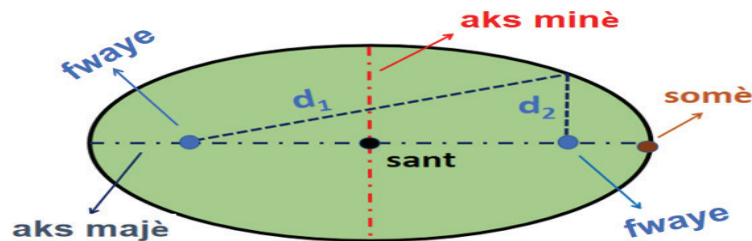
Eleman net (pou) multiplikasyon (*identity property for multiplication*) : Eleman net pou multiplikasyon se 1 paske lè nou multipliyè yon nonm pa 1, valè nonm sa a pa chanje.

Egzanp : $n \times 1 = n$ pou tout valè n kote n se nonm reyèl.

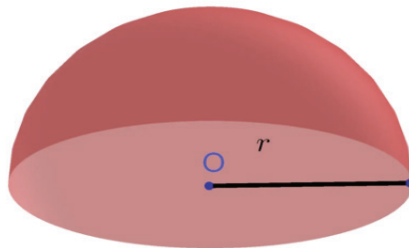
Elevasyon (*elevation*) : Wotè yon bagay parapò ak yon lòt bagay, parapò ak yon nivo tankou nivo lanmè.

Egzanp : Elevasyon Pik Makaya parapò ak nivo lanmè a se 2.345 mè.

Elips (*ellipse*) : Se on figi jeometrik ki gen fòm oval. Nan yon elips, sòm distans nenpòt pwen P ki sou perimèt elips la parapò ak de pwen fiks yo rele fwaye (F1 ak F2) se yon sòm konstan.

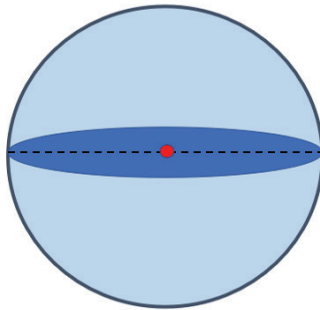
Emisfè (*hemisphere*) : Mwatye yon esfè. Lè yon plan pase nan sant yon esfè, li separe esfè a an de emisfè.

Eptagòn/septagòn (*heptagon*) : Poligòn ki gen sèt kote ak sèt ang. Chak ang enteryè nan yon eptagòn regilye mezire apeprè $128,6^\circ$.

Esfè (*sphere*) : Yon figi jeometrik 3 dimansyon ki gen sifas koub.
 Tout pwen ki sou sifas la ekidistan parapò ak pwen ki nan sant esfè a.
 Yon balon gen fòm yon esfè. Anndan yon esfè vid.

Esperyans (*experiment*) : Rechèch yo fè nan kondisyon byen kontwole pou yo kapab dekouvri yon lwa/prensip/teyori oswa konsekans yon fenomèn, pou yo teste ipotèz, oswa pou yo demontre lwa moun konnen deja.

Espozan (*exponent*) : Nonm ki endike yon pisans. Sa vle di konbyen fwa yon espresyon matematik multipliyè pa limenm.

$$\text{Egzanp : } 5^2 = 5 \times 5$$

$$a^4 = a \times a \times a \times a$$

Espozan entegral (*positive integral exponent*) : Espozan ki se yon nonm antye.

Egzanp : Nan espresyon x^2 , espozan entegral la se 2. Espozan entegral $5x$ se 1.

Espresyon (*expression*) : Yon espresyon se reprezantasyon/deklarasyon matematik ki ka gen lèt (varyab) sèlman, ki ka gen nonm sèlman, oswa ki ka gen varyab ak nonm. Espresyon pa gen siy egal (=). Se ekwasyon ki gen siy egal. Gen de (2) kalite espresyon : espresyon aljebrik ak espresyon nimerik.

$$\text{Egzanp : } x^2 + 5x + 4; 3(5 + 8)$$

Espresyon aljebrik (*algebraic expression*) : Senbòl oswa ansanm senbòl nimerik oubyen senbòl aljebrik ki gen siy adisyon osnon siy soustraksyon ki separe yo youn ak lòt. Espresyon aljebrik gen nonm ak varyab ladan yo.

$$\text{Egzanp : } x^2 + 5x + 4$$

Yon espresyon aljebrik ka gen lèt (varyab) sèlman ladan l. Tout espresyon aljebrik dwe gen omwen yon varyab.

Egzanp : y se yon *monòm* : sa vle di li se yon espresyon aljebrik ki gen yon tèm.

$4xy^2 - 3abx$ se yon *binòm* : sa vle di li se yon espresyon aljebrik ki gen de tèm.

$4st^2 - 2t + 10$ se yon *trinòm* : sa vle di li se yon espresyon aljebrik ki gen twa tèm.

Espresyon aritmetik/nimerik (*numerical expression*) : Espresyon ki fèt ak nonm. Siy operasyon tankou adisyon, soustraksyon, multiplikasyon ak divizyon separe nonm yo youn ak lòt.

Egzanp : Espresyon sa yo se espresyon nimerik :

$$6 + 5; 3(5 + 8) + 2; \sqrt{7} - 3.$$

Espresyon ekivalan (*equivalent expressions*) : Espresyon ki egal lè yo sèvi ak pwosede aritmetik oubyen pwosede aljebrik pou yo senplifye yo.

Egzanp : $3xy - 8y + xy - 2y = 4xy - 10y$.

Espresyon fraksyonè (*improper fraction*) : Se yon fraksyon nimeratè a plis pase denominatè a.

Egzanp :

$\frac{12}{5}$, $\frac{321}{100}$ ak $\frac{1000}{6}$ se espresyon fraksyonè.

Estansyon operasyon aritmetik (*expanded form of an arithmetic operation*) : Kalkil avèk pi gwo nonm apati konnesans kalkil de baz. Paregzanp, lè nou konnen $5 + 8 = 13$, li fasil pou nou rezoud pwoblèm tankou $50 + 80 = 130$. Estansyon operasyon aritmetik valab pou soustraksyon, multiplikasyon ak divizyon tou.

Estimasyon (*estimation*) : Valè apeprè, repons apeprè, rezilta apeprè, mezi apeprè.

Estimasyon (fè —) (*to estimate*) : (Bay) repons apeprè.

Estimasyon gwosomodo (*rough estimation/ball-park figure*) : Estimasyon yo sèvi pou yo jwenn repons apeprè lè nonm egzak pa nesèsè.

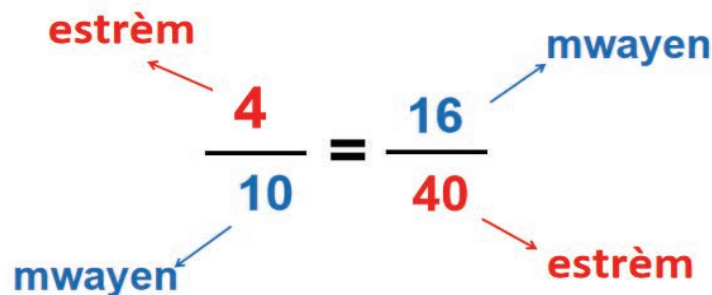
Estremite (*endpoint*) : De pwent yon segman dwat oswa orijin yon demidwat. Yo sèvi ak estremite yon segman pou yo idantifye segman an.

Egzanp : M ak P se 2 estremite segman dwat $\overline{MP}$.

Estrèm yon pwopòsyon (*extremes of a proportion*) : Premye ak dènye nonm nan yon pwopòsyon (nimeratè premye fraksyon an ak denominatè dezyèm fraksyon an).

Egzanp : $\frac{4}{10} = \frac{16}{40}$ oubyen $4 : 10 = 16 : 40$; nonm 4 ak 40 se estrèm yo.

Etandi (*range*) : Se rezilta nou jwenn lè nou wete nonm ki pi piti a nan nonm ki pi gwo a nan yon ansanm done.

Egzanp : Etandi ansanm done sa a: 9, 1, 2, 14, 27 se $27 - 1 = 26$.

Evalye (*to evaluate*) : Se kakile valè yon espresyon matematik.

Egzanp : Evalye espresyon sa a : $2y - 7$ lè $y = 5$
 $2(5) - 7 = 10 - 7 = 3$

Evénman (*event*) : Souzansanm ki fè pati ansanm rezilta ki posib nan yon esperyans aleyatwa.

Egzanp : Yon zo se yon kib; li gen 6 fas. Chak fas kib la gen youn nan chif sa yo ki make sou li: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Chak fwa nou piye zo a, chak fwa nou voye zo a anlè, chif li tonbe sou li a, chif ki parèt anlè a se yon événman.

Evénman aleyatwa (*random event / randomized controlled trial*) : Nenpòt événman ki rive o aza.

Evénman depandan (*dependent event*) : De événman kote rezilta premye événman an afekte rezilta dezyèm événman an.

Egzanp : Si gen mab wouj, mab vèt, ak mab ble nan yon sache epi nou rale youn nan mab sa yo san nou pa ranplase li, sa ap afekte ki koulè mab nou ap rale apre sa.

Evénman endepandan (*independent event*) : De événman kote rezilta premye événman an pa afekte rezilta dezyèm événman an.

Egzanp : Lè nou piye yon zo ki gen 6 fas ak lè nou piye yon pyès lajan ki gen de (2) fas, rezilta youn nan événman yo pa p afekte rezilta lòt événman an. Kidonk, piye yon zo ak piye yon pyès lajan se de (2) événman endepandan.

Evénman enposib (*impossible event*) : Yon événman ki pa gen okenn chans pou li rive nan yon esperyans aleyatwa. Souzansanm ki reprezante yon événman enposib se yon souzansanm ki vid.

Egzanp : Si nou piye yon zo ki gen youn nan chif sa yo ki make sou chak fas yo : 1, 2, 3, 4, 5, 6; pa gen posiblite pou zo a tonbe sou 7.

Evénman konpoze/konbine (*compound event*) : Yon événman nan esperyans pwobabilite ki gen de (2) événman senp oubyen plis pase de (2) événman senp ladan l.

Egzanp : Si nou voye yon pyès lajan anlè, epi nou piye yon zo ki gen youn nan chif sa yo ki make sou chak fas yo: 1, 2, 3, 4, 5, 6, gen posiblite pou pyès lajan an tonbe sou tonton ak pou zo a tonbe sou 3.

Evénman posib (*possible event*) : Evénman ki kapab rive men nou pa kapab prevwa ki lè l ap rive. Souzansanm ki reprezante yon événman posib se yon souzansanm ki pa vid.

Egzanp : Si nou pran yon zo 6 fas ki gen youn nan chif sa yo ki make sou chak fas yo : 1, 2, 3, 4, 5, 6, epi nou voye li anlè nan yon esperyans aleyatwa, gen 4 posiblite pou zo a tonbe sou yon chif ki pi plis pase 2.

Evénman sèten (*certain event*) : Yon événman k ap rive kanmenm nan yon esperyans pwobabilite.

Egzanp : Rale yon nonm enpè nan yon sache ki gen 6 ti moso papyè ki gen nonm enpè make sou yo tankou: 1, 3, 5, 7, 9 ak 11 se yon événman sèten.

Evénman senp (*simple event*) : Yon événman nan esperyans pwobabilite ki gen yon sèl rezilta.

È

È (*o'clock*) : Mo nou mete apre yon nonm pou nou endike ki lè l fè.

Egzanp : 1 è, 2 è, 3 è, 4 è, 5 è, 6 è, 7 è, 8 è, 9 è, 10 è, 11 è.

Nou kapab ekri lè ak lèt sèlman.

Egzanp : inè, dezè, twazè, katrè, senkè, sizè, setè, uitè, nevè, dizè, onzè.

Nou pa di 12 è **A.M.** oubyen 12 è **P.M.**, men nou di *minui* pou 12 è **A.M.** oswa *midi* pou 12 è **P.M.**

Èdtan (*hour*) : Inite nou itilize pou nou mezire dire tan. Nou kapab ekri èdtan apre yon nonm pou nou endike dire tan.

Egzanp : 1 èdtan, 2 èdtan, 3 èdtan, 4 èdtan, 5 èdtan, 6 èdtan, 7 èdtan, 8 èdtan, 9 èdtan, 10 èdtan, eksetera...

1 èdtan egal 60 minit.

Nou kapab ekri dire tan ak lèt sèlman.

Egzanp : inèdtan, dezèdtan, twazèdtan, katrèdtan, senkèdtan, sizèdtan, setèdtan, uitèdtan, nevèdtan, dizèdtan, eksetera...

En

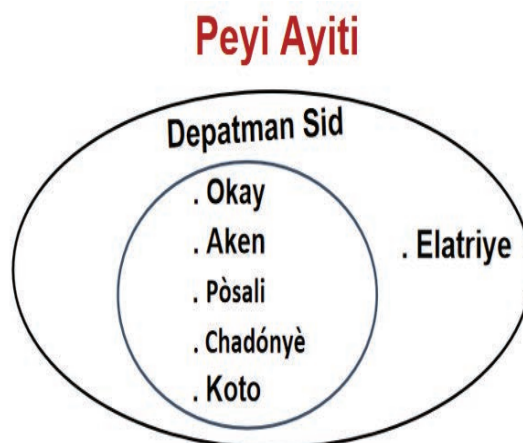
En (1) (*one*) : Se yon nonm. Li vin avan de (2). En (1) mwens pase de (2). En se yon nonm enpè.

Enferans estatistik (*statistical inference*) : Konklizyon lojik yo fè sou yon popilasyon estatistik baze sou echantyon estatistik yo te pran nan popilasyon an.

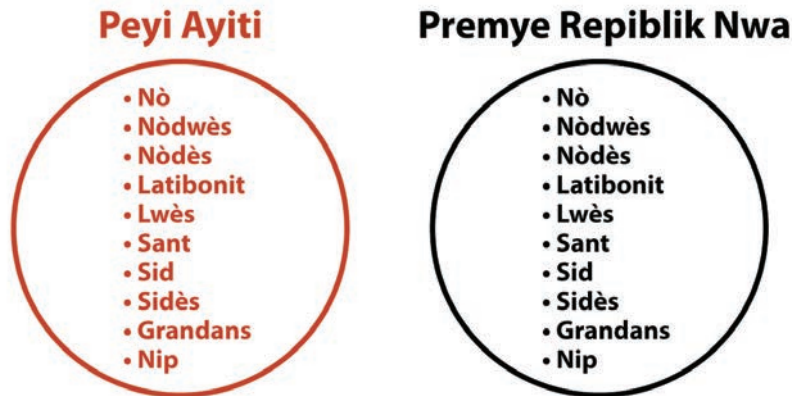
Enfini (*infinity*) : Se yon kantite, yon valè oswa yon espas ki pa gen limit. Senbòl enfini se ∞ . Paregzanp, ansanm nonm antye yo se yon ansanm enfini.

Enklizyon ... Ansanm (*inclusion... of a set*) : Nou di gen enklizyon Ansanm S nan Ansanm A lè nou jwenn tout eleman Ansanm S anndan Ansanm A. Nan ka sa a, nou di Ansanm S se Souzansanm Ansanm A. Senbòl enklizyon se $\subset$.

Egzanp : Dyagram Venn lan pèmèt nou di Ansanm Depatman Sid nan Ansanm Peyi Ayiti paske tout eleman Depatman Sid yo anndan Ansanm Peyi Ayiti. Kidonk, Depatman Sid se yon Souzansanm Peyi Ayiti. Nou ka sèvi ak senbòl enklizyon an konsa : Depatman Sid $\subset$ Peyi Ayiti.

Si de (2) ansanm, paregzanp, Ansanm Peyi Ayiti ak Ansanm Premye Repiblik Nwa egal, sa vle di yo gen menm eleman. Kidonk, youn se souzansanm lòt la. Senbòl yo sèvi pou yo montre de ansanm egal se $\subseteq$. Dyagram ki anba a montre : Peyi Ayiti $\subseteq$ Premye Repiblik Nwa oswa Premye Repiblik Nwa $\subseteq$ Peyi Ayiti.

Enkoni (*unknown*) : Senbòl ki reprezante yon nonm nou pa konnen nan yon ekwasyon. Yo konn rele senbòl sa a varyab tou.

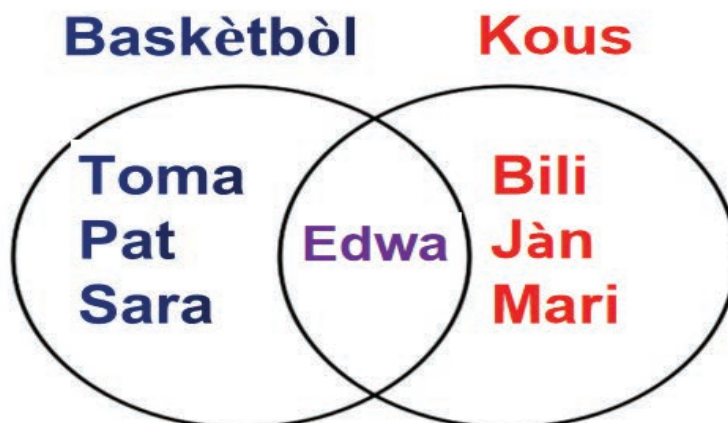
Enpè (*odd*) : Mo yo sèvi pou yo idantifye nonm antye ki pa divizib pa 2, tankou nonm 1, 3, 5, 7, 9, oswa nonm ki fini pa 1, 3, 5, 7, 9.

Enstriman jeometri pou trase (*straightedge*) : Enstriman jeometri tankou yon règ ki sèvi pou trase segman dwat. Enstriman sa a pa gen okenn mak mezi sou li.

Enterè senp (*simple interest*) : Lajan moun touche sou lajan yo envesti oswa lajan yo peye sou lajan yo prete. Enterè senp se manman lajan an miltipliye pa to enterè a miltipliye pa kantite tan lajan an fè deyò.

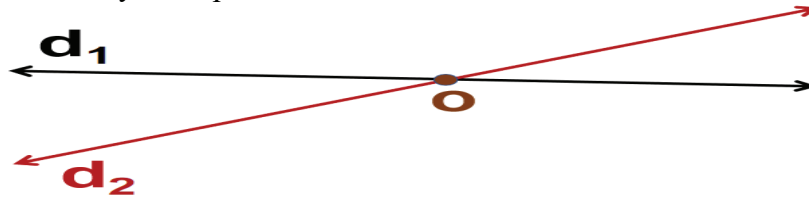
Entèseksyon ansanm (*intersection of sets*) : Ansanm eleman ki menm nan de ansanm oubyen plis pase de ansanm. Senbòl entèseksyon se $\cap$.

Egzanp : Nan dyagram Venn sa a, entèseksyon ansanm Baskètbòl ak ansanm Kous se Edwa. Nou ka sèvi ak senbòl entèseksyon pou n ekri : $\text{Baskètbòl} \cap \text{Kous} = \{\text{Edwa}\}$

Entèseksyon de dwat/Dwat sekant (*intersection of two lines*) : Se pwen kote de dwat sekant rankontre.

Egzanp : Dwat d_1 ak d_2 se de dwat sekant. Entèseksyon yo se pwen O. Nou ka sèvi ak senbòl entèseksyon an pou n ekri : $d_1 \cap d_2 = O$

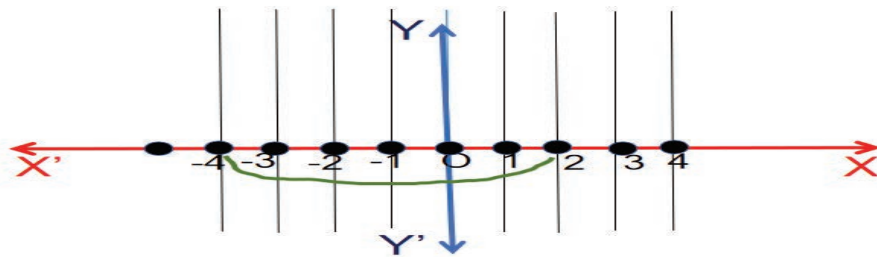

Entèval (*interval*) : Se distans ant de pwen yo rele bòn oubyen estremite. Mezi on entèval se valè absoli nonm nou jwenn lè nou wete valè yon estremite nan valè lòt estremite a. Entèval se yon distans; yon distans toujou pozitif, li pa janm negatif.

Egzanp : Ann kalkile entèval ant 2 ak -4 .

$$|2 - (-4)| = |2 + 4| = |6| = 6 \text{ oswa}$$

$$|-4 - (2)| = |-4 - 2| = |-6| = 6$$

Invalid (*invalid*) : Apwòch oswa egzanp ki pa p bay solisyon yon pblèm.

F

Faktè (*factor*) : Eleman ki nan yon multiplikasyon. Yon nonm yo multipliyè ak yon lòt nonm. Rezilta yon multiplikasyon se pwodui multiplikasyon an.

Egzanp : $8 \times 4 = 32$; 8 ak 4 se faktè multiplikasyon an, 32 se pwodui a.

Faktè konvèsyon (*conversion factor*) : Se rapò ki genyen ant de inite mezi. Yo sèvi ak faktè konvèsyon pou yo konvèti yon mezi an yon lòt mezi.

Faktè premye (*prime factor*) : Se faktè (multiplikann oswa multiplikatè) ki se nonm premye.

Egzanp : 2 ak 3 se faktè premye 12. Men 6 pa faktè premye 12.

Faktorisasyon nonm premye (*prime factorization*) : Machasuiv pou n ekri on nonm konpoze kòm pwodui de **nonm premye**.

$$\text{Egzanp : } 32 = 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^5$$

Faktoryèl (*factorial*) : Faktoryèl yon antye natirèl n se nonm ki se pwodui tout antye natirèl pozitif ki mwens pase n oswa ki egal n . Senbòl faktoryèl se : $n!$

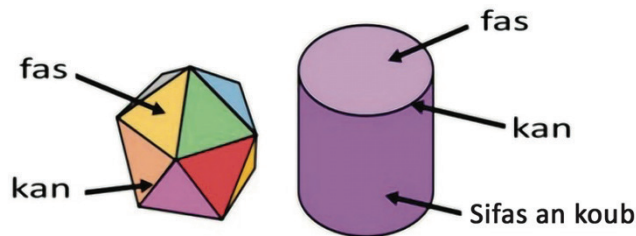
Egzanp : $4! = 4 \times 3 \times 2 \times 1$

$$4! = 24$$

Faktoryèl 0, selon prensip yo etabli, se 1. Kidonk $0! = 1$

Farennay (*Fahrenheit*) : Se echèl tanperati yo sèvi nan sistèm mezi Ameriken. Nan echèl sa a, 32° se tanperati kote dlo ki pi (ki pa kontamine) e ki nan menm nivo ak sifas lanmè tounen glas; 212° reprezante tanperati kote dlo ki pi e ki nan menm nivo ak sifas lanmè bouyi.

Fas (*face*) : Figi jeometrik plàn ki bòn sifas on figi twa-dimansyon. Li kapab an koube (tankou nan on silenn osnon on kòn) osnon li kapab plat (tankou nan on pris).

Fas lateral (*lateral face*) : Se fas oblik (panche) oswa vètikal. Se fas ki pa baz la nan yon figi jeometrik twa dimansyon tankou yon piramid oswa yon pris.

Fanmi operasyon (*fact family*) : Relasyon ki egziste ant twa nonm nan operasyon adisyon ak soustraksyon osnon nan operasyon multiplikasyon ak divizyon.

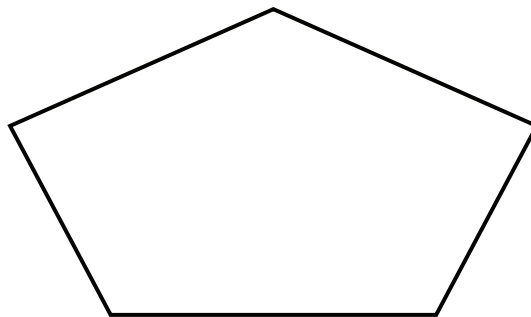
Egzanp : Pou 5, 6, ak 11, fanmi adisyon/soustraksyon an se $5 + 6 = 11$; $6 + 5 = 11$;

$11 - 5 = 6$ ak $11 - 6 = 5$.

Pou 5, 7 ak 35, fanmi multiplikasyon/divizyon an se $5 \times 7 = 35$; $7 \times 5 = 35$; $35 \div 7 = 5$ ak $35 \div 5 = 7$.

Figi fèmen (*closed figure*) : Yon fòm jeometrik ki kòmanse nan yon pwen epi ki al fini nan menm pwen an.

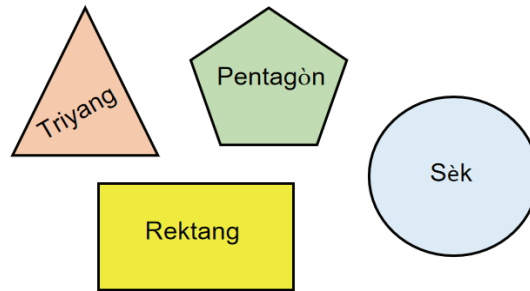
Egzanp : Pentagòn sa a se yon figi fèmen.

Figi jeometrik (*geometric figure*) : Ansanm pwen ki reprezante yon fòm jeometrik.

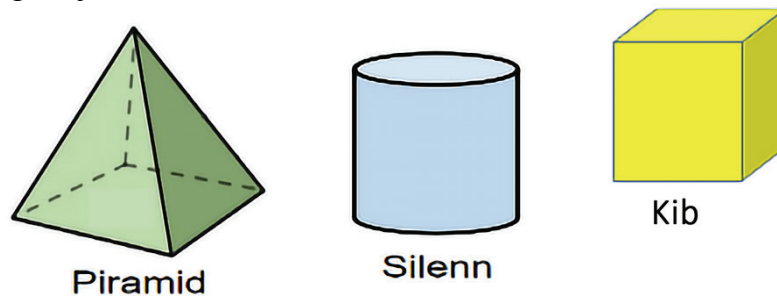
Figi jeometrik de dimansyon (2D) (*2-dimensional geometric figure*) : Fòm jeometrik ki anndan yon sifas plat. Fòm de (2) dimansyon gen longè ak lajè, men yo pa gen wotè.

Egzanp : sèk, oval ak tout poligòn yo tankou triyang, kare, rektang...

Figi jeometrik solid (*solid figure*) : Figi jeometrik 3 dimansyon ki gen on (1) sifas lateral oswa plizyè sifas lateral ki bònè li. Nou kapab mezire volim li. Pami figi jeometrik solid yo, gen pris, piramid, silenn, kòn ak esfè.

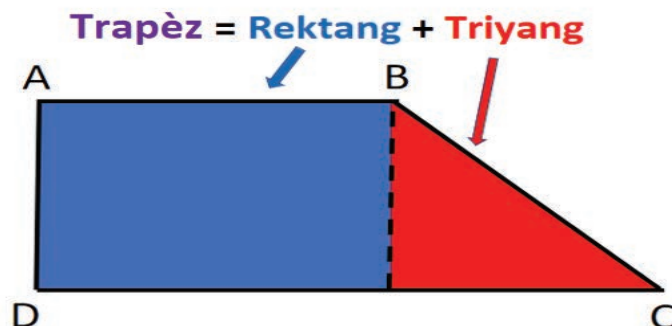
Figi jeometrik twa dimansyon (3D) (*3-dimensional geometric figure*) : On fòm jeometrik ki pa plat. Li gen longè, lajè ak wotè.

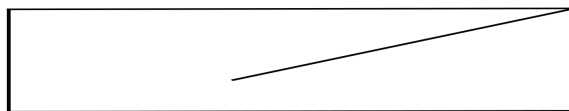
Figi kongriyan (*congruent figures*) : De figi jeometrik oubyen plis pase de figi jeometrik ki gen ang korespondan ak kote korespondan ki egal.

Figi konpoze (*compound structure*) : Figi ki se konbinezon plizyè figi.

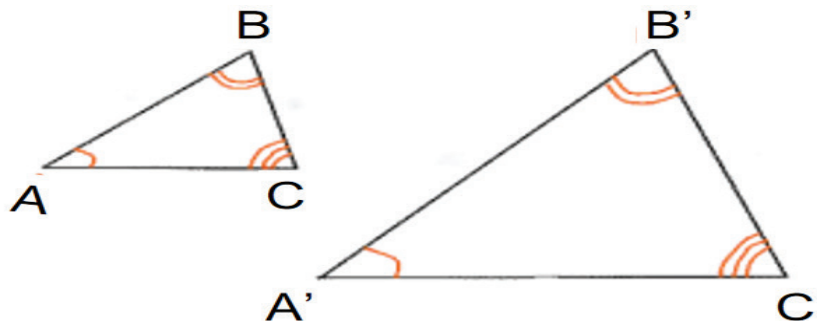
Egzanp : Nan desen sa a, nou wè trapèz la se konbinezon yon rektang (ble) ak yon triyang (wouj). Kidonk, youn nan fason pou nou jwenn sifas trapèz la se adisyone sifas rektang lan ak sifas triyang lan.

Figi ouvè (*open figure*) : Yon figi ki pa fèmen.

Figi sanblab (*similar figures*) : De (2) oswa plis pase de (2) figi jeometrik; youn nan figi yo se agrandisman lòt figi a oswa rediksyon li oswa kopi li. Nan figi sanblab, ang korespondan yo kongriyan (egal) epitou kote korespondan yo pwopòsyonèl.

Fòm detaye/devlope (*expanded form*) : Jan yo ekri nonm pou yo montre valè ak plas/pozisyon chak chif nan nonm yo.

Egzanp : $400 + 60 + 3 = 463$

Fòm estanda (*standard form*) :

- Se lè ou ekri yon nonm an chif olye ou ekri li an lèt. Fòm estanda kat san trèz se 413.
 - Lè w ap itilize notasyon syantifik, ou sèvi ak fòm $a = 10^n$, lè $1 \leq |a| < 10$ epi n se yon antye relatif. Pou ou ekri 300 nan fòm estanda, w ap ekri 3×10^2 .
 - Lè w ap ekri ekwasyon lineyè, fòm estanda a se $Ax + By = C$ lè A , B ak C se antye relatif. Lè ou ekri ekwasyon an nan fòm sa a, li pi fasil pou ou konprann ekwasyon an epi pou ou travay ak li.
- Egzanp: $2x + 3y = 5$.

Fòm pi senp yon fraksyon (*fraction with simplest expression*) : Fraksyon ki nan fòm ki pi senp lan. Pi gwo faktè komen nimeratè a ak denominatè a se 1 nan yon fraksyon ki nan fòm ki pi senp lan.

Egzanp : $10/19$ nan fòm ki pi senp lan paske faktè komen 10 ak 19 se 1.

Fòmil (*formula*) : Deklarasyon, ekwasyon, règ ki montre yon relasyon ant de kantite oswa plis pase de kantite.

Egzanp : Fòmil pou kalkile **perimèt** yon kare se $P = 4k$; P se perimèt, k se **kote**.

Fonksyon lineyè (*linear function*) : Yon fonksyon lineyè se yon fonksyon kote graf fonksyon an se yon liy dwat.

Fonksyon lineyè dekwasan (*decreasing function*) : Yon fonksyon kote varyab depanndan an diminye lè varyab endepandan an ogmante. Valè pant yon fonksyon lineyè dekwasan se yon valè negatif.

Egzanp : $f(x) = -2x + 3$ se yon fonksyon lineyè dekwasan. Pant fonksyon an se -2 .

Fonksyon lineyè kwasan (*increasing function*) : Yon fonksyon kote varyab depanndan an ogmante lè varyab endepandan an ogmante. Valè pant yon fonksyon lineyè kwasan se yon valè pozitif.

Egzanp : $f(x) = 2x + 3$ se yon fonksyon lineyè kwasan. Pant fonksyon an se $+2$.

Fraksyon (*fraction*) : Nonm ki nan fòm a/b . Li reprezante yon pati nan on bagay osnon yon pati nan on gwoup bagay. Li reprezante on nonm ki konpare 2 kantite, osnon ki reprezante divizyon. On fraksyon reprezante pati egal nan yon antye.

Fraksyon desimal (*decimal fraction*) : Fraksyon oswa espresyon fraksyonè nou kapab reprezante ak yon denominatè ki se pisans nonm 10.

Egzanp : $3/10 = 0,3$ $8/1,000 = 0,008$

Fraksyon ekivalan (*equivalent fractions*) : Fraksyon ki egal lè yo senplifye yo pou mete yo sou fòm ki pi senp lan.

Egzanp : $20/40 = 10/20 = 5/10 = 1/2$

Fraksyon initè (*unit fraction*) : On fraksyon ki gen 1 kòm nimeratè.

Egzanp : $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$

Fraksyon konplèks (*complex fraction*) : Nan yon fraksyon konplèks, ni nimeratè a ni denominatè a se on fraksyon.

Egzanp : $\frac{1/2}{2/3}$ [1 (en) demi divize pa 2 tyè]

Fraksyon senp/òdinè (*simple fraction*) : Nan fraksyon òdinè, nimeratè a mwens pase denominatè a.

Egzanp : $3/8$, $2/5$, $1/2$, ...

Fraz matematik (*mathematical sentence*) : Espresyon matematik ki ka yon fraz nimerik oswa yon fraz aljebrik.

Egzanp : $7 + 8$; $9x - 10 = 17$

Fraz nimerik adisyon (*numeric addition sentence*) : Yon espresyon matematik ki gen adisyon senpman ladan li.

Egzanp : $2 + 3 = 5$

Fraz nimerik fèmen (*closed numeric sentence*) : Yon fraz matematik ki pa gen enkonni oswa varyab ladan li.

Egzanp : $15 \div 3 \times 6 + 4$

Fraz nimerik soustraksyon (*numeric subtraction sentence*) : Se yon espresyon matematik ki gen soustraksyon senpman ladan li.

Egzanp : $5 - 3 = 2$

Frekans (*frequency*) : Kantite fwa yon evénman rive.

Fwa (*times*) : On lòt fason pou nou di “miltipliye pa”.

G

Galon (*gal*) (*gallon*) : Yon inite kapasite ki egal 4 ka nan sistèm mezi Ameriken.

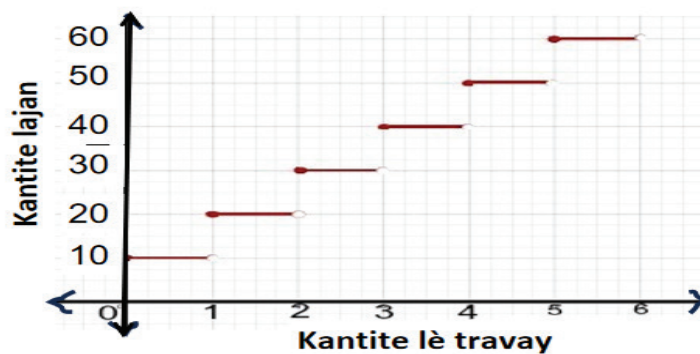
Nan sistèm metrik, yon galon = 3,79 lit.

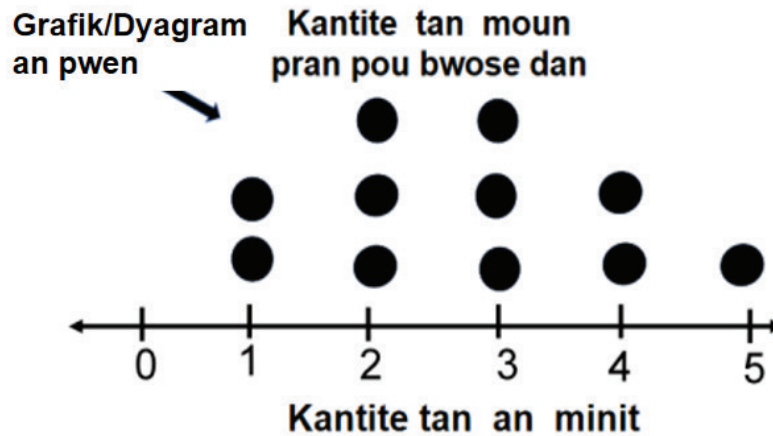
Glise (*slide*) : Se lè nou deplase yon bagay sou yon sifas san nou pa soulve l.

Grafik (*graph/diagram*) : Nou rele yon ilustrasyon grafik lè yo sèvi ak graf, dyagram oubyen desen pou yo prezante enfòmasyon oswa pou yo konpare enfòmasyon nan matematik.

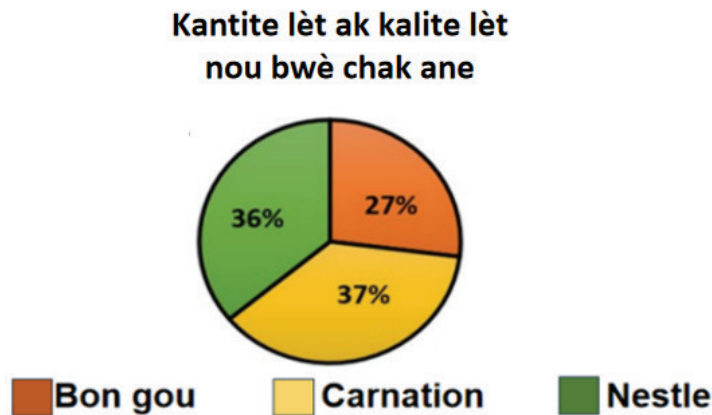
Grafik ann eskalye (*step graph*) : Nan grafik ann eskalye, yo sèvi ak liy orizontal oswa liy vètikal pou yo konpare relasyon ant frekans done.

Grafik/Dyagram an pwen (*dot plot*) : Yon metòd nou sèvi pou n reprezante distribisyon done kote chak done se yon pwen oswa yon mak sou yon dwat nimerik.

Grafik/Dyagram sikilè (*circle graph/pie chart*) : Dyagram ki gen fòm yon sèk. Yo sèvi ak sektè nan sèk la pou yo reprezante done yo sou fòm pousantaj. Total tout sektè nan sèk la egal 100% done yo.

Gram (*gram*) : Inite mas ki egal 1/1000 kilogram nan sistèm metrik. Sa vle di 1 kilogram egal 1.000 gram.

Gwoup (*group*) : On seri bagay ki ansanm.

Gwoup egal (*equal groups*) : Ansanm ki gen menm kantite eleman.

Gwoupe (*to group*) : Se lè nou ranje yon seri bagay dapre atribi yo.

I

Ikosayèd (*icosahedron*) : Poliyèd ki gen 20 fas.

Inekwasyon (*inequation*) : Deklarasyon matematik ki genyen yon varyab oswa plis pase yon varyab epi gen yon siy inegalite ant de manm inekwasyon an.

Inekwasyon aljebrik (*algebraic inequation*) : Yon fraz matematik ki gen de espresyon ladan li. Youn nan espresyon sa yo omwen se yon espresyon aljebrik. Youn oswa plis pase youn nan senbòl sa yo: $<$, $>$, $\leq$, $\neq$, $\geq$ separe de (2) manm inekwasyon an.

Egzanp : $3x + 7 > 22$; nan egzanp sa a, gen yon sèl senbòl ki separe manm inekwasyon an.

$2a > b < 10$; nan egzanp sa a, gen 2 senbòl nan inekwasyon an.

Inekwasyon lineyè (*linear inequation*) : Se yon inekwasyon ki gen yon varyab oswa plis pase yon varyab. Espozan varyab inekwasyon an se 1.

Egzanp : $3x > 2$, $y \leq 2x - 1$

Inèdtan (*one hour*) : Se on kantite tan. Inèdtan egal 60 minit. Konsatou, inèdtan egal 3.600 segonn. Nou ka di tou inèdtan se $1/24$ jou, paske gen 24 èdtan nan yon jou.

Inite (*unit*) : 1) Pozisyon yon chif anndan yon nonm. Valè yon chif ki nan pozisyon inite se chif la multipliyè pa 1. 2) On mo oubyen on gwoup mo nou mete apre yon nonm pou nou di de ki sa n ap pale. Nan egzanp sa yo: 2 dwèt, 2 mab, 40 santim, dwèt, mab ak santim se egzanp inite.

Inite estanda (*standard unit*) : Inite mezi tankou **gram**, **mèt**, **lit** moun antann yo pou yo sèvi ak yo pou yo mezire pwa, longè, volim, eksetera.

Inite kare (*square unit*) : Inite ki sèvi pou mezire sifas. Yon inite kare reprezante yon kare. Chak kote nan kare a mezire yon (1) inite. Paregzanp, yon pous kare reprezante yon kare e chak kote li yo mezire yon (1) pous.

Inite kib (*cubic unit*) : Inite yo sèvi pou mezire volim.

Egzanp : 1cm^3 se yon inite kib.

Inite mezi (*unit of measurement*) : Inite yo sèvi pou mezire longè, pwa, kapasite, tan, tanperati, eksetera.

Egzanp inite mezi: ons, degre, santimèt, eksetera.

Input (*input*) : Yon nonm yo mete nan yon machin fonksyon imajinè. Machin lan transfòme input la dapre yon règ pou li bay awoutpout la.

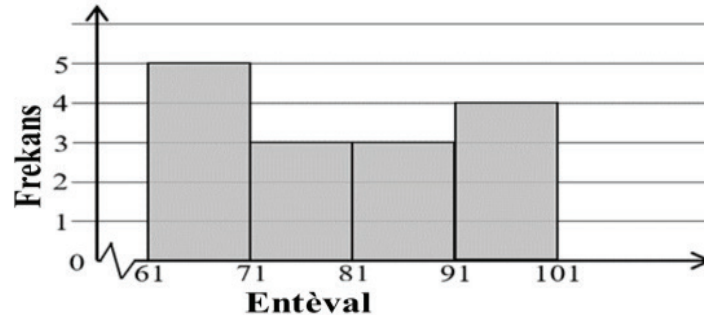
Machin Fonksyon

Input	Règ	Awoutpout
0	...multipliyè pa 3...	0
1		3
2		6
3		9
4		12
5		15

Ipoteniz (*hypotenuse*) : Kote ki anfas ang dwa a nan yon triyang rektang. Se kote ki pi long nan triyang rektang lan.

Istogram (*histogram*) : Dyagram ki fèt ak kolòn ki kòtakòt; dyagram sa yo sèvi pou reprezante distribisyon done.

Izometrik (*isometric*) : Ki gen menm mezi. Tèm ki sèvi pou dekri ang ak kote ki gen menm mezi.

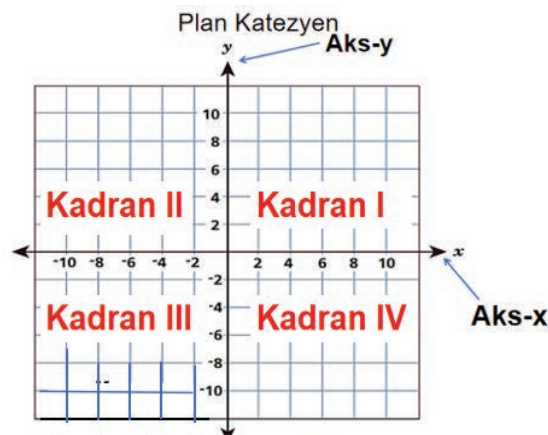
J

Jeometri (*geometry*) : Mo jeometri a soti nan de (2) mo grèk: « *geo* » ki vle di latè ak « *metron* » ki vle di « mezi ». Nan jeometri, yo etidye pwen, dwat, ang, figi de (2) dimansyon, figi twa (3) dimansyon. Yo etidye relasyon ki genyen ant yo.

K

Ka (*quart*) : Nan sistèm mezi Ameriken, yon inite kapasite ki egal 32 ons likid, 2 pent, osnon 4 tas. Kat (4) ka egal on (1) galon.

Kadran (*quadrant*) : Nenpòt nan kat rejyon ki anndan yon Plan Katezyen otogonal.

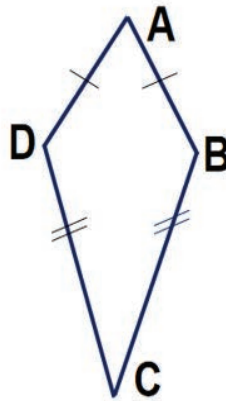

Kadriye nonm (*100-number grid*) : Se yon tablo nonm ki fèt an ranje ak an kolòn ki gen nonm konsekitif ladan l. Gen 10 kolòn pou chak ranje. Pou nou jwenn nonm ki adwat on lòt nonm (x) nan on ranje, nou ajoute 1 sou li ($x + 1$). Pou nou jwenn nonm ki anba on lòt nonm (x) nan on kolòn, nou ajoute 10 sou li ($x + 10$).

Kalkil mantal (*mental computation*) : Kalkil moun fè nan tèt yo.

Kap/sèvolan (*kite*) : Yon kwadrilatè ki gen de (2) pè kote adjasan ki egal.

$AB = AD$
 $BC = CD$
 $AB \neq BC$
 $AD \neq CD$
 $BC \neq AD$
 $AB \neq CD$

Kapasite (*capacity*) : Kantite yon veso ka kenbe. An jeneral, yo sèvi ak inite tankou ka, galon, tas ak lit pou mezire kapasite.

Kare (*square*) : Yon rektang ki gen kat kote ki gen menm longè ak kat ang ki gen menm mezi.

Kare pafè (*perfect square*) : Yon nonm ki se kare yon lòt nonm natirèl. Nou kapab ekri li nan fason sa a: $n = k^2$; k se yon nonm natirèl.

Egzanp : 16 se yon kare pafè paske $4^2 = 16$; 4 se yon nonm natirèl.

20 pa yon kare pafè paske $\sqrt{20}$ pa yon nonm natirèl.

Kare yon nonm (*square of a number*) : Pwodui nou jwenn lè nou multipliyè yon nonm pa li menm.

Egzanp : Kare 6 se $6 \times 6 = 36$.

Kat (*four*) : Nonm ki ant twa ak senk. Li plis pase twa men li mwens pase senk. Kat se yon nonm pè.

Kategori (*category*) : Yon gwoup bagay ki gen menm atribi oubyen menm pwopriyete.

Katèt (*legs of a right triangle*) : Nan yon triyang rektang, katèt yo se de kote ki fè ang dwa a. Twazyèm kote a se ipoteniz triyang rektang lan.

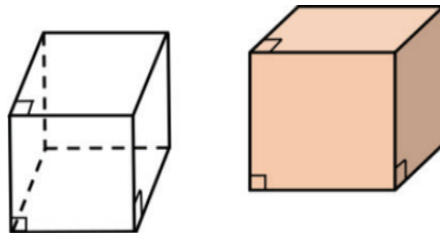
Katil (*quartile*) : Nenpòt nan twa valè ki divize yon seri estatistik òdone an kat pati egal.

Katòz (*fourteen*) : Nonm ki ant trèz ak kenz. Li plis pase trèz men li mwens pase kenz. Katòz se yon nonm pè.

Kan (*edge*) : Yon segman dwat kote de fas yon poliyèd rankontre.

Kenz (*fifteen*) : Nonm ki ant katòz ak sèz. Li plis pase katòz men li mwens pase sèz. Kenz se yon nonm enpè.

Kib (*cube*) : Yon figi jeometrik ki gen twa dimansyon ak sis (6) fas kare kongriyan. Li gen uit (8) somè ak douz (12) arèt. Volim yon kib se (arèt) x (arèt) x (arèt).

Kib yon nonm (*cube of a number*) : Rezilta nou jwenn lè nou multipliyè yon nonm pa li menm twa fwa.

$$\text{Egzanp : } 3^3 = 3 \times 3 \times 3 = 27$$

Kilogram (*kilogram*) : Nan sistèm metrik, se inite de baz mas; li egal 1.000 gram. 1 kilogram egal 2,2 liv apeprè.

Kilomèt (*kilometer*) : Nan sistèm metrik, yon inite longè ki egal 1.000 mè. 1 kilomèt egal 0,62 mil.

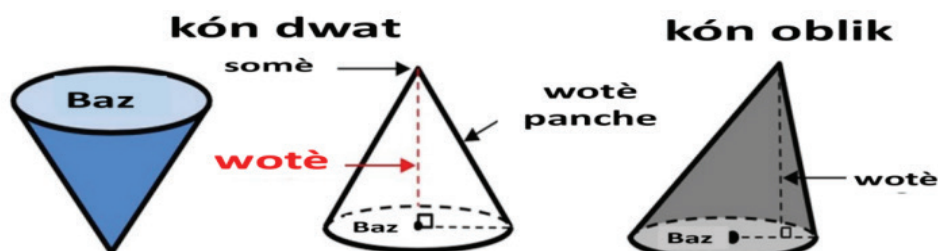
Klase (*to group/to categorize*) : Mete bagay an gwoup dapre pwopriyete yo genyen an komen.

Koefisyan (*coefficient*) : On nonm nou mete devan on varyab pou nou multipliyè l pa varyab la.

Egzanp : Nan $3x + 4y = 14$, 3 se koefisyan x , 4 se koefisyan y .

Kolòn (*column*) : Yon aranjman vètikal nonm, fòm oswa lòt bagay.

Kón/kòn (*cone*) : On figi jeometrik 3-dimansyon ki gen yon baz, yon sifas an koube ak yon somè.

Koplanè (*coplanar*) : Se dwat ki nan menm plan, tankou dwat paralèl ak dwat pèpandikilè.

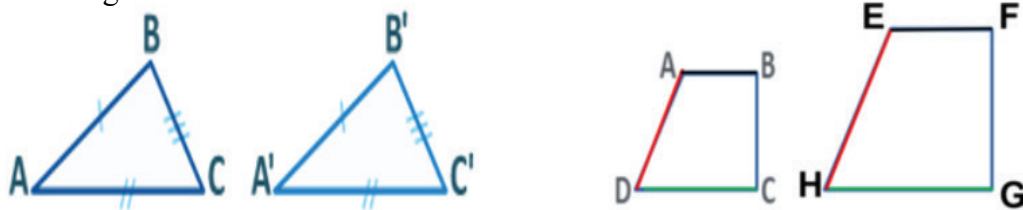
Korelasyon (*correlation*) : Degre relasyon ki genyen ant de (2) varyab oswa de (2) fenomèn.

Kosyan (*quotient*) : Rezilta yon divizyon; kantite pòsyon egal nou jwenn lè nou fè yon divizyon. Nan divizyon $15 \div 5 = 3$, 3 se kosyan.

Kote (*side*) : Nenpòt nan segman dwat ki fè pati yon poligòn.

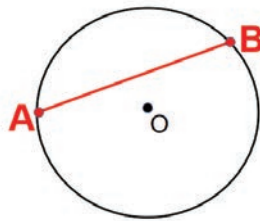
Kote omològ (*homologous sides*) : Nan figi jeometrik sanblab, kote omològ se kote ki opoze ang ki gen menm mezi.

Egzanp : Nan figi jeometrik sa yo: 1) Triyang ABC ak triyang A'B'C' se triyang izometrik; kote AB ak A'B' se kote korespondan/kote omològ. 2) Kwadrilatè ABCD ak kwadrilatè EFGH se kwadrilatè sanblab; 3) Nan trapèz EFGH, kote AD ak kote EH se kote omològ.

Kòd (*chord*) : Yon segman dwat ki konekte de pwen sou sikonferans yon sèk. Nan desen sa a [AB] se yon kòd.

Egzanp : Nan sèk O, AB se yon kòd.

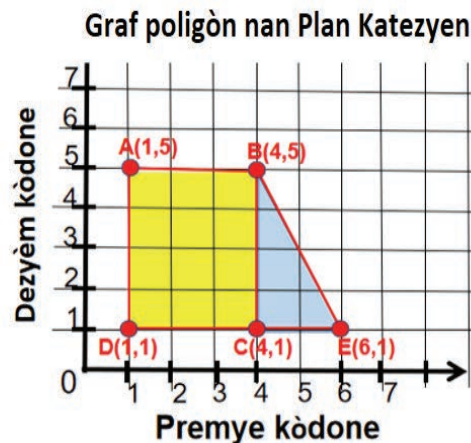
Kòdone/kowòdone (*coordinates*) : Yon pè nonm oswa yon koup òdone (absis, òdone) ki idantifye yon pwen nan yon Plan Katezyen. Absis la se premye kòdone. Òdone a se dezyèm kòdone. An jeneral, x reprezante absis la, y reprezante òdone a.

Egzanp : Sou graf poligòn ki nan Plan Katezyen an, men kòdone pwen yo :

Nan A(1,5), absis la se 1, òdone a se 5. Nan B(4,5), absis la se 4, òdone a se 5.

Nan C(4,1), absis la se 4, òdone a se 1. Nan D(1,1), absis la se 1, òdone a se 1.

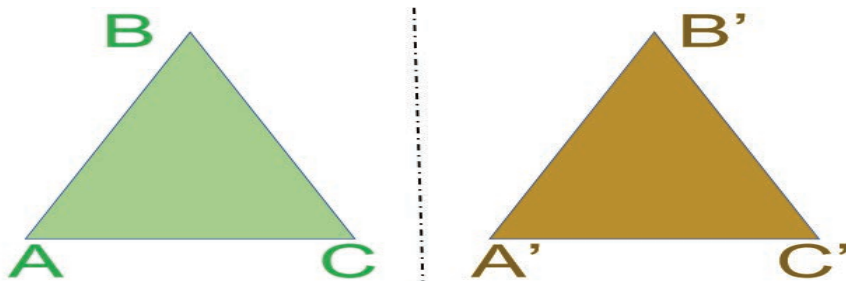
Nan E(6,1), absis la se 6, òdone a se 1.

Kondisyon (*condition*) : Sa ki nesesè pou nou kapab aplike yon deklarasyon oswa yon teyorèm.

Kongriyan (*congruent*) : Ki gen menm mezi. Senbòl pou montre de figi jeometrik kongriyan se $\cong$.

Egzanp : De triyang sa yo se triyang kongriyan : $\triangle ABC \cong \triangle A'B'C'$

Konjekti (*conjecture*) : Deklarasyon nou pran pou pawòl verite san nou pa fin konnen si se verite paske yo panke janm demontre pawòl sa a se verite oswa yo panke janm rejte li. Konjekti kapab sèvi kòm ipotèz nan yon demonstrasyon matematik.

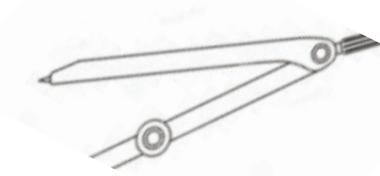
Egzanp : Dapre konjekti *Goldbach* (Golbak) la, si nou gen on nonm antye ki pè e ki plis pase 2, nou kapab mete l nan fòm sòm de nonm premye.

$$4 = 2 + 2 \quad 8 = 3 + 5 \quad 24 = 11 + 13$$

Yo panke demontre konjekti sa a.

Konklizyon (*conclusion*) : Deklarasyon, repons, oswa solisyon ki baze sou rezonman lojik oubyen rezonman matematik.

Konpa (*compass*) : Yon enstriman jeometri ki sèvi pou trase sèk, trase ang ak pou mezire longè.

Konpare (*compare*) : Se gade pou wè kouman de bagay oubyen plizyè bagay sanble. Gade pou wè si de nonm egal, si youn plis pase lòt la, oubyen si youn mwens pase lòt la.

Konpansasyon (*compensation*) : Yon estrateji kalkil mantal nou ka itilize pou nou fè adisyon oswa soustraksyon.

Egzanp : Pou nou adisyon $46 + 38$, nou mete 2 sou 38; sa fè 40. Apre sa, nou wete 2 nan 46; sa fè 44. Ansuit, nou fè adisyon $40 + 44$; sa fè 84.

Konsekitif (*consecutive*) : Ki youn apre lòt, nan lòd. A, B, C, D konsekitif paske yo youn apre lòt nan lòd alfabetik. 6, 7, 8, 9 konsekitif paske yo youn apre lòt nan lòd nimerik.

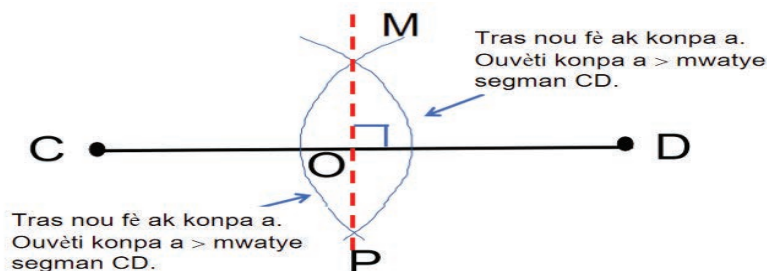
Konsèvasyon valè (*conservation of value*) : Dapre prensip konsèvasyon valè a, si nou ranje on gwoup bagay on fason ki diferan, sa pa chanje kantite bagay nou te genyen avan an.

Konstant (*constant*) : Yon valè fiks; yon kantite ki pa chanje.

Egzanp : Nan espresyon sa a $3s + 4$, 4 se yon konstant.

Konstriksyon jeometrik (*construction*) : Se lè nou sèvi ak enstriman jeometrik tankou règ ak konpa pou nou trase bisektris ang, pou nou trase medyatris segman dwat ak pou nou trase lòt fòm jeometrik.

Egzanp : Konstriksyon medyatris MP ki se yon dwat ki pepandilè ak segman CD.

Konte (*to count*) : Se lè nou di on seri nonm nan lòd.

Konte pa bak (Teknik —) (*backward-counting strategy*) : Se yon teknik yo itilize pou yo fè soustraksyon. Lè yo sèvi ak teknik sa a, yo pran nonm ki pi gwo nan soustraksyon an epi yo konte pa bak (kòmanse ak nonm ki vin avan nonm ki pi gwo a) jiskaske yo rive sou kantite dezyèm nonm lan reprezante a pou yo jwenn rezilta soustraksyon an.

Pa egzanp: Si on elèv ap fè soustraksyon $8 - 3$, l ap konte pa bak sou dwèt li apati nonm ki vin avan 8 la jiskaske li rive sou dezyèm nonm lan ki se 3. Elèv la ap di 7, 6, 5, 4, 3; kidonk l ap gen 5 dwèt ki kanpe pou endike rezilta soustraksyon an : $8 - 3 = 5$.

Kontinye konte (Teknik —) (*count-on strategy*) : Se yon teknik yo itilize pou yo fè adisyon. Lè yo sèvi ak teknik sa a, yo pran nonm ki pi gwo nan adisyon an epi yo kontinye konte apati nonm ki vin apre l la jiskaske yo rive sou kantite dezyèm nonm lan reprezante a.

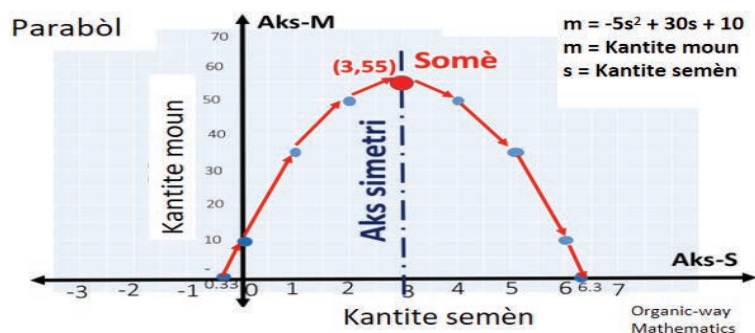
Egzanp : Si on elèv ap adisyon $4 + 3$, l ap kòmanse konte sou dwèt li apati chif ki vin apre 4 la jiskaske li rive sou kantite dwèt dezyèm nonm lan reprezante a ki se 3. Elèv la ap di 5, 6, 7; kidonk rezilta adisyon $4 + 3$ se 7.

Konvèti (*to convert*) : Fè oprasyon oubyen sèvi ak tab konvèsyon pou nou detèmine ekivalans ant diferan inite mezi.

Egzanp : 1 kilogram egal 1.000 gram; 1 minit egal 60 segonn.

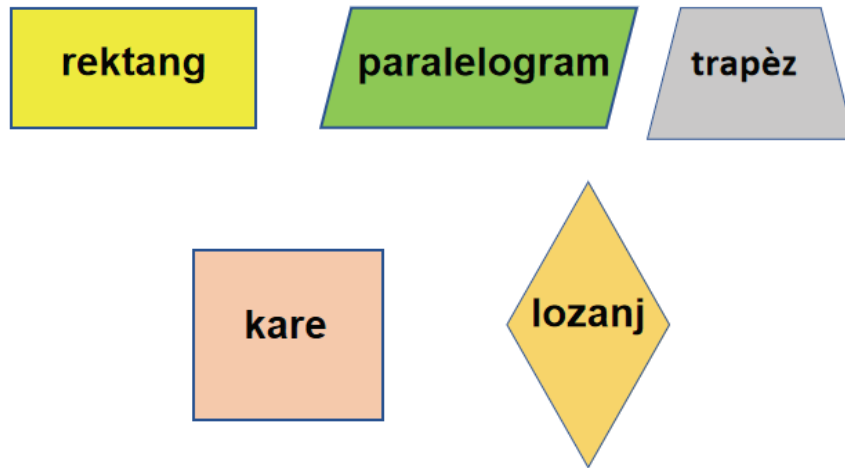
Koub (*curved line*) : Yon koub se yon liy ki pa ni dwat ni brize.

Egzanp : Yon **ak** (pati nan yon **sèk**) se yon koub. Yon **parabòl** (grafik yon ekwasyon kwadratik nan fòm $ax^2 + bx + c = 0$) se yon koub.

Kwadrilatè (*quadrilateral*) : **Poligòn** ki gen 4 kote ak kat ang.

Egzanp : Tout poligòn ki gen 4 kote oswa 4 ang se yon kwadrilatè. Desen sa yo se desen diferan kwadrilatè.

L

Lajè yon rektang (*width of a rectangle*) : Mezi youn nan kote nan yon rektang. An jeneral, se kote ki pi kout la.

Lè (*time*) : Mo nou itilize pou nou pale de moman (nan on jounen), de moman on evénman te rive oswa de moman on evénman pral rive.

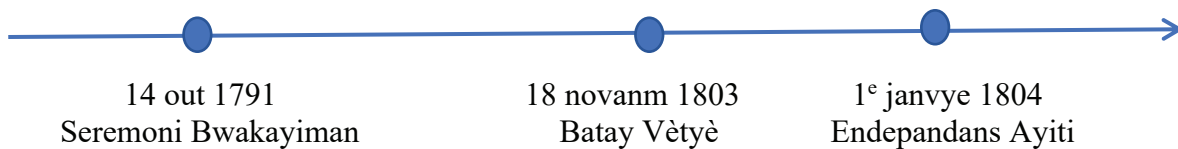
Egzanp : Ki lè li ye/fè? A ki lè sa te rive? A ki lè n ap vini?

Lit (L) (*liter*) : Inite mezi kapasite/volim likid. Senbòl yo sèvi pou lit se l majiskil (L). 1lit egal yon desimèt kib ($1L = 1 \text{ dm}^3$).

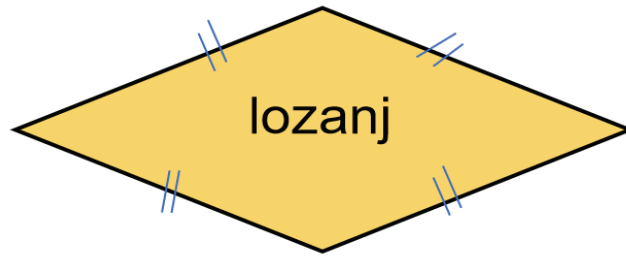
Liv (lb) (*pound*) : Nan sistèm mezi Ameriken, liv se yon inite yo sèvi pou yo di konbyen yon bagay peze. Yon liv egal 16 ons oubyen apeprè 0,45 kilogram.

Liy brize (*broken line*) : Se yon seri segman dwat ki konekte youn ak lòt men ki pa ale nan menm direksyon. Se de (2) segman dwat konsekitif ki konekte nan yon (1) estremite. Yo konn rele liy brize liy poligonal tou.

Liy kwonolojik (*timeline*) : Yon liy kote yo endike ki dat, ki lè, ki ane diferan evénman rive, nan lòd yo te rive a. Desen sa a reprezante liy kwonolojik kèk evénman nan istwa Ayiti.

Lozanj (*rhombus*) : **Paralelogram** ki gen kat kote ki menm longè. Yon kare se yon lozanj tou paske li gen 4 kote egal.

Lòd (*order/sequence*) : Aranjman nonm youn dèyè lòt nan yon suit. Nonm yo gendwa ap vin pi gwo (lòd kwasan) oswa yo gendwa ap vin pi piti (lòd dekwasan).

Lòd dekwasan (*decreasing order*) : Se jan yo ranje yon seri nonm soti nan nonm ki gen pi gwo valè a ale nan nonm ki gen pi piti valè a.

Lòd kwasan (*increasing order*) : Se jan yo ranje yon seri nonm soti nan nonm ki gen pi piti valè a ale nan nonm ki gen pi gwo valè a.

Lòd operasyon (*order of operations*) : Sekans nou dwe suiv lè n ap fè operasyon matematik ki gen plizyè siy.

- 1) Fè operasyon ki anndan parantèz yo (P)
- 2) Fè operasyon ak nonm ki gen espozan yo (E)
- 3) Fè miltiplikasyon ak divizyon yo (M/D) nan lòd soti agoch ale adwat
- 4) Fè adisyon ak soustraksyon yo (A/S) nan lòd soti agoch ale adwat

Egzanp :

a) $10 + 2 \times 4 = 10 + 8 = 18$

b) $10 \div 2 \times 4 = 5 \times 4 = 20$

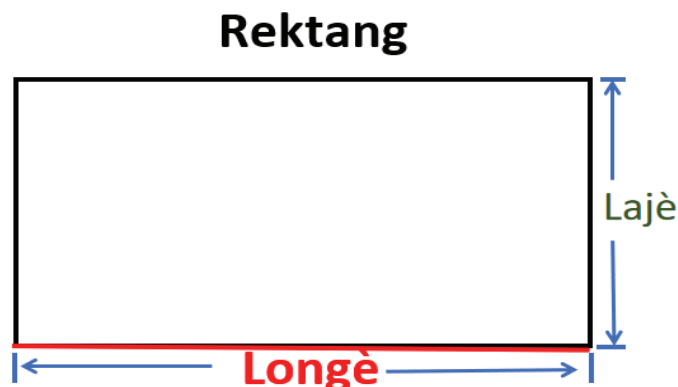
c) $10 - 2 + 4 = 8 + 4 = 12$

d) $(10 + 2)^2 + 15 \div 3 = (12)^2 + 15 \div 3 = 144 + 15 \div 3 = 144 + 5 = 149$

e) $13^2 \times (7 - 6) - 18 \div 2 = 13^2 \times 1 - 18 \div 2 = 169 \times 1 - 18 \div 2 = 169 - 18 \div 2 = 169 - 9 = 160$

Longè (*length*) : Distans ki genyen ant de pwen.

Longè yon rektang (*length of a rectangle*) : Mezi kote ki pi long lan nan yon rektang.

M

Machin fonksyon (*function machine*) : Zouti matematik ki montre relasyon ant 3 karakteristik yon fonksyon: inpout, règ ak awoutpout. Nou itilize machin fonksyon avèk yon règ/kondisyon apwopriye pou n kalkile yon nonm enkonni (òdone) ki mache avèk yon lòt nonm (absis) nou pa konnen.

Machin Fonksyon

Input	Règ	Awoutpout
0	...miltipliye pa 3...	0
1		3
2		6
3		9
4		12
5		15

Mak pwentaj (*tally marks*) : Ti ba nou sèvi pou nou make konbyen bagay nou genyen.

Mas (*mass*) : Kantite matyè ki fè yon bagay. Se mas on bagay ki fè nou di bagay la lou oswa li lejè. Mas yon bagay pa chanje kèlkanswa kote li ye nan linivè. Li pa depann ni de volim li ni ak ki matyè li fèt. Men pwa yon bagay depann de kote li ye a (sou latè, nan lalin, Pòl Nò, ekwatè).

Matematik (*mathematics*) : Se etid rapò ki genyen ant nonm, fòm, sistèm ak modèl. Nou sèvi ak matematik pou nou konte bagay ak pou nou mezire bagay, pou nou dekouvri resanblans ak diferans ki genyen ant bagay sa yo, pou nou rezoud pwoblèm, pou nou aprann kichòy sou lemonn ak pou nou òganize lemonn.

Medyàn (*median*) : Nonm ki nan mitan nan yon ansanm done lè yo mete done yo nan lòd soti nan pi piti rive nan pi gwo (oubyen soti nan pi gwo rive nan pi piti). Se youn nan **mezi tandans santral** nan estatistik.

Egzanp : A) Medyàn nonm sa yo 1, 1, 2, 4, 5, 6, 7 se 4.

B) Medyàn nonm sa yo 1, 1, 2, 4, 6, 6, 7, 7 se 5.

Atansyon: Si kantite nonm yo pè tankou nan egzanp B, medyàn lan pa p youn nan nonm yo; l ap mwaye sòm 2 nonm ki nan mitan yo (4 ak 6).

Memwa (*memory*) : Stokaj/Estokaj mekanik enfòmasyon oubyen stokaj/estokaj elektwonik enfòmasyon. Aparèy tankou òdinatè oubyen kalkilatrè kapab stoke/estoke enfòmasyon.

Mezi (*measure*) : Inite estanda yo sèvi pou yo bay enfòmasyon tankou longè yon bagay, lajè yon bagay, pwa yon bagay, volim yon bagay...

Mezi tandans santral (*measure of central tendency*) : Se nonm ki montre sant yon ansanm done. Mezi tandans santral yo se **mwayèn**, **mòd** ak **medyàn**.

Mezi yon ang an degre (*degree-measure of an angle*) : Kantite degre yon ang mezire.

Mezire (*to measure*) : Se lè moun sèvi ak zouti oswa aparèy pou yo jwenn gwosè yon bagay, volim yon bagay, elatriye.

Mèt (*meter*) : Inite de baz mezi longè nan sistèm metrik. 1 mèt egal 10 desimèt, 100 santimèt oubyen 1.000 milimèt.

Mèt kib (*cubic meter*) : Mèt kib se inite mezi ki endike volim yon bagay; volim yon bagay se mezi espas li pran. Senbòl mèt kib se m^3 .

Mil (*mile*) : Yon inite longè nan sistèm mezi Ameriken ki egal 5.280 pye, 1.760 yad oubyen apeprè 1.609 mèt.

Mililit (*milliliter*) : Yon inite volim ki egal 1/1000 lit oubyen 1 santimèt kib nan sistèm metrik.

Milimèt (*millimeter*) : Yon inite longè ki egal 1/10 santimèt oubyen 1/1000 mèt nan sistèm metrik.

Miltip (*multiple*) : 1) Se pwodui yon nonm ak lòt nonm antye tankou 1, 2, 3 eksetera. Paregzanp, miltip 7 se 7, 14, 21, eksetera.

2) Se pwodui yon nonm ak nonm antye relatif tankou -1, -2, -3, eksetera. Paregzanp, miltip 7 se -7, -14, -21 eksetera.

Miltip komen (*common multiple*) : Yon nonm natirèl ki se miltip de nonm natirèl oswa plis pase de nonm natirèl.

Egzanp : Miltip komen 2, 3, ak 4 se 12, 24, 36, 48, ...

Miltiplikasyon (*multiplication*) : Operasyon aritmetik nou fè pou nou jwenn kantite total ki genyen lè gen plizyè bagay epi chak gwoup yo gen menm kantite bagay.

$$\begin{array}{r} 5 \\ \times 3 \\ \hline 15 \end{array}$$

5 → miltiplikann
 $\times 3$ → miltiplikatè
 15 → pwodui

Miltiplikatè (*multiplier*) : Non yo bay premye nonm lan nan yon miltiplikasyon.

Egzanp : Nan miltiplikasyon sa a: $3 \times 5 = 15$, 3 se miltiplikatè;

5 se miltiplikann ; 15 se pwodui.

Miltiplikann (*multiplicand*) : Non yo bay dezyèm nonm lan nan miltiplikasyon.

Egzanp : Nan miltiplikasyon $3 \times 5 = 15$, 5 se miltiplikann, 3 se miltiplikatè,

15 se pwodui.

3 fwa 5 zaboka egal 15 zaboka. Sa vle di 3 ranje zaboka e chak ranje zaboka gen 5 zaboka ladan li.

Minit (*minute*) : Se yon mezi tan ki egal 60 segonn.

Minwenn (*minuend*) : Premye nonm nan yon soustraksyon. Se ladan li n ap wete dezyèm nonm ki nan soustraksyon an.

Egzanp : $7 - 3 = 4$. Nan egzanp sa a, 7 se minwenn lan.

$$\begin{array}{rcl} \text{Minwenn} & \xrightarrow{\text{green}} & 7 \\ \text{Soustrayenn} & \xrightarrow{\text{red}} & -3 \\ \hline \text{Rezilta} & \xrightarrow{\text{black}} & 4 \end{array}$$

Modèl (*model*) : Desen (reprizantasyon vizyèl) ki ede nou aprann nonm yo oswa ki esplike yon prensip matematik oubyen yon konsèp.

Modèl nimerik (*numerical model*) : Yon fraz nimerik ki reprezante yon sitiyasyon. Paregzanp, nou kapab reprezante sitiyasyon sa a: “Serèt gen \$5 epi manman li ba li \$8” ak modèl nimerik sa a: $5 + 8 = 13$.

Mòd (*mode*) : Nonm ki parèt pi souvan nan yon ansanm done. Paregzanp, nan ansanm sa a : 3, 4, 4, 4, 5, 5, 6, mòd la se 4. Pafwa, yon ansanm done gendwa gen de (2) mòd. Paregzanp, nan ansanm sa a : 3, 4, 4, 4, 5, 5, 5, 6, mòd yo se 4 ak 5.

Monòm (*monomial*) : Espresyon aljebrik ki gen yon sèl tèm.

Egzanp : $5a$; $6abc$; $4xy^2z^3$

Mwatye (*half, halves*) : Lè nou divize on bagay an 2 pati egal, nou gen de mwatye.

Mwayèn (*mean/average*) : Nonm ki reprezante pozisyon santral nan on ansanm done. Pou nou kalkile mwayèn yon ansanm done, nou dwe adisyonne tout nonm ki nan ansanm lan epi nou dwe divize rezilta a pa kantite nonm ki nan ansanm lan.

Egzanp : Nan ansanm done : 20, 10, 15, 15, 12; $20 + 10 + 15 + 15 + 12 = 72$;

$72/5 = 14.5$; 14.5 se mwayèn lan.

Mwens (*minus*) : Siy mwens (–) se senbòl soustraksyon.

Mwens pase (<) (*less than*) : Ki gen yon valè ki mwens pase yon lòt valè. 24 mwens pase 42. Twa mwens pase kat.

N

Neko (*nickel*) : Yon pyès lajan ki vo 5 santim oubyen 5¢ nan sistèm lajan Ameriken.

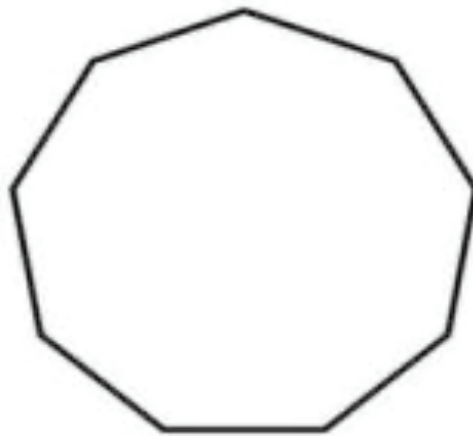

Nèf (*nine*) : Nonm ki ant uit ak dis. Li plis pase uit men li mwens pase dis. Nèf se yon nonm enpè.

Nimerasyon (*numeration*) : Yon sistèm moun sèvi pou yo konte oswa pou yo nimewote.

Nimeratè (*numerator*) : Nan yon fraksyon, se nonm yo ekri anlè a. Li bay konbyen pati egal n ap konsidere nan yon antye.

Nonagòn (*nonagon*) : Poligòn ki gen 9 kote, 9 ang enteryè.
Si nonagòn lan se yon nonagòn regilye,
chak ang enteryè yo mezire 140 degre.

Notasyon syantifik (*scientific notation*) : An jeneral, se fason nou sèvi pou nou ekri nonm ki piti anpil oswa ki gwo anpil. Pou nou reprezante yon nonm nan notasyon syantifik nou sèvi ak fòm sa a: $a \times 10^n$, se pou $1 \leq |a| < 10$, epi se pou $n \in \mathbb{Z}$. $\mathbb{Z}$ se ansanm antye relatif.

Egzanp : $2.000.000.000.000.000 = 2 \times 10^{15}$

$2.400.000 = 2,4 \times 10^6$

$0,0000005 = 5 \times 10^{-7}$

Notasyon esponansyèl (*exponential notation*) : Nou sèvi ak yon baz ansanm ak yon espizan pou nou ekri yon nonm nan fòm notasyon esponansyèl.

Egzanp : 2^4 , 5^3 , 3^{-2}

a^2 , x^5 , y^9

Non ekivalan pou yon nonm (*equivalent names for a number*) : Diferan fason pou nou ekri yon nonm. Paregzanp : $2 + 6$; $4 + 4$; $12 - 4$; $18 - 10$; $100 - 92$; $5 + 1 + 2$; uit; VIII... tout se non ekivalan pou 8.

Nonm (*number*) : Konsèp nou itilize pou nou reprezante kantite, grandè, pozisyon, mezi.

Nonm aljebrik (*algebraic number*) : Nonm konplèks ki se rasin yon polinòm ki pa egal zewo e ki gen koefisyan rasyonèl.

Egzanp : $\sqrt{7}$ se on nonm aljebrik paske li se rasin ekwasyon sa a: $x^2 - 7 = 0$.

Nonm an lèt (*letter name*) : Nonm yo ekri an lèt olye yo ekri yo an chif.

Nonm antye natirèl (*natural number*) : Se tout nonm antye pozitif ki ant 0 ak *enfini* pozitif.

Nonm antye relatif (*integer*) : Yon nonm antye pozitif oswa yon nonm antye negatif. Zewo se yon nonm antye relatif. Men Zewo pa ni pozitif ni negatif.

Egzanp : $-4, -3, -2, -1, 0, +1, +2, +3, +4$, elatriye.

Atansyon: Pafwa yon nonm pozitif pa gen siy devan l, tankou 1, 2, 3, 4, elatriye.

Nonm desimal ekivalan (*equivalent decimal numbers*) : De oswa plis pase 2 nonm desimal ki reprezante menm nonm rasyonèl la.

Egzanp : $235,78 = 235,780 = 235,7800 = \dots$

$$\frac{6}{10} = \frac{60}{100} = \frac{600}{1000} = 0,6 = 0,60 = 0,600$$

Nonm enpè (*odd number*) : On nonm antye nou pa ka divize pa 2 san rès. Nan nonm enpè, chif sa yo: 1, 3, 5, 7, 9 toujou nan pozisyon inite.

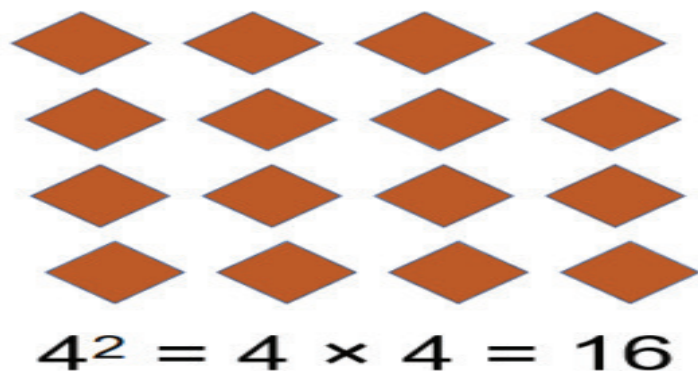
Nonm irasyonèl (*irrational numbers*) : Se nonm nou pa ka reprezante sou fòm divizyon a/b kote a ak b se nonm antye, epitou $b \neq 0$. Yon divizyon san rès pa ka reprezante yon nonm irasyonèl. Konsatou, nou pa ka predi ki chif k ap vin apre nan pati desimal kosyan divizyon an. Yon nonm irasyonèl ki kouran se $\pi = 3,14159265\dots$

Egzanp : $\frac{22}{7}$ 2,1748264159... 10,11125368216... $\sqrt{7}$ $\sqrt[3]{2}$

Nonm kadinal (*cardinal number*) : Se nonm nou itilize lè n ap konte tankou : 1, 2, 3, 5, ...

Nonm kare (*square number*) : Pwodui yon nonm antye lè nou multipliyè l pa menm nonm sa a. Nou kapab reprezante yon nonm kare ak yon *aranjman kare*.

Egzanp : 1, 4, **16**, 25, 36, 49 se nonm kare.

Nonm konpatib (*compatible number*) : Li pi fasil pou nou fè adisyon, soustraksyon, multiplikasyon, divizyon ak nonm sa yo lè nou ap fè kalkil mantal.

Egzanp : $25 + 15 = 40$

$300 + 200 = 500$

Nonm konpoze (*composite number*) : Nonm antye natirèl ki gen plis pase de (2) divizè.

Egzanp : 6 se yon nonm konpoze paske 6 gen plis pase de (2) divizè ki se : 1, 2, 3 ak 6.

3 pa yon nonm konpoze paske 3 gen sèlman de (2) divizè ki se : 1 ak 3.

Youn nan karakteristik nonm konpoze sèke nou ka reprezante nenpòt nonm konpoze kòm pwodui nonm premye.

Egzanp : $15 = 3 \times 5$

$24 = 2^3 \times 3$

Nonm natirèl (*natural number*) : Nonm nou sèvi pou nou konte tout kalite bagay. Ansanm nonm nou sèvi pou nou konte yo se $\{1, 2, 3, 4, \text{eksetera}\}$.

Zewo (0) pa yon eleman ansanm nonm natirèl paske lè n ap konte, paregzanp, kantite moun ki nan yon fanmi, nou pa janm kòmanse ak zewo (0). Nou toujou kòmanse ak 1. Men, zewo (0) nan ansanm nonm antye.

Kidonk, 0 pa yon nonm natirèl men 0 se yon nonm antye.

Nonm negatif (*negative number*) : Se nonm reyèl ki mwens pase zewo (0). Se siy sa a yo mete devan yon nonm pou yo fè l tounen yon nonm negatif : –

Egzanp : $-5, -7, -12, \dots$

Opoze yon nonm negatif se nonm pozitif ki gen menm valè absoli ak li.

Egzanp : Opoze -5 se $+5$, oswa 5.

Opoze 7 oswa $+7$ se -7 .

Nonm opoze (*opposite numbers*) : 1) Nonm opoze se de (2) nonm ki gen menm valè absoli, men ki gen siy diferan : youn pozitif, lòt la negatif. Nonm ki adwat zewo sou yon dwat nimerik se nonm pozitif. Nonm ki agoch zewo sou yon dwat nimerik se nonm negatif.

Egzanp : $+7$ ak -7 se nonm opoze.

Nonm òdinal (*ordinal number*) : Nonm ki sèvi pou bay pozisyon oubyen plas yon bagay.

Paregzanp, nan konkou oswa nan klasman, nou kapab sèvi ak nonm òdinal tankou: premye, twazyèm, dizyèm, elatriye.

Nonm pè (*even number*) : Nonm ki gen chif 0, 2, 4, 6, oswa 8 nan pozisyon inite. Yon nonm antye pè se nonm ki se miltip 2; sa vle di li divizib pa 2 san rès. Konsatou, yon nonm pè se yon nonm antye sou fòm $2n$, lè $n \in \mathbb{Z}$.

Egzanp : Men yon ansanm nonm antye pè : $\{0, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, \dots\}$

Men yon ansanm nonm antye relatif pè : $\{\dots, -8, -6, -4, -2, 0, 2, 4, 6, 8, \dots\}$

Nonm pozitif (*positive number*) : Se nonm reyèl ki plis pase zewo (0). Siy yo mete devan yon nonm pou montre li se yon nonm pozitif se + .

Egzanp : $+5, +7, +12$

Pafwa nou ekri nonm pozitif san nou pa mete siy + devan nonm yo.

Egzanp : 5, 7, 12

Opoze yon nonm pozitif se menm nonm lan ki gen yon siy negatif devan l. Lè nou adisyone de (2) nonm opoze, sòm lan se zewo. Opoze $+5$ se -5 . Opoze $+7$ se -7 .

Nonm premye (*prime number*) : Nonm antye ki gen sèlman de (2) divizè ki se 1 ak nonm lan limenm.

Egzanp : 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, ...

Atansyon: 0 ak 1 pa ni nonm premye, ni nonm konpoze.

Fòk nou pa konfonn nonm premye ak nonm enpè. Gen nonm enpè ki se nonm premye.

Egzanp : 3, 5, 7, 11, 17, ...

Konsatou, gen nonm enpè ki se nonm konpoze paske yo gen plis pase de (2) divizè.

Egzanp : 15, 21, 27, 33, ...

Divizè 15 se : 1, 3, 5, 15.

Divizè 21 se : 1, 3, 7, 21.

Divizè 27 se : 1, 3, 9, 27.

Nonm premye	
Nonm	Divizè
2	1, 2
7	1, 7
11	1, 11
17	1, 17

Nonm konpoze	
Nonm	Divizè
6	1, 2, 3, 6
8	1, 2, 4, 8
15	1, 3, 5, 15
25	1, 5, 25

Nonm reyèl (*real numbers*) : Se ansanm tout nonm rasyonèl ak nonm irasyonèl. Pami nonm reyèl yo, genyen nonm antye (-1, 0, +1), nonm desimal (3,2) , fraksyon ($\frac{1}{2}$), nonm irasyonèl ($\sqrt{7}$).

O

Obsèvasyon (*observation*) : Se lè nou egzamine yon bagay pou nou kapab gen enfòmasyon sou li. Nou ka mezire li, nou ka konte li epi nou ka analize li pandan n ap fè rechèch oswa esperimantasyon sou li.

Ogmante (*to augment*) : Se mete sou kantite yon bagay oswa valè yon bagay.

Oktogòn (*octagon*) :

Poligòn ki genyen 8 kote ak 8 ang.

Operasyon (*operation*) : On seri etap nou suiv pou nou jwenn on solisyon. Adisyon ak soustraksyon se egzanp operasyon. Se sa nou fè ak yon nonm oswa plizyè nonm pou nou vin genyen yon sèl rezilta.

Operasyon adisyon (*addition operation*) : Se mete plizyè kantite ansanm pou nou jwenn yon rezilta ki rele sòm oubyen total. Siy operasyon adisyon se +.

Egzanp : $9 + 7 = 16$

Operasyon ak doub yon tèm (*operation with double*) : Se yon adisyon. Nan adisyon sa a, toude tèm adisyon an egal, tankou: $4 + 4 = 8$

Operasyon ak doub yon tèm plis 1 (*operation with double plus 1*) : Se yon adisyon ki gen de tèm konsekitif. Pou ou jwenn sòm adisyon an, ou double tèm ki pi piti a epi ou ajoute 1 sou li.

Egzanp : $3 + 4 = 7$ oswa $(3 \times 2) + 1 = 6 + 1 = 7$

Operasyon ak doub yon tèm plis 2 (*operation with double plus 2*) : Se yon adisyon ki gen de tèm. Youn nan tèm yo se tèm ki pi piti a plis 2. Pou ou jwenn sòm adisyon an, ou double tèm ki pi piti a epi ou ajoute 2 sou li.

Egzanp : $3 + 5 = 8$ oswa $(3 \times 2) + 2 = 6 + 2 = 8$

Operasyon ak en (1) (*operation with 1*) : Se yon operasyon aritmetik. Nan operasyon sa a, youn nan nonm yo se en (1).

⇒ **Adisyon ak en (1)** : Si nou ajoute en (1) sou nenpòt nonm oubyen nou ajoute nenpòt nonm sou en (1), rezilta a se nonm ki vin apre nonm nou ajoute en (1) sou li a.

Egzanp : $6 + 1 = 7$

⇒ **Soustraksyon ak en (1)** : Si nou wete en (1) nan nenpòt nonm, rezilta a se nonm ki vin avan nonm nou wete en (1) nan li a.

Egzanp : $6 - 1 = 5$

⇒ **Miltiplikasyon ak en (1)** : Si nou miltipliye nenpòt nonm pa en (1), rezilta a se nonm nou miltipliye pa en (1) an.

Egzanp : $6 \times 1 = 6$

⇒ **Divizyon ak en (1)** : Si nou divize nenpòt nonm pa en (1), rezilta a se nonm nou divize pa en (1) an.

Egzanp : $6 \div 1 = 6$

Operasyon ak zewo (0) (*operation with zero (0)*) : Se yon operasyon aritmetik. Nan operasyon sa a, youn nan nonm yo se zewo (0).

⇒ **Adisyon ak zewo (0)** : Si nou ajoute zewo (0) sou nenpòt nonm oubyen nou ajoute nenpòt nonm sou zewo (0), rezilta a se nonm nou ajoute zewo (0) sou li a.

Egzanp : $6 + 0 = 6$

⇒ **Soustraksyon ak zewo (0)** : Si nou wete en (0) nan nenpòt nonm, rezilta a se nonm nou wete zewo (0) nan li a.

Egzanp : $6 - 0 = 6$

⇒ **Miltiplikasyon ak zewo (0)** : Si nou miltipliye nenpòt nonm pa zewo (0), rezilta a se zewo.

Egzanp : $6 \times 0 = 0$

⇒ **Divizyon ak zewo (0)** : Si nou divize nenpòt nonm pa zewo (0), rezilta a endefini (∞).

Egzanp : $6 \div 0 = \infty$

Operasyon aritmetik (*arithmetic operation*) : Nenpòt operasyon adisyon de baz kote **adenn** yo se nonm ki mwens pase 10; nenpòt operasyon soustraksyon ki se envès operasyon adisyon sa yo; nenpòt operasyon multiplikasyon kote faktè yo se nonm ki mwens pase 10; nenpòt operasyon divizyon ki se envès operasyon multiplikasyon sa yo (esepasyon: nou pa divize pa zewo).

Egzanp :

$$\begin{aligned} 8 + 2 &= 10 \\ 8 - 2 &= 6 \\ 8 \times 2 &= 16 \\ 8 \div 2 &= 4 \end{aligned}$$

Operasyon aritmetik ak miltip 10 (*arithmetic operation with multiples of 10*) : Yon operasyon aritmetik de baz ki gen rapò ak miltip 10. Paregzanp, $30 + 70 = 100$; $40 \times 5 = 200$; $560 \div 7 = 80$ se operasyon aritmetik ak miltip 10.

Operasyon envès (*inverse operation*) : Operasyon ou fè pou ou defèt on lòt operasyon.

Egzanp : Adisyon ak soustraksyon se operasyon envès : $(6 + 4) - 4 = 6$

Multiplikasyon ak divizyon se operasyon envès : $(10 \times 4) \div 4 = 10$

Operasyon multiplikasyon (*multiplication operation*) : Operasyon ou fè pou ou jwenn pwodui de (2) nonm tankou $6 \times 7 = 42$.

Ons (oz) (*ounce/fluid ounce – fl. oz.*) : Nan sistèm mezi Ameriken, se inite pwa ki egal on sèzyèm liv ($1/16$ liv). Yon ons egal 31,10 gram.

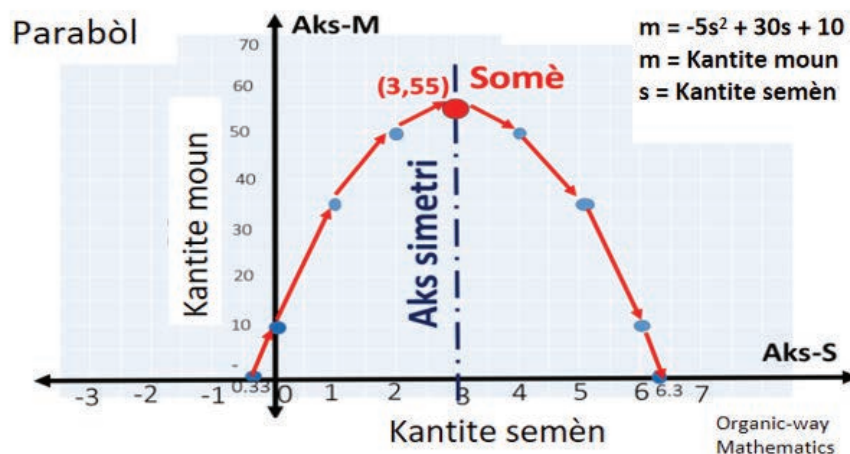
Nan sistèm mezi Ameriken an, yo itilize ons likid pou yo mezire likid tankou dlo, lèt, ji, elatriye.

Onz (eleven) : Nonm ki ant dis ak douz. Li plis pase dis men li mwens pase douz. Onz se yon nonm enpè.

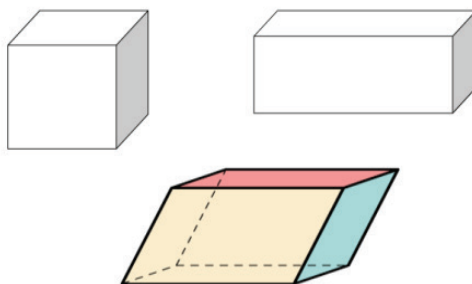
P

Pa (*per*) : Chak oubyen pou chak, tankou lè nou di twa fwa pa jou.

Parabòl (*parabola*) : Yon graf ki reprezante yon fonksyon kwadratik/parabolik dezyèm degre ($f(x) = ax^2 + bx + c$) oswa yon ekwasyon kwadratik/parabolik dezyèm degre ($y = ax^2 + bx + c$). Nan fonksyon/ekwasyon parabolik, $a \neq 0$. Fòm absis somè parabòl la se $x = -b/2a$. Aks simetri parabòl la toujou travèse somè parabòl la.

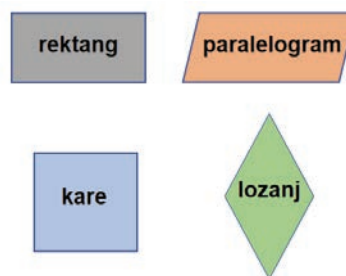
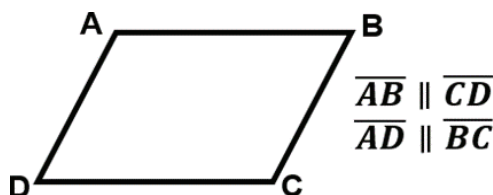
Paralelepipèd/pris (*prism*) : Yon paralelepipèd se yon solid (figi twa dimansyon) ki gen sis fas. Tout fas/baz yo se paralelogram. Nan paralelepipèd, fas opoze yo paralèl. Nou itilize lèt majiskil pou n idantifye *Baz* yon poliyèd men nou itilize lèt miniskil pou n idantifye *baz* yon paralelogram.

Paralelepipèd rektangilè (*rectangular prism*) : Nan paralelepipèd rektangilè, tout baz yo gen fòm rektang.

Paralelogram (*parallelogram*) : Se kwadrilatè ki gen 2 pè kote opoze ki paralèl e ki egal.

Egzanp : Rektang, lozanj ak kare se paralelogram.

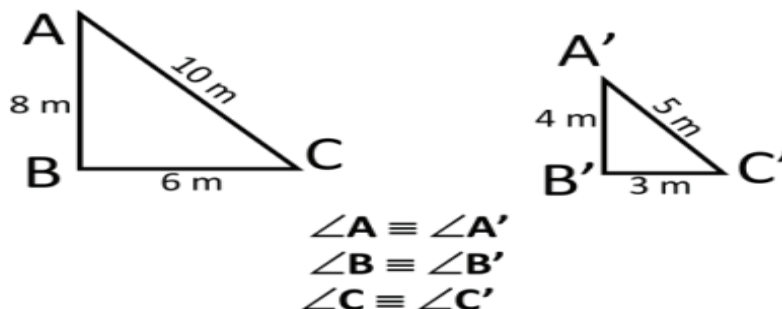
Paralèl (*parallel*) : Dwat, vektè, segman dwat oubyen plan ki toujou ekidistan. Sa vle di, kèlkeswa jan nou lonje yo, yo pa janm kwaze.

Pati (*part*) : Yon mòso, yon pòsyon nan yon antye.

Pati egal (*equal parts*) : Pati ki gen menm valè, menm kantite.

Pati ki manke a (*missing part*) : Pati yo pa mete a. Se nou ki pou chèche valè pati sa a. Nou ka rele li *enkoni* tou.

Pati korespondan (*corresponding parts*) : Kote oswa ang ki nan menm pozisyon nan de (2) figi jeometrik sanblab oswa de (2) figi jeometrik kongriyan.

Pave (*space-filling polyhedron*) : Yon kalite poliyèd lè ou mete 1 nan on espas, li pran tout espas la san li pa kite fant. Yon kare se yon pave.

Penich (5 kòb —) (penny) : Yon pyès lajan ki vo yon (1) santim nan sistèm lajan Ameriken.

Perimèt (*perimeter*) : Distans toutotou yon figi jeometrik plàn ki fèmen oubyen distans toutotou yon rejyon. *Peri* se yon mo grèk ki vle di "toutotou" epi *metron* se yon mo grèk ki vle di "mezi".

Egzanp : Lè nou kalkile distans toutotou rektang sa a, nou jwenn 16 mè. Kidonk perimèt rektang lan se 16 mè. Konsatou, nou ka itilize yon fòmil.

Perimèt = $2 \times (\text{longè} + \text{lajè})$; Perimèt = $2 \times (5 \text{ m} + 3 \text{ m})$; Perimèt = $2 \times 8 \text{ m} = 16 \text{ m}$.

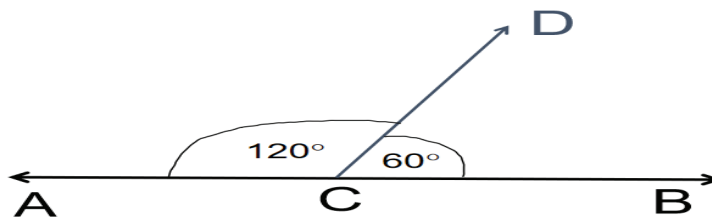
Peze (*to weigh*) : Aksyon nou fè pou nou ka jwenn/detèmine pwa yon bagay.

Pè ang (*pair of angles*) : De ang ki gen relasyon ant yo.

Egzanp : ang siplemantè, ang konplèmantè, ang vètikal, ang adjasan, elatriye.

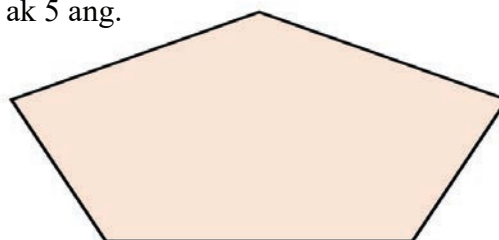
Pè ang lineyè (*linear pair of angles*) : Se de (2) ang adjasan (kòtakòt) ki gen yon kote an komen. De ang sa yo toujou siplemantè, sa vle di mezi de (2) ang sa yo ansanm egal 180 degre.

Egzanp : $\angle ACD$ ak $\angle DCB$ fè yon pè ang lineyè.

Pent (pint) : Nan sistèm mezi Ameriken, se inite volim ki egal 2 tas oubyen 16 ons likid.

Pentagòn (*pentagon*) : Poligòn ki gen 5 kote ak 5 ang.

Pi gran divizè komen - PGDK (*greatest common divisor - GCD*) : Se divizè komen ki pi gwo a pami divizè komen de (2) nonm antye pozitif oubyen divizè komen plis pase de (2) nonm antye pozitif.

Egzanp : Ki nonm ki se pi gran divizè komen 12, 20 ak 24?

Nonm ki se divizè 12 : 1, 2, 3, 4, 6, 12

Nonm ki se divizè 20 : 1, 2, 4, 5, 10, 20

Nonm ki se divizè 24 : 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 24

12, 20 ak 24 gen de (2) divizè komen : 2 ak 4.

4 se pi gran divizè komen (PGDK) 12, 20 ak 24.

Pi piti denominatè komen - PPDK (*least/lowest common denominator - LCD*) : Se denominatè komen ki piti a pami denominatè komen de (2) fraksyon oubyen plis pase de (2) fraksyon.

Egzanp : Ou gen de (2) fraksyon : $\frac{4}{12}$ ak $\frac{8}{18}$.

36 ak 72 se denominatè komen de (2) fraksyon yo.

Denominatè komen ki pi piti a pami de (2) denominatè komen de (2) fraksyon yo se 36.

Pi piti miltip komen - PPMK (*least/lowest common multiple - LCM*) : Si m ak n se nonm antye, miltip ki pi piti yo gen an komen se nonm antye pozitif ki pi piti a e ki se miltip ni m ni n . Pi piti miltip komen se toujou yon nonm antye pozitif.

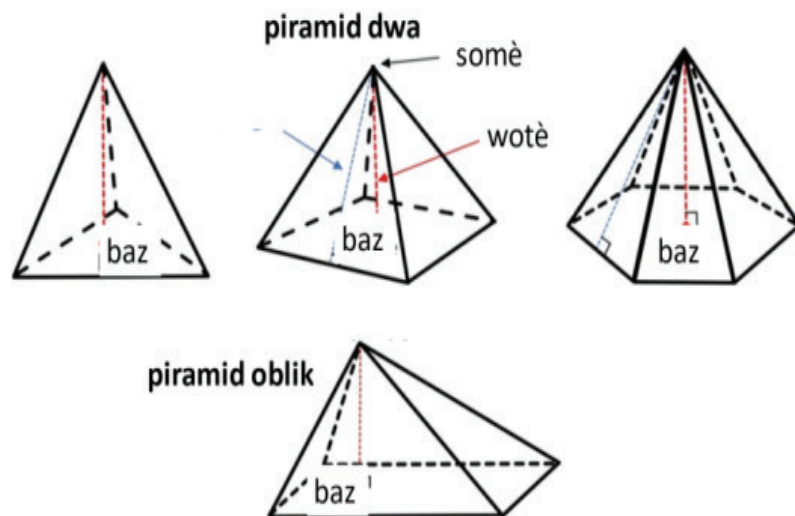
Egzanp : Ou gen de nonm: 3 ak 4.

Nonm ki se miltip 3 : 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24...

Nonm ki se miltip 4 : 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32...

12 ak 24 se miltip komen 3 ak 4. Pi piti miltip komen 3 ak 4 se 12.

Piramid (*pyramid*) : Se yon poliyèd twa dimansyon. Youn nan fas poliyèd la (baz la) se yon poligòn epi lòt fas yo se triyang ki gen menm somè. Yo klase piramid dapre fòm baz yo. Men kèk desen piramid.

Piramid kare (*square pyramid*) : Yon piramid ki genyen yon baz kare.

Piramid rektangilè (*rectangular pyramid*) : Yon piramid ki genyen yon baz rektangilè.

Piramid triyangilè (*triangular pyramid*) : Yon piramid kote tout fas yo se triyang. Nou kapab konsidere nenpòt nan fas sa yo kòm baz.

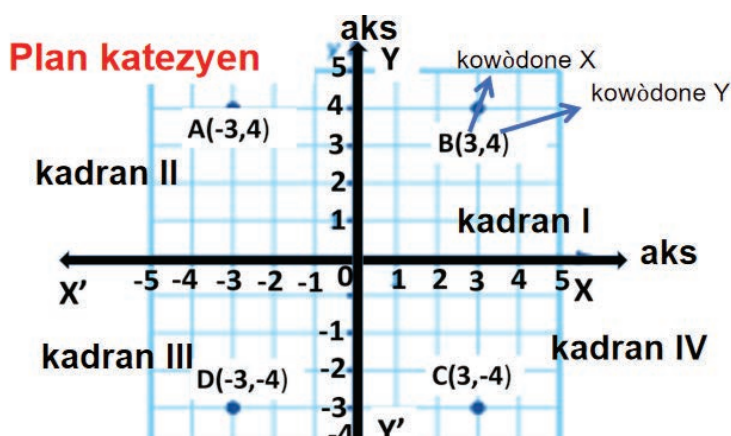
Pisans (*power*) : Se yon nonm (espozan) ki di konbyen fwa ou multipliyè yon lòt nonm (baz) pa limenm.

Egzanp : Nan espresyon 3^2 , 2 se pisans oswa espozan an; 3 se baz la.

Plas/Pozisyon ak valè chif (*place value*) : Valè relatif chak chif nan yon nonm. Se pozisyon chif la ki detèmine valè l nan nonm lan. Si nou gen on nonm tankou 456, valè 6 se 6 paske li nan pozisyon inite; valè 5 se 50 paske li nan pozisyon dizèn; valè 4 se 400 paske li nan pozisyon santèn. Lè nou adisyone $400 + 50 + 6$ li ban nou 456.

<i>mil</i>	<i>santèn</i>	<i>dizèn</i>	<i>inite</i>	<i>dizyèm</i>	<i>santnyèm</i>	<i>milyèm</i>
	10^2	10^1	10^0	10^{-1}	10^{-2}	10^{-3}
	100	10	1	0,1	0,01	0,001
	4	5	6			

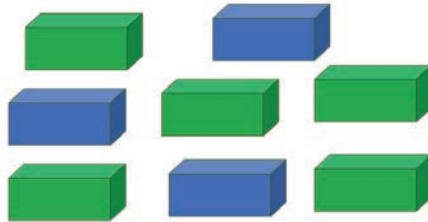
Plan Katezyen/kòdone (*Cartesian/Coordinate Plane*) : Yon sistèm kòdone ki gen de (2) aks : yon aks orizontal (Aks-x) ak yon aks vètikal (Aks-y). Lòt non yo bay Plan Katezyen se plan kòdone oswa repè Katezyen òtonòm. Nou sèvi ak Plan Katezyen pou nou mete yon pwèn nan yon plan oswa pou nou montre pozisyon li. Nan Plan Katezyen an (sistèm kòdone), gen yon koup nimerik (absis, òdone) ki reprezante chak pwèn. An jeneral, yo rele koup sa a (x,y). Gid navigasyon global, **GPS** *ann angle*, se yon aplikasyon Plan Katezyen. Absis yon pwèn montre distans pwèn an parapò ak Aks-y. Òdone yon pwèn montre distans pwèn an parapò ak Aks-x. An jeneral, aks yo pèpandikilè nan pwèn O ki se orijin aks yo.

Plan paralèl (*parallel plane*) : De plan oubyen plis pase de plan ki pa janm rankontre.

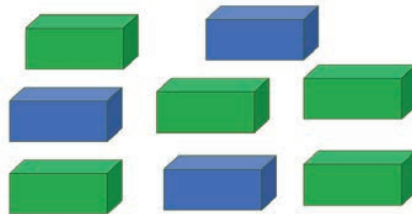
Plis (*more*) : Mo nou sèvi pou nou konpare de kantite.

Egzanp : Gen plis blòk vèt pase blòk ble.

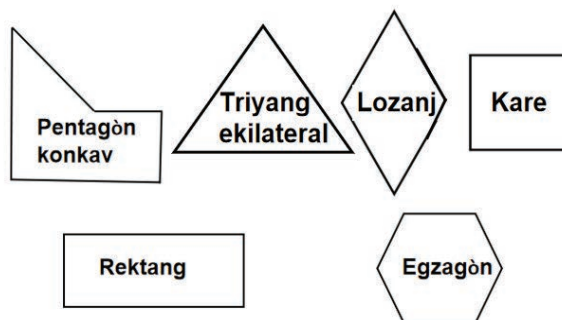
Plis pase (*>*) (*more than >*) : Yon senbòl ki montre yon nonm oubyen yon kantite pi plis pase yon lòt nonm oubyen yon lòt kantite.

Egzanp : $5 > 3$ (4 plis pase twa)

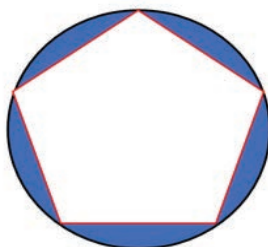
P.M. (*P.M.*) : Se fason yo ekri *post meridiem* annabreje. *Post meridiem* (P.M.) se yon espresyon Latèn ki vle di, soti midi rive jis avan minui.

Poligòn (*polygon*) : Figi jeometrik plàn ki fèt ak twa segman dwat oubyen plis pase twa segman dwat. Segman dwat yon poligòn rankontre nan yon pwen yo rele somè. Men desen kèk poligòn:

Poligòn ekilateral (*equilateral polygon*) : Nan poligòn ekilateral, tout kote yo gen menm longè. Triyang ekilateral, kare ak lozanj se poligòn ekilateral.

Poligòn enskri nan yon sèk (*polygon inscribed in a circle*) : Chak somè yon poligòn ki enskri nan yon sèk gen yon pwen kontak ak sikonferans sèk la.

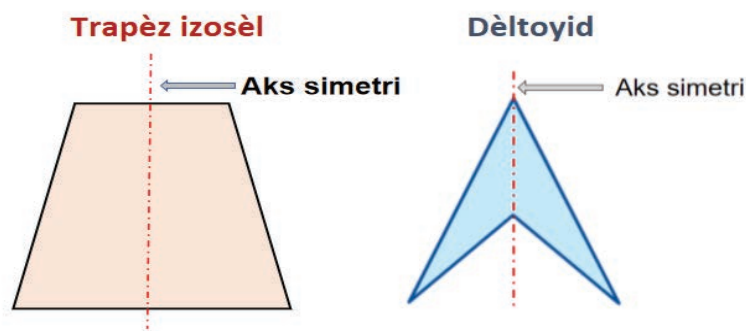
Poligòn iregilye (*irregular polygon*) : Nan yon poligòn iregilye, kote ak ang poligòn lan pa kongriyan/egal.

Egzanp : Yon trapèz pa yon poligòn regilye paske tout kote yo pa izometrik/egal.

Poligòn izosèl (*isosceles polygon*) : Yon poligòn ki gen yon (1) aks simetri pou pi piti.

Egzanp : Trapèz izosèl ak dèltoyid ki anba a se poligòn izosèl.

Poligòn konvèks oswa Poligòn etwale (*convex or starred polygon*) :

Yon poligòn konvèks se yon poligòn kote chak ang entèn mezire mwens pase 180 degre.

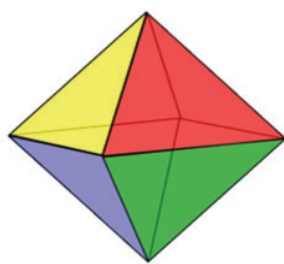
Poligòn regilye (*regular polygon*) :

Nan poligòn regilye, tout kote yo gen menm longè, tout ang entèn yo egal.

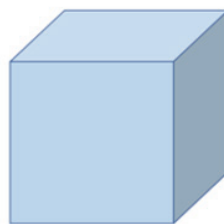

Poliyèd (*polyhedron*) : Yon figi jeometrik ki gen twa dimansyon e ki gen fas ki plat. Chak fas yo se yon poligòn ki bay sou deyò ak sou anndan poliyèd la.

Poliyèd regilye (*regular polyhedron*) : Tout fas yon poliyèd regilye se poligòn regilye kongriyan. Nan yon poliyèd regilye, gen menm kantite fas ki rankontre nan chak somè, yo tout nan menm ang lan. Nan poliyèd regilye, tout kote yo gen menm longè, tankou nan yon kib.

Oktayèd

Kib

Poze mozayik/fè arimaj (*to lay tiles/to tessellate*) : Yon jan yo ranje figi jeometrik fèmèn pou yo kouvri yon espas konplètman san figi yo pa monte youn sou lòt, san pa gen fant ant yo.

Pous (in) (*inch*) : Nan sistèm mezi Ameriken, yon inite longè ki egal $1/12$ pye osnon apeprè 2,54 santimèt.

Pousan (%) (*percent (%)*) : Pou chak san oubyen sou chak san. 15% vle di 15 pou chak 100 oubyen 15 sou chak 100 ($15/100$).

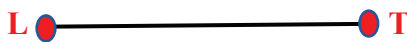
Pwa (*weight*) : Se kantite/valè yon bagay peze. Se fòs pezanntè fè sou yon bagay.

Pwen (*point*) : Pozisyon sou yon liy oswa nenpòt lòt figi jeometrik. Pozisyon egzak nan lespas. Yon pwen pa gen dimansyon. An jeneral, yo idantifye pwen ak lèt majiskil.

Egzanp : Pwen P, Pwen R.

Pwen estremite (*endpoints*) : Pwen nan bout on segman oubyen yon demidwat. Yo sèvi ak de pwen estremite yon segman pou yo idantifye li. « Segman LT » osnon « segman TL » se segman yo trase ant pwen L ak pwen T.

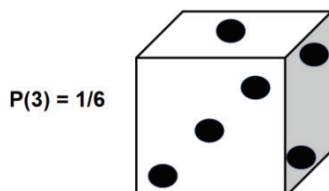
Egzanp : estremite L ak estremite T.

Pwen kolineyè (*co-linear points*) : Se pwen ki sou menm dwat.

Pwobabilite (*probability*) : Yon nonm ant 0 ak 1, oswa ant 0% ak 100%, ki bay ki posiblité ki genyen pou yon bagay rive. Plis yon pwobabilite pi pre 1 oubyen 100%, se plis gen chans pou evénman an rive. Plis yon pwobabilite pi pre zewo oubyen 0%, se mwens gen chans pou evénman an rive.

Egzanp : P (Chans pou zo a tonbe sou fas ki gen 3 boul nwa sou li nan yon kib ki gen 6 fas) = Kantite fas ki gen 3 boul nwa sou li divize pa kantite fas ki gen antou.

Pwobabilite esperimantal (*experimental probability*) : Rapò ki egziste ant kantite fwa yon evénman rive nan yon esperyans ak kantite fwa yo refè esperyans lan.

Egzanp : Si nou voye yon pyès lajan monnen anlè, li posib pou li tonbe swa sou Palmis swa sou Tonton. Ann fè sipozisyon, lè nou fè esperyans lan rezilta yo parèt konsa :

1e fwa : Palmis; 2^{èm} fwa : Palmis; 3^{èm} fwa : Palmis; 4^{èm} fwa : Tonton. Dapre rezilta pwobabilite esperimantal esperyans sa a, Pwobabilite pou Palmis = $P(P) = \frac{3}{4} = 75\%$; Pwobabilite pou Tonton = $P(T) = \frac{1}{4} = 25\%$.

Pwobabilite teyorik (*theoretical probability*) : Se pwobabilite sou baz kalkil matematik nou itilize pou nou predi sa ki sipoze rive.

Egzanp : Dapre modèl pi wo a :

Pwobabilite pou Palmis = $P(P) = \frac{1}{2} = 50\%$

Pwobabilite pou Tonton = $P(T) = \frac{1}{2} = 50\%$

Sa vle di gen menm pwobabilite teyorik pou Palmis ak Tonton paske gen Palmis sou yon bò kòb la epi gen Tonton sou lòt bò kòb la.

Pwoblèm (*word problem*) : Istwa ki mande pou nou sèvi ak operasyon aritmetik de baz yo pou nou jwenn yon solisyon.

Pwoblèm gwoupman egal (*problem with equal groupings*) : Pwoblèm kote y ap divize yon bagay an gwoup egal. Nan yon pwoblèm konsa, nou konnen kantite total la ak kantite ki genyen nan chak gwoup. Nou kapab sèvi ak divizyon pou nou rezoud pwoblèm gwoupman egal. Paregzanp, si nou divize 12 mango an 3 gwoup egal, chak gwoup ap gen 4 mango.

Pwoblèm separasyon egal (*problem with equal shares*) : Yon pwoblèm kote y ap separe yon bagay an pati egal. Nou kapab sèvi ak divizyon pou nou rezoud pwoblèm separasyon egal.

Egzanp: Si n ap separe de (2) gato egalman ant 3 moun, ki kantite gato chak moun ap jwenn? Chak moun ap jwenn 2 divize pa 3 oubyen $\frac{2}{3}$ gato.

Pwodui (*product*) : Se rezilta miltiplikasyon. Nan fraz nimerik $4 \times 3 = 12$, pwodui a se 12.

Pwopòsyon (*proportion*) : Egalite (ekwasyon) ki genyen ant de (2) rapò (fraksyon). Nou ekri pwopòsyon pou ede nou etabli rapò ekivalan ak pou nou rezoud pwoblèm ki gen kantite enkonni. Yon pwopòsyon gen de (2) pè tèl : estrèm ak mwayen. Nan yon pwopòsyon, pwodui estrèm yo egal pwodui mwayen yo.

Egzanp : Dapre pwopòsyon sa a, 4 ak 40 se estrèm yo alòske 10 ak 16 se mwayen yo.

Pwopòsyon

$$\frac{\text{estrèm}}{\text{mwayen}} = \frac{\text{mwayen}}{\text{estrèm}}$$

$\frac{4}{10} = \frac{16}{40}$

Diagram showing the proportion $\frac{4}{10} = \frac{16}{40}$. The numbers 4 and 40 are labeled "estrèm" (extremes) with red arrows. The numbers 10 and 16 are labeled "mwayen" (means) with blue arrows.

Pwopriyete (*property*) : Karakteristik yon bagay. Egzanp pwopriyete yon bagay se gwosè li, fòm li, koulè li, kantite kote li genyen, eksetera.

Pwopriyete asosyativite (*associative property*) : Se pwopriyete adisyon ak multiplikasyon genyen ki lakòz kèlkelanswa fason nou gwoupe adenn yo oswa faktè yo, sòm lan oubyen pwodui a pa p chanje.

Egzanp : $5 + 3 + 2 + 6 = (5 + 3) + (2 + 6) = (5 + 2 + 3) + (6) = \dots = 16$
 $5 \times 3 \times 2 \times 6 = (5 \times 3) \times (2 \times 6) = (5 \times 2 \times 3) \times (6) = \dots = 180$

Pwopriyete distribitivite (*distributive property*) : Se yon pwopriyete multiplikasyon genyen parapò ak adisyon ak soustraksyon ki lakòz nou multipliyè chak tèl (faktè) multiplikasyon an pa chak tèl (adenn) adisyon an oswa pa chak tèl (minwenn ak soustrayenn) soustraksyon an pou nou jwenn rezilta operasyon an.

Egzanp : $5 \times (6 + 2) = (5 \times 6) + (5 \times 2) = 30 + 10 = 40$
 $5 \times (6 - 2) = (5 \times 6) - (5 \times 2) = 30 - 10 = 20$

Pwopriyete komitativite (*commutative property*) : Se pwopriyete adisyon ak multiplikasyon genyen ki lakòz, lè nou chanje lòd nonm n ap adisyon yo osnon multipliyè yo, sa pa chanje sòm lan osnon pwodui a.

Atansyon: Pwopriyete komitativite pa aplikab pou soustraksyon ak pou divizyon.

Egzanp : $7 + 5 = 12$ ak $5 + 7 = 12$ $5 \times 8 = 40$ ak $8 \times 5 = 40$.

Pye (ft) (*foot*) : Nan sistèm mezi Ameriken, se inite longè ki egal 12 pous osnon $\frac{1}{3}$ yad.

Nan sistèm metrik, 1 pye = 0,305 mèl.

Pyès lajan/lajan monnen (*coins*) :

Lajan tankou 5 kòb penich, daym, neko, eksetera ki fèt an metal.

Kwatè

Neko

Daym

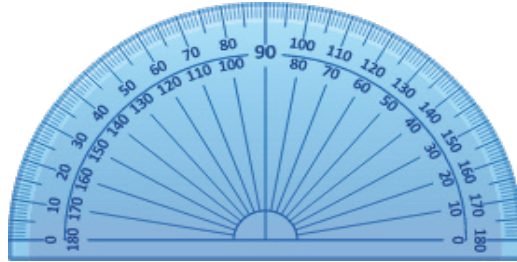

5 kòb penich

R

Radikal (*radical*) : Senbòl rasin kare ($\sqrt{\quad}$).
Egzanp: $\sqrt{9}$ vle di radikal 9 oubyen rasin kare 9.

Rapòtè (*protractor*) : Enstriman ki sèvi pou mezire ang nan yon figi jeometrik.

Rasin kare yon nonm reyèl (*square root of a real number*) : Se nonm nou kapab mete okare pou nou jwenn nonm orijinal la. Senbòl rasin kare se $\sqrt{\quad}$.
Egzanp : $\sqrt{16} = 4$ paske 4 okare (4^2) egal 16.

Rasin kib yon nonm reyèl (*cubic root of a real number*) : Se nonm nou kapab mete okib pou li ban nou nonm orijinal la. Senbòl rasin kib se $\sqrt[3]{\quad}$.

Egzanp : $\sqrt[3]{27} = 3$; 3 se rasin kib 27 paske 3 okib egal 27.

Rasin yon polinòm (*root of a polynomial*) : Nonm reyèl ki fè polinòm lan egal 0.
Egzanp : $x^2 - 8x + 16$

Nonm 4 se rasin polinòm lan paske lè $x = 4$ polinòm lan egal 0.

$$x^2 - 7x + 12$$

Nonm 4 ak 3 se rasin polinòm lan paske lè $x = 4$ oswa $x = 3$, polinòm lan egal 0.

Rektang (*rectangle*) : Se yon figi jeometrik ki gen kat (4) kote ak kat (4) ang dwa.

Relasyon matematik (*mathematical relationship*) : Relasyon/rapò ki genyen ant de (2) kantite, de (2) pwopriyete oswa de (2) konsèp.

Egzanp : Dyamèt yon sèk egal de (2) fwa reyon sèk la.

Reprezantasyon miltip (*multiple representation*) : Diferan fason nou sèvi pou nou prezante enfòmasyon ak relasyon matematik, pou nou entèprete yo, pou n konekte yo ak pou n pataje yo.

Resansman (*census*) : Ankèt yo fè pou yo konnen kantite moun ki genyen nan yon popilasyon.

Rete (**ki —**) (*left over/remained*) : Sa ki la toujou apre nou fin wete yon kantite eleman nan yon gwoup; rès la. Si nou gen sis (6) mab nan yon bokal epi nou wete youn (1) nan mab ki nan bokal la, konbyen mab ki rete? Gen senk (5) mab ki rete.

Revèy analogik (*analog clock*) : Nan revèy analogik, se pozisyon zegui yo ki bay ki lè li fè.

Egzanp : Nan revèy analogik sa a, li fè 10 è 8 minit 36 segonn.

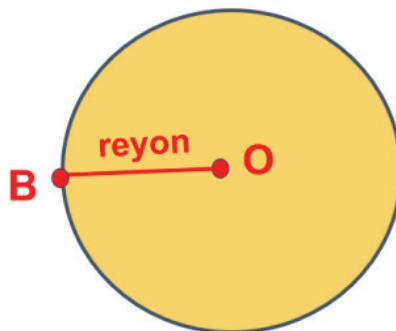
Revèy nimerik/Revèy dijital (*digital clock*) : Nan revèy nimerik/dijital, pa gen egui. Lè a make sou ekran revèy la.

Egzanp : Nan revèy nimerik/dijital la, li fè 11:39.

Reyon (*radius*) : Segman dwat ki konekte yon pwen fiks yo rele sant ak nenpòt ki pwen sou sikonferans sèk la.

Egzanp : **OB** se reyon sèk O.

Rezilta (**— nan pwobabilite**) (*result in probability*) : Youn nan rezilta ki posib nan yon esperyans aleyatwa. Paregzanp, tonton ak palmis se de rezilta diferan ki posib lè yon pyès lajan nou voye anlè tonbe atè.

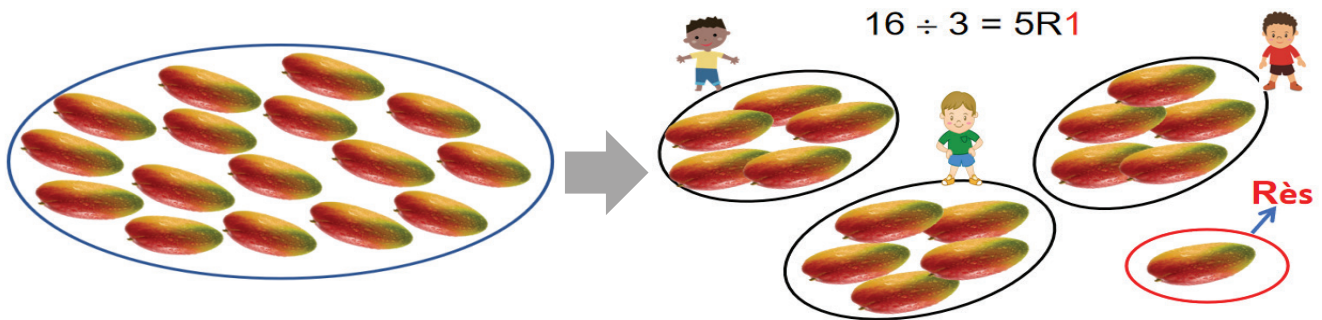
Rezilta soustraksyon (*difference*) : Se nonm ou jwenn lè ou fè soustraksyon.

Egzanp : Lè nou wete 1 mango nan yon lo 3 mango, nou rete 2 mango ($3 - 1 = 2$).

Kidonk “2 mango” se rezilta soustraksyon an.

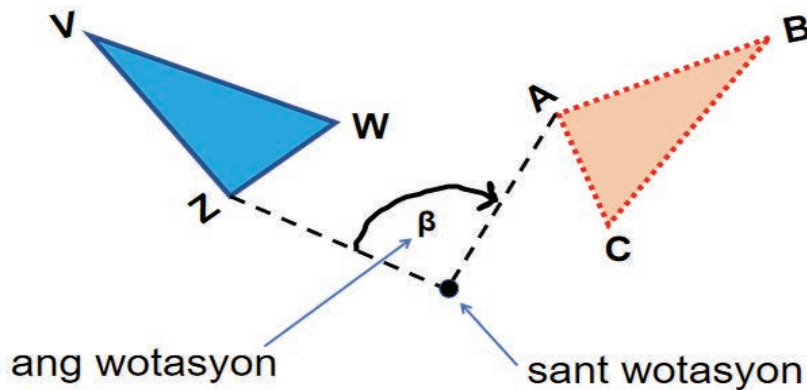
Rès (*remainder*) : 1) Sa ki la toujou apre nou fin wete on kantite nan on bagay. Si nou gen sis (6) mab nan yon bokal epi nou wete youn (1) nan mab yo, konbyen mab ki rete? Gen senk (5) mab ki rete.

2) Sa ki rete lè nou divize on bagay an pòsyon egal. Nan divizyon $16 \div 3 = 5R1$, rès la se 1.

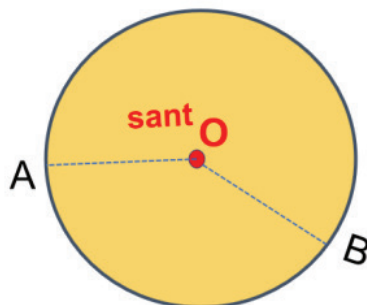

S

Sant/pwen wotasyon (*center/point of rotation*) : Pwen fiks ki sèvi pou nou fè wotasyon nan yon plan. Sant wotasyon an se youn nan de eleman nou kapab sèvi pou nou fè wotasyon nan yon plan, lòt eleman an se ang wotasyon an.

Sant yon sèk (*center of a circle*) : Se pwèn ki nan mitan yon sèk. Distans ki genyen ant sant sèk la ak nenpòt pwèn ki sou sikonferans sèk la egal. Nan sèk sa a, sant lan se pwèn O, kidonk nou ka di $AO = OB$.

Santim (*cent*) : Inite lajan nan peyi Etazini, Kanada, ak divès lòt peyi. Yon santim egal yon santyèm dola, ewo, oswa lòt inite lajan ki baze sou sistèm desimal.

Egzanp : 1 santim = \$0,01

Santimèt (*centimeter*) : Se yon inite longè nan sistèm metrik ki egal 10 milimèt, 1/10 desimèt, 1/100 mè. Fason nou ekri santimèt annabreje se *cm*.

Santimèt kib (*cubic centimeter*) : Inite volim ki egal kantite espas yon kib ki mezire 1 cm pa 1 cm pa 1 cm pran. Fason nou ekri santimèt kib annabreje se *cm*³.

Segman dwat (*line segment*) : Liy dwat ki konekte de pwen.

Egzanp : Sa a se segman PQ

Segonn (*second*) : Mezi tan. 60 segonn egal 1 minit.

Sekans (*sequence*) : Se tèms ki endike on seri evènman, on seri eleman ki vini youn dèyè lòt.

Separatè desimal (*decimal point*) : Nan sistèm nimerasyon Ameriken, se pwen (.) ki separe nonm antye a ak pati desimal la nan notasyon desimal. Lè n ap pale de lajan, pwen an separe dola ak santim.

Nan lòt sistèm, se vigil (,) yo itilize kòm separatè desimal.

Sa ka kreye konfizyon, paske nan sistèm Ameriken an, vigil la sèvi pou separe inite mil, milyon, milya... alòske nan lòt sistèm yo se pwen an ki separe inite sa yo.

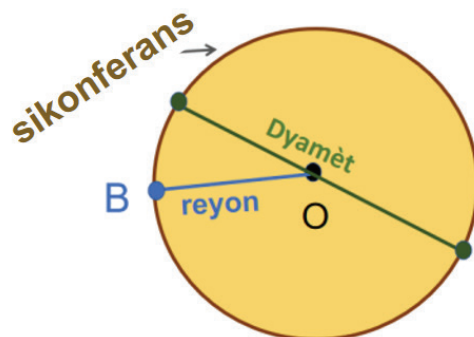
Egzanp: Pou nou ekri **Twa dola senkant** an chif nan sistèm Ameriken, nou ekri \$ **3.50**.

Pou nou ekri **Twa goud senkant** an chif nan sistèm Ayisyen, nou ekri **3,50 G**.

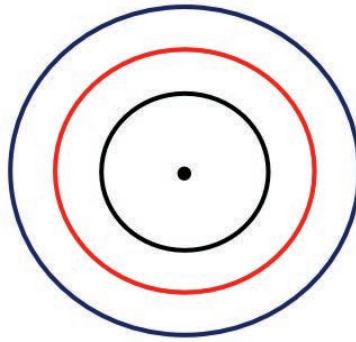
Pou nou ekri **Mil kat san vennkat dola vennsenk** an chif nan sistèm Ameriken, nou ekri \$ **1,424.25**.

Pou nou ekri **Mil kat san vennkat goud vennsenk** nan sistèm Ayisyen, nou ekri **1.424,25 G**.

Sèk (*circle*) : Se yon liy koub fèm. Distan ant nenpòt pwen ki sou liy koub fèm an, ak yon pwen **O** yo rele sant liy koub fèm an, se menm distans lan. Yo rele longè liy koub fèm an sikonferans.

Sèk konsantrik (*concentric circles*) : Plizyè sèk ki gen menm sant, ki nan menm plan men ki pa gen menm reyon.

Sèlsiyis (*Celsius*) : Echèl yo sèvi pou yo mezire tanperati nan sistèm metrik. Nan echèl sa a, dlo tounen glas lè tanperati a 0°C ; dlo bouyi lè tanperati a 100°C .

Sèz (*sixteen*) : Nonm ki ant kenz ak disèt. Li plis pase kenz men li mwens pase disèt. Sèz se on nonm pè.

Senbòl (*symbol*) : Yon desen ki reprezante yon bagay.

Egzanp : %, +, =, $\angle$, ...

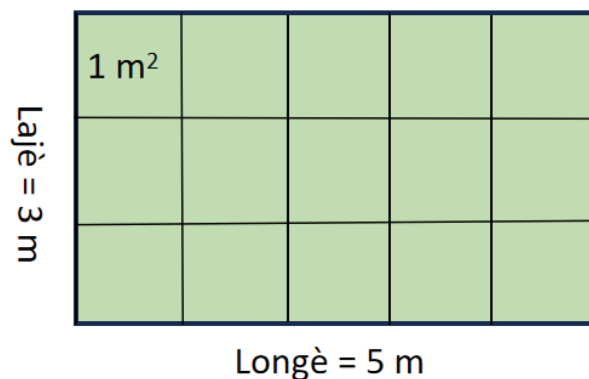
Senbòl baz 10 (*base-10 symbol*) : Chif yo itilize nan sistèm nimerasyon baz 10 : 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Senbòl rapò (*relation symbol*) : Yon senbòl nou itilize pou montre rapò ant de kantite. Men kèk senbòl rapò ki sèvi nan fraz nimerik: = (egal), < (mwens pase), > (plis pase).

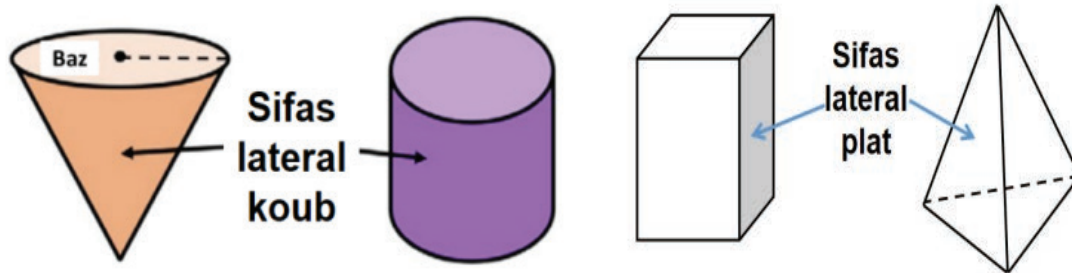
Senk (*five*) : Yon nonm ki plis pase kat (4) men ki mwens pase sis (6). Senk (5) se yon nonm enpè.

Sifas (*area*) : Mezi yon espas fèmèn ki gen de dimansyon. Yo sèvi ak inite kare tankou mètr kare, pye kare, kilomèt kare pou yo mezire sifas. Sifas yon figi fèmèn nou kapab ranpli ak n inite kare se n inite kare.

Egzanp : Sifas rektang sa a se 15 mètr kare.

Sifas lateral (*lateral surface area*) : Sifas ki pa chita sou yon plan. Gen de (2) kalite sifas lateral: sifas lateral koub ak sifas lateral plat. Solid tankou kòn ak silenn gen sifas lateral koub. Poliyèd tankou kib ak piramid gen sifas lateral plat.

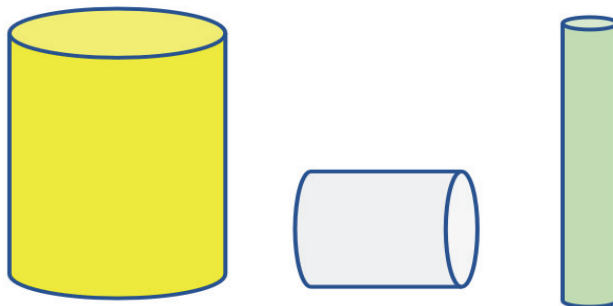
Sifas plat (*flat surface*) : Sifas ki pa sifas koub, tankou baz yon poliyèd.

Sikonferans (*circumference*) : Se mezi distans toutotou yon sèk. Sikonferans yon sèk mezire twa (3) fwa dyamèt sèk la ak on degi. Fòmik sikonferans se : $C = \pi d$, kote $\pi = 3,1416$; d = dyamèt.

Silenn (*cylinder*) : Figi jeometrik twa-dimansyon ki gen sifas koub, baz paralèl an fòm sèk ki gen menm dimansyon oswa baz paralèl an fòm elips ki gen menm dimansyon. On mamit, on bwat lèt, se bagay ki gen fòm silenn.

Silenn dwa (*right circular cylinder*) : Figi jeometrik solid ki gen twa dimansyon. Li gen yon sifas sikilè fèmen ak de baz paralèl.

Simetri (*symmetry*) : Pwopriyete yon figi jeometrik genyen ki fè lè nou trase on liy nan mitan figi a, li bay de figi kongriyan (ki gen menm dimansyon ak menm fòm).

Sis (*six*) : Nonm ki ant senk ak sèt. Li plis pase senk men li mwens pase sèt. Sis se yon nonm pè.
Egzanp: Sis balon, sis dwèt, sis mab, sis annipye.

Si dola, si goud, si mwa.

Sizan, sizè.

Sistèm metrik (*metric system*) : Sistèm mezi ki baze sou sistèm nimerasyon baz 10. Se ak sistèm sa a yo sèvi nan pifò peyi nan lemonn. Nan sistèm mezi sa a, yo sèvi ak inite tankou mètr ak kilomèt pou yo mezire longè ak distans; yo sèvi ak inite tankou gram ak kilogram pou yo mezire mas (pwa); yo sèvi ak inite tankou lit ak mililit pou yo mezire kapasite (volim); yo sèvi ak inite tankou degre Sèlsiyis pou yo mezire tanperati.

Sistèm mezi Ameriken (*American system of measurement*) : Sistèm mezi yo sèvi Ozetazini. Nan sistèm mezi Ameriken an, yo sèvi ak inite tankou pous, pye, yad, mil pou yo mezire longè ak distans; yo sèvi ak inite tankou ons, liv pou yo mezire mas (pwa); yo sèvi ak inite tankou tas, pent, ka, galon pou yo mezire kapasite (volim); yo sèvi ak inite tankou degre Farennay pou yo mezire tanperati.

Sistèm nimerasyon (*numeration system*) : Sistèm ki baze sou senbòl ak sou kouman pou moun sèvi ak senbòl sa yo pou yo ekri nonm ak pou yo li nonm.

Siy dola (\$) (*dollar symbol*) : Senbòl yo mete devan on nonm pou montre se de lajan (dola) y ap pale.

Siy egal (=) (*equal sign*) : Siy ki montre de bagay gen menm valè.

Siy mwens (-) (*minus sign*) : Se siy operasyon soustraksyon.

Siy opoze (*opposite signs*) : Siy ki adwat zewo (+) sou yon dwat nimerik se siy opoze parapò ak siy ki agoch zewo (-) sou dwat nimerik lan.

Siy plis (+) (*plus sign*) : Se siy adisyon.

Solisyon entegral (*integral solution*) : Nan yon solisyon entegral, tout varyab yo se nonm antye.

Egzanp : Nan ekwasyon sa a: $2x + 5y = 100$, youn nan solisyon entegral yo se $x = 45$, $y = 2$ paske toulede varyab yo se nonm antye.

$$2(45) + 5(2) = 100 \Rightarrow 90 + 10 = 100.$$

Somè (*vertex, vertices*) : Se kote demidwat, segman dwat oswa arèt entèsekte nan yon figi jeometrik pou yo fè yon ang.

Sòm (*sum*) : Se rezilta nou jwenn lè nou fè **adisyon** de nonm oubyen plis pase de nonm. Paregzanp, nan $5 + 3 = 8$, 8 se sòm lan.

Sondaj (*survey*) : On rechèch pou ranmase done. Yo sèvi ak sondaj pou yo jwenn done pou yo fè graf ak analiz.

Soustraksyon (*subtraction*) : Yon operasyon matematik nou fè pou nou retire on pati (soustrayenn) nan on kantite (minwenn) osnon pou nou diminye nan on kantite (minwenn). Rezilta soustraksyon se nonm nou jwenn lè nou fè soustraksyon an. Siy soustraksyon se $-$.

$$\begin{array}{r} 458 \rightarrow \text{minwenn} \\ - 326 \rightarrow \text{soustrayenn} \\ \hline 132 \rightarrow \text{rezilta} \end{array}$$

Soustraksyon ak regwoupman (*subtraction with regrouping*) : Yon metòd pou fè soustraksyon. Lè nou itilize metòd sa a, nou prete tout sa nou gen pou nou prete dabò epi apre sa nou fè soustraksyon an.

$$\begin{array}{r} 81117 \\ \cancel{9} \cancel{2} 7 \rightarrow \text{minwenn} \\ - 359 \rightarrow \text{soustrayenn} \\ \hline 568 \rightarrow \text{rezilta} \end{array}$$

Soustrayenn (*subtrahend*) : Se dezyèm nonm lan nan operasyon soustraksyon. Se kantite sa a yo wete nan premye nonm ki nan soustraksyon an (minwenn).

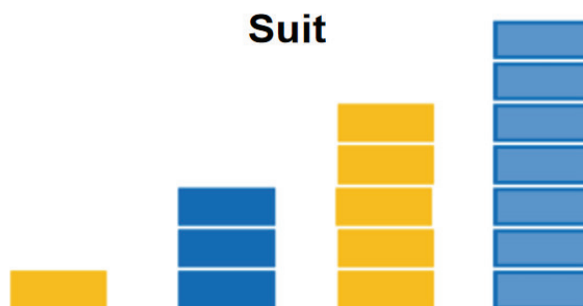
Egzanp : $7 - 2 = 5$; 2 se soustrayenn nan soustraksyon an.

$$\begin{array}{r} 81117 \\ \cancel{9} \cancel{2} 7 \rightarrow \text{minwenn} \\ - 359 \rightarrow \text{soustrayenn} \\ \hline 568 \rightarrow \text{rezilta} \end{array}$$

Suit (*sequence*) : Seri nonm, seri fòm ak seri koulè ki ranje nan on lòd dapre yon règ. Règ la pèmèt nou prevwa ki eleman k ap vin apre nan yon suit.

Egzanp : Suit nimerik : 4, 7, 10, 13,...

Dapre desen sa a, ap gen 9 blòk jòn nan kolòn ki vin apre a.

T

Tab adisyon ak tab soustraksyon (*addition and subtraction table*) : Tab ki sèvi pou elèv aprann rezilta adisyon ak rezilta soustraksyon soti 0 jiska 10.

Tab operasyon (*operation table*) : Tablo operasyon aritmetik ki ede nou aprann rezilta operasyon de baz. Yo rele tab sa yo tab adisyon, tab soustraksyon, tab miltiplikasyon, tab divizyon.

Tablo distribisyon (*distribution table*) : Tablo yo fè pou yo mete rezilta sondaj oswa ankèt.

Tablo distribisyon frekans kimile (*cumulative frequency distribution table*) : Tablo distribisyon frekans ki gen on kolòn ki bay rezilta yo, on kolòn ki bay frekans rezilta yo ak on kolòn ki bay frekans kimile rezilta yo.

Tablo frekans (*frequency table*) : Tablo yo fè pou yo prezante done pou yo kalkile konbyen fwa on evénman rive.

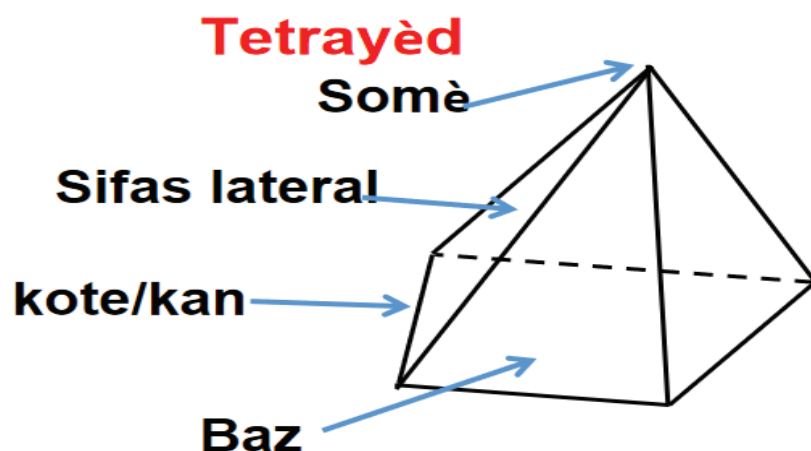
Tablo pwentaj (*tally table*) : Nan tablo pwentaj, yo sèvi ak ti ba pou yo montre ki kantite bagay ki genyen.

Tablo san (*100-number table*) : Tablo ki gen dis ranje ak dis kolòn. Nan tablo sa a, yo ekri nonm soti 1 rive 100 nan lòd.

Tas [c] (*cup*) : Inite mezi kapasite nan sistèm mezi Ameriken ki egal 8 ons likid oswa $\frac{1}{2}$ pent. 4 tas = 0,237 lit.

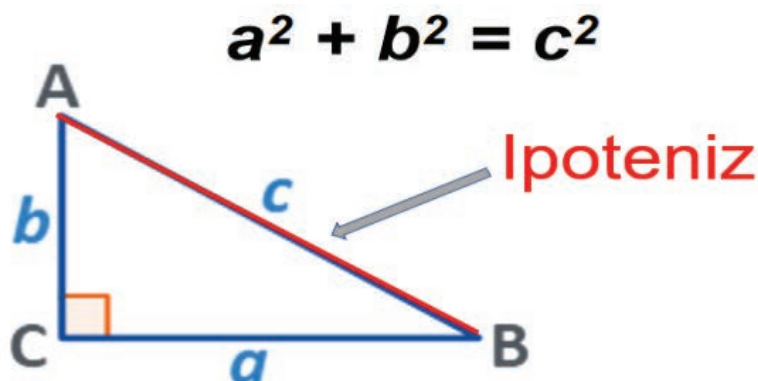
Tan ki pase (*elapsed time*) : Kantite tan yon evénman dire.

Tetrayèd (*tetrahedron*) : Poliyèd ki gen kat fas.

Teyorèm Pitagò (*Pythagorean Theorem*) : Dapre teyorèm Pitagò, ipoteniz yon triyang rektang okare egal sòm de lòt kote triyang lan okare. Kidonk nan yon triyang rektang ABC, relasyon ki genyen ant mezi kote a , mezi kote b , ak mezi kote c , se $a^2 + b^2 = c^2$. Nan ekwasyon an, kote c reprezante mezi ipoteniz lan epi a ak b se mezi de kote ki fè ang dwa a.

Egzanp : Desen sa a ilistre Teyorèm Pitagò a.

Tèm korespondan (*corresponding terms*) : Tèm korespondan se tèm ki nan menm pozisyon nan de (2) suit nimerik oubyen plizyè suit nimerik. Nonm korespondan nan chak suit nimerik gen rapò youn ak lòt.

Egzanp : Nan tablo ki anba a, si nou multipliyè nonm ki nan premye suit la (premye ranje a) pa 3, l ap bay nonm ki nan dezyèm suit la. Konsatou, si nou multipliyè nonm ki nan dezyèm suit lan pa 3, n ap jwenn nonm ki nan twazyèm suit lan, elatriye. Kidonk, 2, 6, 18 ak 54 se tèm korespondan; 3, 9, 27 ak 81 se tèm korespondan; 4, 12, 36 ak 108 se tèm korespondan; 5, 15, 45 ak 135 se tèm korespondan.

Tablo tèm korespondan

2	3	4	5
↓	↓	↓	↓
6	9	12	15
18	27	36	45
54	81	108	135

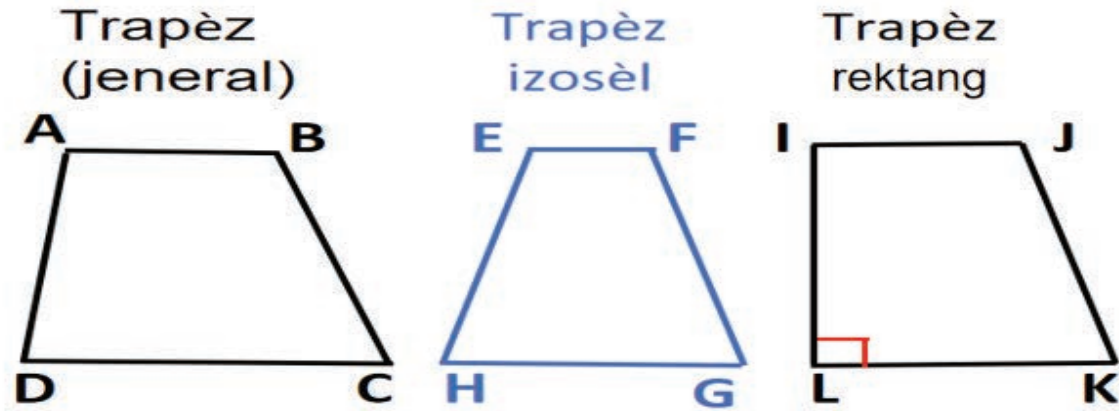
Tès divizibilite (*divisibility test*) : Règ ki sèvi pou nou wè si yon nonm divizib pa yon lòt nonm san nou pa fè divizyon an. Si yon nonm divizib pa yon lòt nonm, kosyan divizyon an se yon nonm antye epi rès la se zewo.

To (*rate*) : Se rapò ant de kalite mezi diferan.

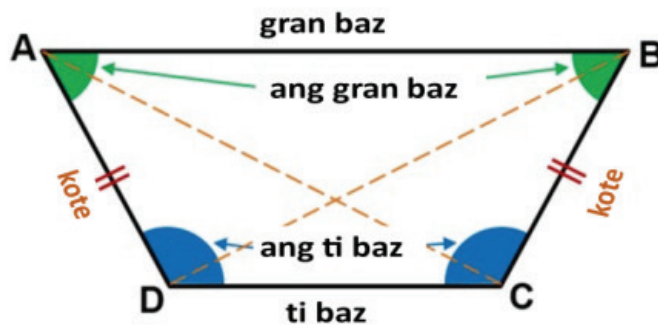
Egzanp: 60 km/è (60 kilomèt pa è)

To enterè (*interest rate*) : Se pousantaj nou gen pou nou peye sou lajan yo prete nou. Se pousantaj yo ban nou sou lajan nou envesti.

Trapèz (*trapezoid*) : Kwadrilatè ki gen de (2) kote opoze sèlman ki paralèl. Yo rele de (2) kote sa yo gran baz ak ti baz. Nan yon trapèz, tout kote yo pa oblije gen menm longè.

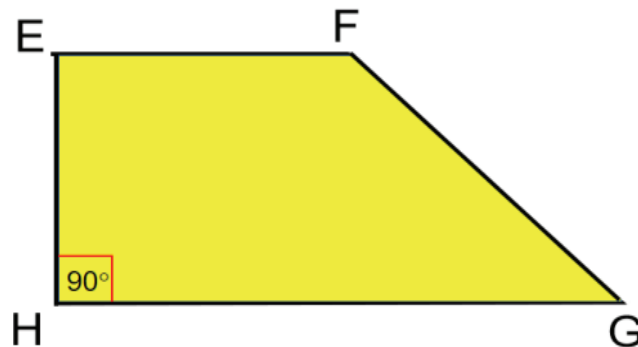
Trapèz izosèl (*isosceles trapezoid*) : Trapèz ki gen yon aks simetri ki pèpandikilè parapò ak baz yo. Nan yon trapèz izosèl, de (2) kote ki pa paralèl yo kongriyan (egal) epi de (2) dyagonal yo kongriyan (egal) tou.

Trapèz rektang (*rectangular trapezoid*) : Trapèz ki gen yon ang dwa (90°). Sa vle di youn nan kote yo pèpandikilè ak de (2) baz trapèz la.

Egzanp : Nan desen an, $\angle H = 90^\circ$.

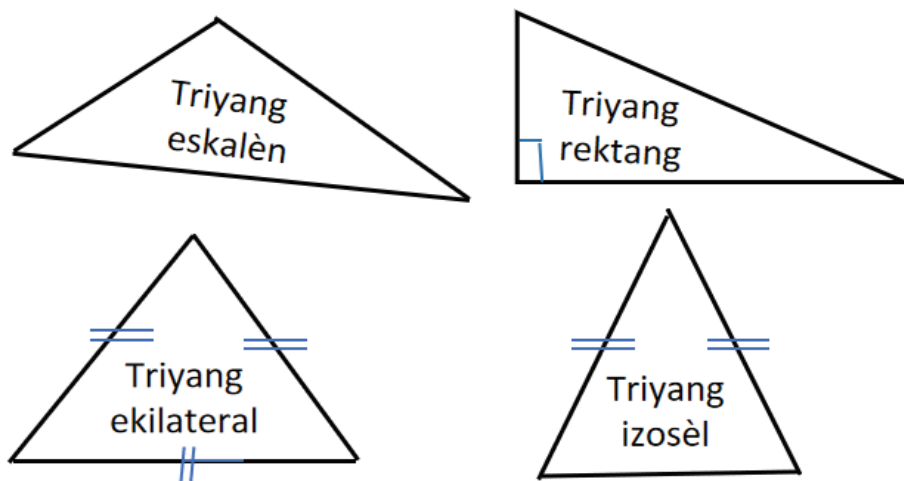
Sa vle di : $[EH] \perp [HG]$

Trèz (*thirteen*) : Nonm ki ant douz ak katòz. Li plis pase douz men li mwens pase katòz. Trèz se yon nonm enpè.

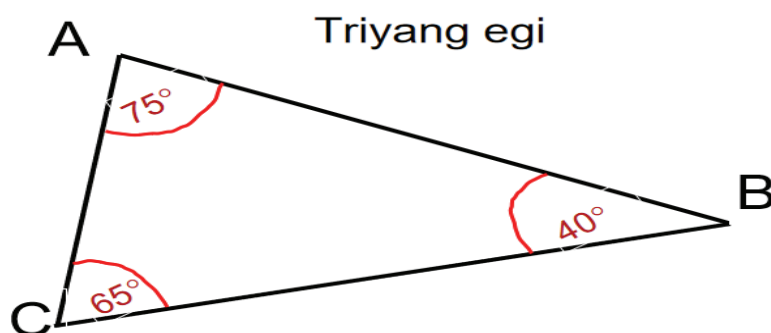
Triyang (*triangle*) : Poligòn ki gen 3 kote ak 3 ang. Triyang se poligòn ki gen mwens kantite kote pase lòt poligòn yo.

Egzanp : Men kèk desen triyang.

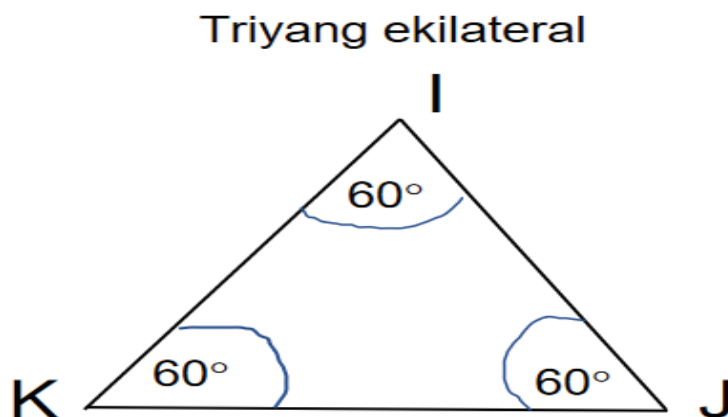

Triyang egi (*acute triangle*) : Nan yon triyang egi touletwa ang yo se ang egi. Sa vle di chak ang mezire mwens pase 90° men plis pase 0° .

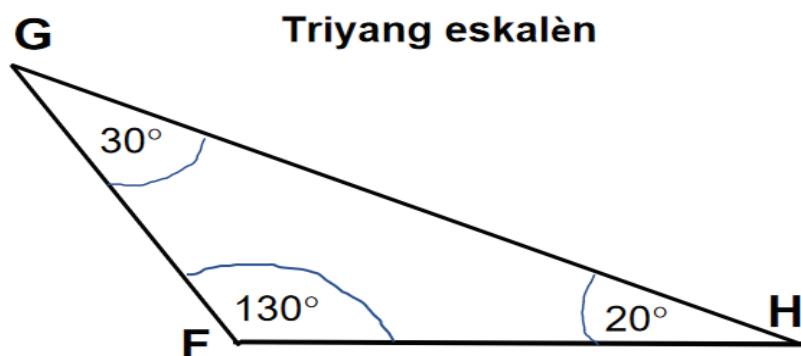
Egzanp : Nan desen $\triangle ABC$, $m\angle A < 75^\circ$; $m\angle B < 40^\circ$; $m\angle C < 65^\circ$.

Triyang ekilateral (*equilateral triangle*) : Nan yon triyang ekilateral, chak ang yo egal 60° epi tout kote yo kongriyan (egal).

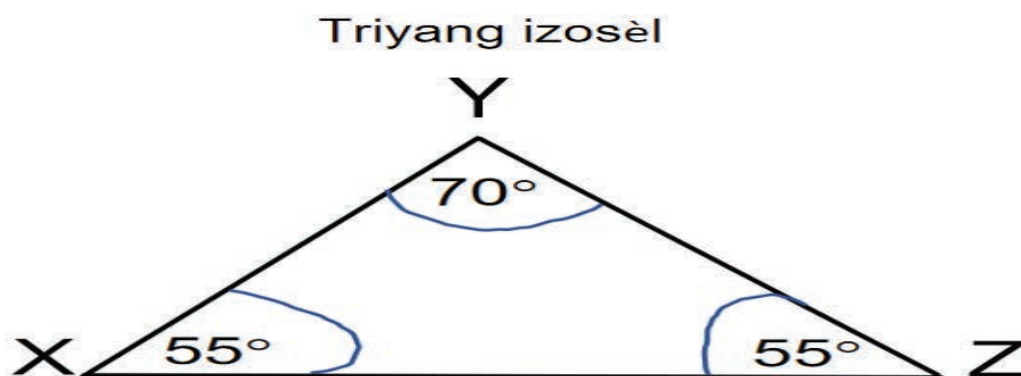

Triyang eskalèn (*scalene triangle*) : Se yon triyang ki pa gen ni ang kongriyan ni kote kongriyan. Nan triyang eskalèn FGH, $m\angle F \neq m\angle G \neq m\angle H$.

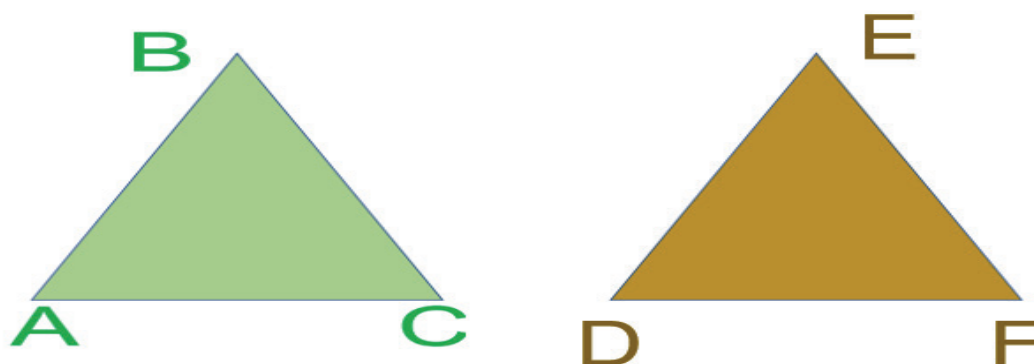
Triyang izosèl (*isosceles triangle*) : Se yon triyang ki gen de kote pou pi piti ki gen menm mezi. (Atansyon: Yon triyang ekilateral se yon triyang izosèl tou.)

Egzanp : Nan triyang izosèl XYZ ki anba a, $m\angle X \cong m\angle Z$

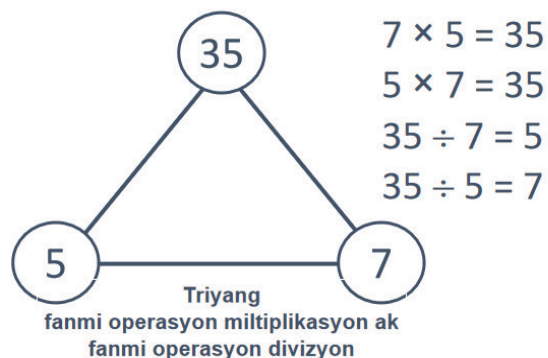
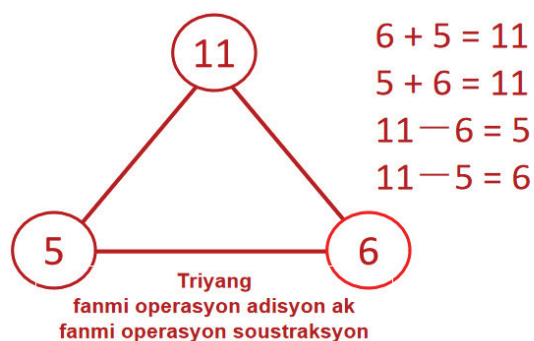

Triyang kongriyan (*congruent triangles*) : Nan triyang kongriyan, ang korespondan yo gen menm mezi, epi kote korespondan yo gen menm longè.

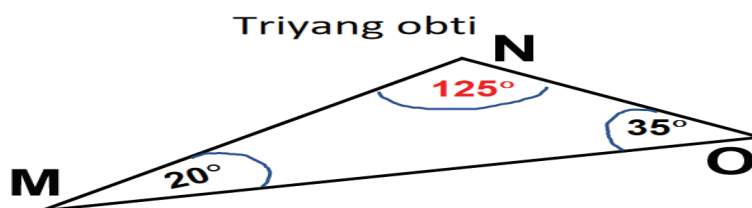
Egzanp : Nan desen ki anba a, triyang ABC ak triyang DEF se triyang kongriyan.

Triyang fanmi operasyon (*triangular fact family*) : Dyagram an fòm triyang ki gen on fanmi operasyon sou li pou nou fè egzèsis fanmi adisyon/soustraksyon oswa fanmi multiplikasyon/divizyon.

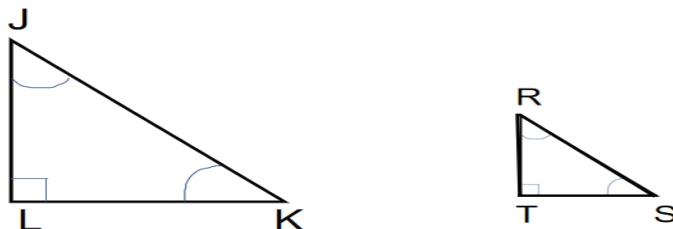

Triyang obti (*obtuse triangle*) : Se yon triyang ki gen yon ang obti ak de ang egi.

Triyang sanblab (*similar triangles*) : Yo di de (2) triyang sanblab si youn nan triyang yo se agrandisman, rediksyon oubyen repwodiksyon lòt triyang lan.

Egzanp : Triyang JKL ak triyang RST se triyang sanblab paske triyang RST se rediksyon triyang JKL.

Twa (*three*) : Nonm ki ant de ak kat. Li plis pase de men li mwens pase kat. Twa se yon nonm enpè.

Tyè (*third*) : Lè yo divize yon antye an twa pati egal, chak pati yo se yon tyè.

Ui

Uit (*eight*) : Nonm ki ant sèt ak nèf. Li plis pase sèt men li mwens pase nèf. Uit se yon nonm pè. Nou di uit pate, uit moun, uit mango, ui dola, ui jou, ui mwa.

Uityèm (*eighth*) : Lè yo divize yon antye an uit pati egal, chak pati yo se on uityèm.

V

Valè absoli nonm reyèl (*absolute value of a real number*) : Valè absoli yon nonm reyèl x se valè x san li pa gen siy + oubyen siy – devan li. Senbòl valè absoli se $|\cdot|$. Valè absoli -8 se 8. Valè absoli $+7$ se 7.

$$\begin{aligned}\text{Egzanp: } |-8| &= 8 \\ | +7| &= 7\end{aligned}$$

Varyab/Enkoni (*variable/unknown*) : Senbòl oswa yon lèt ki ranplase yon nonm nan yon espresyon aljebrik oswa yon ekwasyon/fonksyon.

$$\text{Egzanp: } 5b + 3c; \quad 6w = -24; \quad f(x) = x^2 + 7x + 10$$

Tèm varyab (*variable term*) : Se tèm nan espresyon aljebrik, nan ekwasyon oswa nan inekwasyon ki gen omwen yon varyab ladan li. Yon lèt oubyen plizyè lèt kapab reprezante varyab la.

Egzanp : Espresyon $2m + 3p$ gen de (2) tèm varyab ki se $2m$ ak $3p$.
Ekwasyon $2y + 1$ gen yon tèm varyab ki se $2y$.
Ekwasyon $6 + 7 = 13$ pa gen okenn tèm varyab.
Nan Espresyon aljebrik $7ab^2 + 25$, varyab la gen de (2) lèt ladan li.

Varyab depandan/òdone (*dependent variable*) : Se yon varyab ki gen yon valè ki depann de yon lòt varyab (x) ki rele varyab endepandan.

Egzanp : Nan ekwasyon lineyè $y = 2x - 3$, y se varyab depandan an. Lè nou fè graf ekwasyon sa a sou yon Plan Katezyen, valè y se dezyèm kòdone oswa òdone pwen (x, y).

Varyab endepandan/absis (*independent variable*) : Se yon varyab (x) ki kontwole valè yon lòt varyab (y) ki rele varyab depandan.

Egzanp : Nan ekwasyon lineyè: $y = 2x + 3$, x se varyab endepandan an. Sou graf ekwasyon an nan yon Plan Katezyen, pou chak valè nou bay x , n ap jwenn yon valè pou y .
Si $x = 2$, y ap egal 7, lè nou ranplase x pa 2 nan ekwasyon an : $y = 2(2) + 3 = 7$.

Vektè (*vector*) : Se yon segman dwat ki gen yon flèch ki pwente nan yon direksyon. Li gen yon pwen orijin ak yon pwen estemite. Mayitid segman dwat sa a (AB) se longè segman an: AB.

Egzanp : Desen sa a reprezante yon vektè.

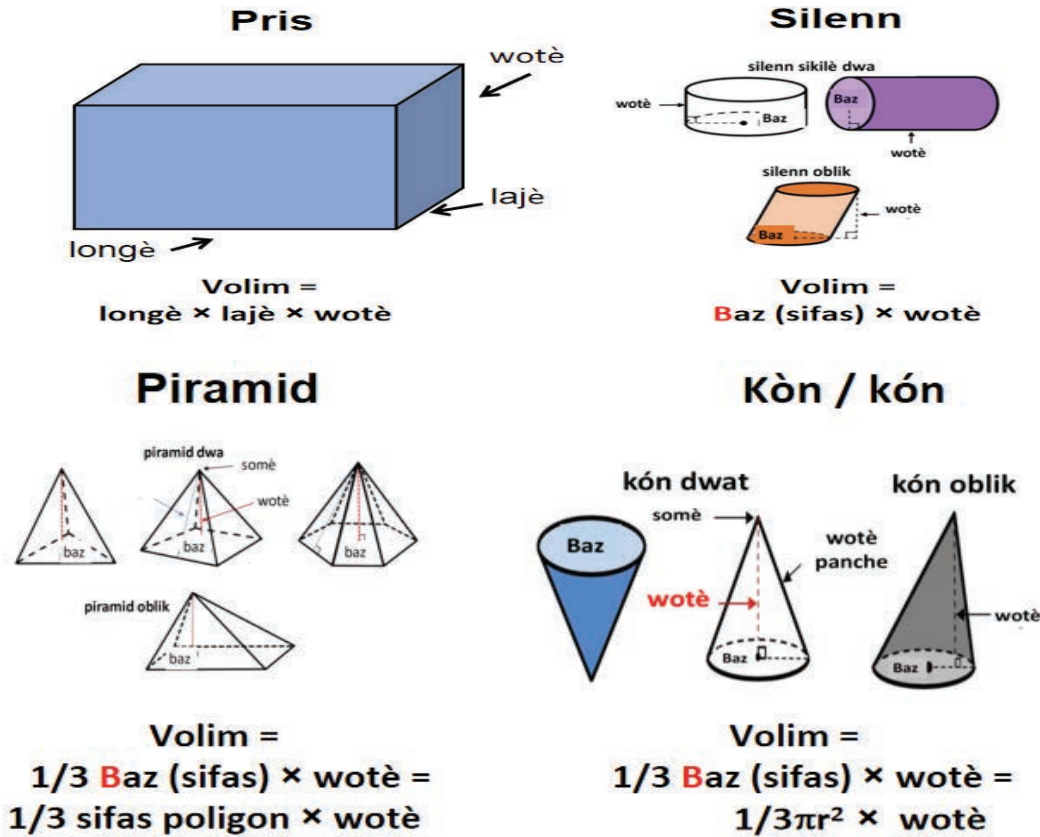

Ven (*twenty*) : Nonm ki ant diznèf ak venteyen. Li plis pase diznèf men li mwens pase venteyen. Ven se yon nonm pè.

Vitès (*speed*) : Se distans divize pa tan li pran pou yo fè distans sa a. Si d se distans, v se vitès, epi t se tan li pran pou yo fè distans lan, fòmil vitès se : $v = d / t$.

Egzanp vitès: 60 mil alè, 50 kilomèt alè

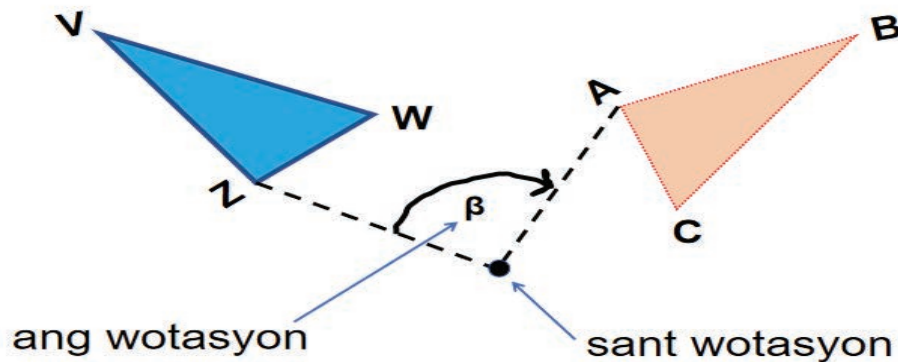
Volim (*volume*) : Se valè espas yon kò solid pran. Nou itilize inite kib tankou mèt kib (m^3) pou nou bay volim yon kò solid. Men kèk egzanp kò solid anvanm ak fòmil volim yo :

W

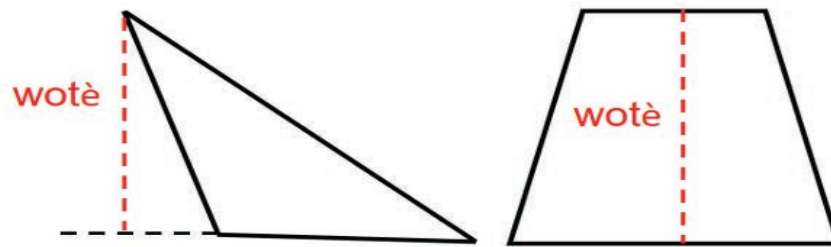
Wete (*subtract*) : Fè soustraksyon.

Wotasyon nan yon plan (*rotation in a plane*) : Se lè nou deplase yon figi on kantite degre apati yon pwen fiks. Ang deplasman an se ang wotasyon.

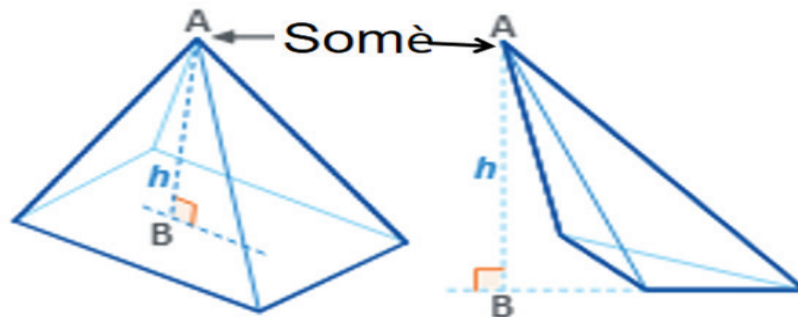

Wotè (*height*) : Se distans vètikal ki genyen ant baz oswa pwolonjman baz yon figi jeometrik ak somè li. Nan ka yon silenn dwa, se distans vètikal ki genyen ant de baz yo. Nan ka yon silenn oblik, se distans vètikal ki genyen ant pwolonjman youn nan baz yo ak lòt baz la.

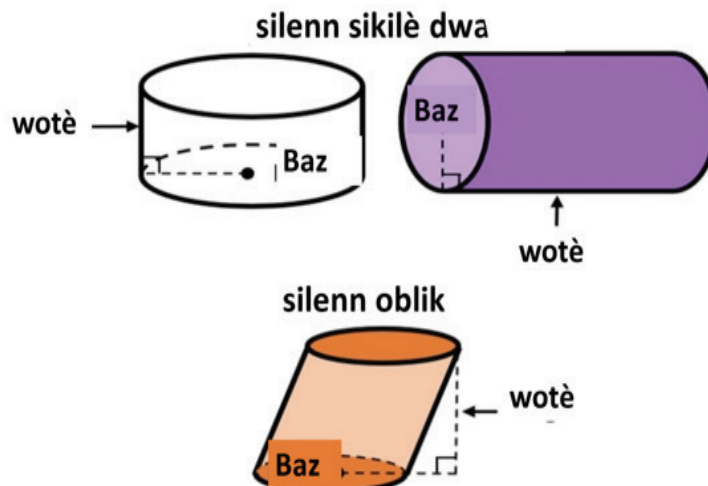
Wotè yon figi jeometrik de dimansyon (*altitude/height of a two-dimensional geometric figure*): Se distans vètikal ki genyen ant baz oswa pwolonjman baz yon figi jeometrik de (2) dimansyon ak somè opoze a. Si figi jeometrik la se yon trapèz, wotè a se distans ant de (2) baz yo.

Wotè yon piramid (*height of a pyramid*) : Se distans vètikal ki genyen ant baz oswa pwolonjman baz yon piramid ak somè li.

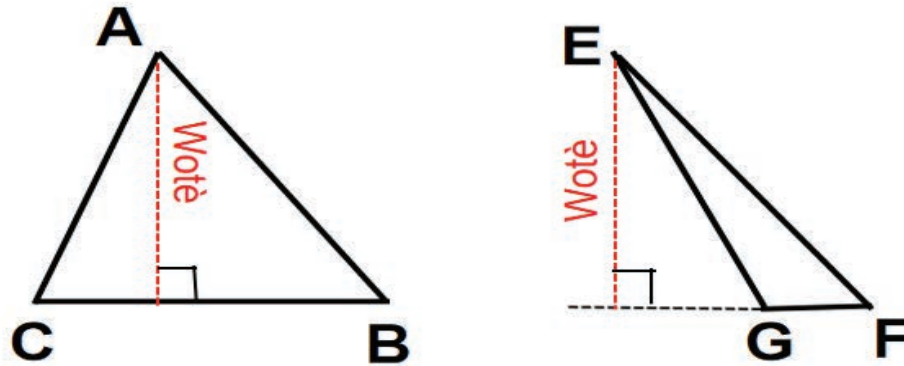

Wotè yon silenn (*altitude/height of a cylinder*) : Si silenn lan se yon silenn dwa, wote a se distans vètikal ki genyen ant de (2) baz silenn lan. Si silenn lan se yon silenn oblik, wotè a se distans ki genyen ant pwolonjman youn nan baz yo ak lòt baz la.

Wotè yon triyang (*altitude/height of a triangle*) : Se distans ki genyen ant baz oswa pwolonjman baz yon triyang ak somè triyang lan.

Wotè triyang

Y

Yad (yd) (*yard*) : Nan sistèm mezi Ameriken an, se yon inite longè ki egal 3 pye osnon 36 pous. 1 yad = 0,91 mètr = 91 santimèt.

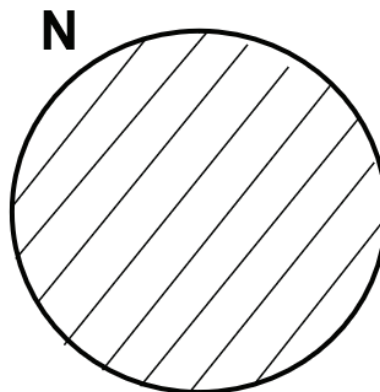
Z

Zanmi 10 (*ten-fact*) : Nenpòt 2 nonm ki egal 10 lè nou adisyone yo.

Egzanp : $1 + 9$; $2 + 8$; ...

Zewo (*zero*) : (0) Se yon nonm ki vle di pa gen ni kantite, ni gwosè oswa mayitid. Dapre desen an, zewo se kadinal yon ansanm ki vid. Sa vle di ansanm lan pa gen okenn eleman ladan l. Zewo pa ni pozitif ni negatif. Lè nou ajoute zewo sou yon nonm oswa wete zewo nan yon nonm, nonm lan pa chanje. Lè nou multipliyè zewo ak yon nonm, rezilta a se zewo. Lè nou divize yon nonm pa zewo, rezilta a endetèmine. Lè zewo se espozan yon nonm, nonm lan egal 1 ($n^0=1$).

Egzanp : $6 + 0 = 6$
 $6 - 0 = 6$
 $6 \times 0 = 0$
 $6 \div 0 = \infty$
 $6^0 = 1$

Endèks Angle - Kreyòl

100-number grid : *Kadriye nonm*

100-number table : *Tablo san (100)*

2-dimensional geometric figure : *Figi jeometrik de dimansyon (2D)*

2-step equation : *Ekwasyon aljebrik an de (2) etap*

3-dimensional geometric figure : *Figi jeometrik twa dimansyon (3D)*

A

A.M. : *A.M.*

Abscissa : *Absis*

Absolute value of a real number : *Valè absolè nonm reyèl*

Acute angle : *Ang egi*

Acutre triangle : *Triyang egi*

Add (to —) : *Adisyon*

Addend : *Adenn*

Addition : *Adisyon*

Addition (Repeated —) : *Adisyon repete*

Addition and subtraction table : *Tab adisyon ak tab soustraksyon*

Addition operation : *Operasyon adisyon*

Additive inverse : *Eleman envès (pou) adisyon*

Adjacent angles : *Ang adjasan*

After : *Aprè*

Algebra : *Aljèb*

Algebraic equation : *Ekwasyon aljebrik*

Algebraic expression : *Espreyasyon aljebrik*

Algebraic inequation : *Inekwasyon aljebrik*

Algebraic number : *Nonm aljebrik*

Algorithm : *Algorit*

Algorithm of a partial sum : *Algorit sòm parsiyèl*

Alternate exterior angles : *Ang altèn estèn*

Alternate interior angles : *Ang altèn entèn*

Altitude/height of a cylinder : *Wotè yon silenn*

Altitude/height of a triangle : *Wotè yon triyang*

Altitude/height of a two-dimensional geometric figure : *Wotè yon figi jeometrik de dimansyon*

American system of measurement : *Sistèm mezi Ameriken*

Analog clock : *Revèy analogik*

Angle : *Ang*

Angle bisector : *Bisektris*

Angle of rotation : *Ang wotasyon*

Apothem : *Apotèm*

Arc : *Ak*

Arc of a circle : *Ak yon sèk*

Arc of a curve : *Ak yon koube*

Area : *Sifas*

Arithmetic operation : *Operasyon aritmetik*

Arithmetic operation with multiples of 10 : *Operasyon aritmetik ak miltip 10*

Arm span : *Bras*

Array : *Aranjman an tablo*

Array (3 × 4 —) : *Aranjman 3 pa 4 an tablo*

Array (Square —) : *Aranjman kare*

Associative property : *Pwopriyete asosyativite*

Attribute : *Atribi*

Augment (to —) : *Ogmante*

Axes of a coordinate system : *Aks kòdone*

B

Backward-counting strategy : *Konte pa bak (Teknik —)*

Balance : *Balans*

Bar graph : *Dyagram an ba / Grafik an ba*

Base : *Baz*

Base-10 symbol : *Senbòl baz 10*

Before : *Avan/Anvan*

Behind : *Dèyè*

Besides : *Akote/Bòkote/Soukote*

Between : *Ant (— de lòt nonm)*

Biased data : *Done byeze*

Binomial : *Binòm*

Box plot / box and whisker plot : *Dyagram bwat ak moustach / dyagram katil*

Broken line : *Liy brize*

C

Calendar : *Almanak*

Capacity : *Kapasite*

Cardinal number : *Nonm kadinal*

Cartesian/Coordinate plane : *Plan katezyen/kòdone*

Category : *Kategori*

Celsius : *Sèlisyis*

Census : *Resansman*

Cent : *Santim*

Center of a circle : *Sant yon sèk*

Center/point of rotation : *Sant/pwen wotasyon*

Centimeter : *Santimèt*

Central angle : *Ang santral*

Certain event : *Evénman sèten*

Chord : *Kòd*

Circle : *Sèk*

Circle graph / Pie chart : *Grafik/dyagram sikilè*

Circumference : *Sikonferans*

Clock hands : *Egui revèy/mont*

Closed figure : *Figi fèmen.*

Closed numeric sentence : *Fraz nimerik fèmen*

Coefficient : *Koefisyan*

Coins : *Pyès lajan / lajan monnen*

Co-linear points : *Pwen kolineyè*

Column : *Kolòn*

Common denominator : *Denominatè komen*

Common multiple : *Miltip komen*

Commutative property : *Pwopriyete komitativite*

Compare : *Konpare*

Compass : *Konpa*

Compatible number : *Nonm konpatib*

Compensation : *Konpansasyon*

Complemetary angles : *Ang konplemantè*

Complex fraction : *Fraksyon konplèks*

Composite number : *Nonm konpoze*

Compound event : *Evénman konpoze/konbine*

Compound structure : *Figi konpoze*

Concentric circles : *Sèk konsantrik*

Conclusion : *Konklizyon*

Concurring lines : *Dwat konkouran*

Condition : *Kondisyon*

Cone : *Kón/kòn*

Congruent : *Kongriyan*

Congruent angles : *Ang kongriyan*

Congruent figures : *Figi kongriyan*

Congruent triangles : *Triyang kongriyan*

Conjecture : *Konjekti*

Consecutive : *Konsekitif*

Consecutive angles : *Ang konsekitif*

Conservation of value : *Konsevasyon valè*

Constant : *Konstant*

Construction : *Konstriksiyon*

Conversion factor : *Faktè konvèsyon*

Convert (to —) : *Konvèti*

Convex or starred polygon : *Poligòn konvèks oswa poligòn etwale*

Coordinates : *Kòdone/kowòdone*

Coplanar : *Koplanè*

Correlation : *Korelasyon*

Corresponding angles : *Ang korespondan*

Corresponding parts : *Pati korespondan*

Corresponding terms : *Tèm korespondan*

Count (to —) : *Konte*

Count-on strategy : *Kontinye konte (Teknik —)*

Cube : *Kib*

Cube of a number : *Kib yon nonm*

Cubic centimeter : *Santimèt kib*

Cubic meter : *Mèt kib*

Cubic root of a real number : *Rasin kib yon nonm reyèl*

Cubic unit : *Inite kib*

Cumulative frequency distribution table : *Tablo distribisyon frekans kimile*

Cup : *Tas*

Curved line : *Koub*

Cylinder : *Silenn*

D

Datum, data : *Done*

Deca- : *Deka-*

Decagon : *Dekagòn*

Deci- : *Desi-*

Decimal fraction : *Fraksyon desimal*

Decimal point : *Separatè desimal*

Decimeter : *Desimèt*

Decomposition of a number : *Dekonpozisyon nonm*

Decrease (to —) : *Diminye*

Decreasing function : *Fonksyon lineyè dekwasan*

Decreasing order : *Lòd dekwasan*

Degree : *Degre*

Degree of a monomial : *Degre yon monòm*

Degree of a polynomial : *Degre yon polinòm*

Degree-measure of an angle : *Mezi yon ang an degre*

Denominator : *Denominatè*

Density : *Dansite*

Dependent event : *Evénman depandan*

Dependent variable : *Varyab depandan/òdone*

Deposit : *Depo*

Diagonal : *Dyagonal*

Diagonal of a polygon : *Dyagonal yon poligòn*

Diagonalization : *dyagonalizasyon*

Diagram : *Dyagram*

Diameter : *Dyamèt*

Difference : *Rezilta soustraksyon*

Digit : *Chif*

Digital clock : *Revèy nimerik/dijital*

Dime : *Daym*

Dimension : *Dimansyon*

Disjoint sets : *Ansanm dijwen/depaman*

Dispersion : *Dispèsyon*

Distance : *Distans*

Distribution : *Distribisyon*

Distribution table : *Tablo distribisyon*

Distributive property : *Pwopriyete distribitivite*

Divided by : *Divize pa*

Dividend : *Dividann*

Divisibility test : *Tès divizibilite*

Divisible : *Divizib*

Division : *Divizyon*

Divisor : *Divizè*

Dollar : *Dola*

Dollar bill : *Biye dola*

Dollar symbol : *Siy dola*

Dot plot : *Grafik/Dyagram an pwen*

E

Edge : *Arèt, Kan*

Eight : *Uit*

Eighteen : *Dizuit*

Eighth : *Uityèm*

Elapsed time : *Tan ki pase*

Elevation : *Elevasyon*

Eleven : *Onz*

Ellipse : *Elips*

Empty set : *Ansanm vid*

Endpoint : *Estremite*

Endpoints : *Pwen estremite*

Equal : *Egal*

Equal groups : *Gwoup egal*

Equal parts : *Pati egal*

Equal sign : *Siy egal*

Equation : *Ekwasyon*

Equation of a line : *Ekwasyon yon dwat*

Equilateral polygon : *Poligòn ekilateral*

Equilateral triangle : *Triyang ekilateral*

Equivalent : *Ekivalan*

Equivalent decimal numbers : *Nonm desimal ekivalan*

Equivalent decimals : *Desimal ekivalan*

Equivalent equations : *Ekwasyon ekivalan*

Equivalent expressions : *Espresyon ekivalan*

Equivalent fractions : *Fraksyon ekivalan*

Equivalent names for a number : *Non ekivalan pou yon nonm*

Estimate (to —) : *Estimasyon (fè —)*

Estimation : *Estimasyon*

Evaluate (to —) : *Evalye*

Even number : *Nonm pè*

Event : *Evénman*

Expanded form : *Fòm detaye/devlope*

Expanded form of an arithmetic operation : *Estansyon operasyon arimetik*

Experiment : *Esperyans*

Experimental probability : *Pwobabilite esperimantal*

Exponent : *Espozan*

Exponential notation : *Notasyon esponansyèl*

Expression : *Espresyon*

Exterior angle : *Ang estèn*

Extremes of a proportion : *Estrèm yon pwopòsyon*

F

Face : *Fas*

Fact family : *Fanmi operasyon*

Factor : *Faktè*

Factorial : *Faktoryèl*

Fahrenheit : *Farennay*

Fifteen : *Kenz*

Finite set : *Ansanm fini*

Five : *Senk*

Flat surface : *Sifas plat*

Foot : *Pye*

Formula : *Fòmil*

Four : *Kat*

Fourteen : *Katòz*

Fraction : *Fraksyon*

Fraction with simplest expression : *Fòm pi senp yon fraksyon*

Frequency : *Frekans.*

Frequency table : *Tablo frekans*

Function machine : *Machin fonksyon*

G

Gallon : *Galon*

Geometric figure : *Figi jeometrik*

Geometry : *Jeometri*

Gram : *Gram*

Graph/diagram : *Grafik*

Greatest common divisor – GCD : *Pi gran divizè komen - PGDK*

Group/categorize (to —) : *Klase*

Group : *Gwoupe, Gwoup*

H

Half, halves : *Mwatye*

Half-circle : *Demisèk*

Half-hour : *Demiyèdtan*

Half-plane : *Demiplan*

Height : *Wotè*

Height of a pyramid : *Wotè yon piramid*

Hemisphere : *Emisfè*

Heptagon : *Eptagòn/septagòn*

Hexagon : *Egzagòn*

Histogram : *Istogram*

Homologous sides : *Kote omològ*

Hour : *èdtan*

Hypotenuse : *Ipoteniz*

I

Icosahedron : *Ikosayèd*

Identity property : *Eleman net*

Identity property for addition : *Eleman net pou adisyon*

Identity property for multiplication : *Eleman net pou multiplikasyon*

Impossible event	: <i>Evénman enposib</i>
Improper fraction	: <i>Espresyon fraksyonè</i>
In all	: <i>Antou</i>
In front of	: <i>Devan</i>
Inch	: <i>Pous</i>
Inclusion ... of a set	: <i>Enklizyon ...yon ansanm</i>
Increasing function	: <i>Fonksyon lineyè kwasan</i>
Increasing order	: <i>Lòd kwasan</i>
Independent event	: <i>Evénman endepandan</i>
Independent variable	: <i>Varyab endepandan/absis</i>
Inequation	: <i>Inekwasyon</i>
Infinite set	: <i>Ansanm enfini</i>
Infinity	: <i>Enfni</i>
Input	: <i>Inpout</i>
Inscribed angle	: <i>Ang enskri</i>
Inside	: <i>Anndan</i>
Integer	: <i>Nonm antye relatif</i>
Integral solution	: <i>Solisyon entegral</i>
Interest rate	: <i>To enterè</i>
Interior angle	: <i>Ang entèn</i>
Intersecting lines	: <i>Dwat sekant</i>
Intersection of sets	: <i>Entèseksyon ansanm</i>
Intersection of two lines	: <i>Entèseksyon de dwat / Dwat sekant</i>
Interval	: <i>Entèval</i>
Invalid	: <i>Envalid</i>
Inverse operation	: <i>Operasyon envès</i>
Irrational equation	: <i>Ekwasyon irasyonèl</i>
Irrational numbers	: <i>Nonm irasyonèl</i>
Irregular polygon	: <i>Poligòn iregilye</i>
Isometric	: <i>Izometrik</i>
Isometric angle	: <i>Ang izometrik</i>

Isosceles polygon : *Poligòn izosèl*

Isosceles trapezoid : *Trapèz izosèl*

Isosceles triangle : *Triyang izosèl*

K

Kilogram : *Kilogram*

Kilometer : *Kilomèt*

Kite : *Kap/sèvolan*

L

Lateral face : *Fas lateral*

Lateral surface area : *Sifas lateral*

Lay tiles / tessellate (to —) : *Poze mozayik/fè arimaj*

Least/lowest common denominator – LCD : *Pi piti denominatè komen - PPDK*

Least/lowest common multiple - LCM : *Pi piti miltip komen - PPMK*

Left over / remained : *Rete (ki —)*

Legs of a right triangle : *Katèt*

Length : *Longè*

Length of a rectangle : *Longè yon rektang*

Less than : *Mwens pase*

Letter name : *Nonm an lèt*

Line : *Dwat*

Line graph : *Dyagram an liy brize/Dyagram lineyè*

Line of symmetry : *Dwat simetri*

Line segment : *Segman dwat*

Linear association : *Asosyasyon lineyè*

Linear equation : *Ekwasyon lineyè*

Linear function : *Fonksyon lineyè*

Linear inequation : *Inekwasyon lineyè*

Linear pair of angles : *Pè ang lineyè*

Liter : *Lit*

Logical equivalence : *Ekivalans lojik*

Long division : *Divizyon long*

M

Mass : *Mas*

Mathematical relationship : *Relasyon matematik*

Mathematical sentence : *Fraz matematik*

Mathematics : *Matematik*

Mean/average : *Mwayèn*

Measure (to —) : *Mezire*

Measure : *Mezi*

Measure of central tendency : *Mezi tandans santral*

Median : *Medyàn*

Memory : *Memwa*

Memory keys : *Bouton memwa*

Mental computation : *Kalkil mantal*

Meter : *Mèt*

Metric system : *Sistèm metrik*

Mile : *Mil*

Milliliter : *Mililit*

Millimeter : *Milimèt*

Minuend : *Minwenn*

Minus : *Mwens*

Minus sign : *Siy mwens*

Minute : *Minit*

Minute hand : *Zegui minit*

Missing part : *Pati ki manke a*

Mode : *Mòd*

Model : *Modèl*

Monomial : *Monòm*

More : *Plis*

More than : *Plis pase*

Multiple : *Miltip*

Multiple representation : *Reprezantasyon miltip*

Multiplicand : *Miltiplikann*

Multiplication : *Miltiplikasyon*

Multiplication operation : *Operasyon miltiplikasyon*

Multiplication/division diagram : *Dyagram miltiplikasyon/divizyon*

Multiplicative inverse / Reciprocal : *Eleman envès (pou) miltiplikasyon*

Multiplier : *Miltiplikatè*

N

Natural number : *Nonm antye natirèl, Nonm natirèl*

Negative number : *Nonm negatif*

Nickel : *Neko*

Nine : *Nèf*

Nineteen : *Diznèf*

Nonagon : *Nonagòn*

Nothing : *Anyen*

Number : *Nonm*

Number line : *Dwat nimerik*

Numeration : *Nimerasyon*

Numeration system : *Sistèm nimerasyon*

Numerator : *Nimeratè*

Numeric addition sentence : *Fraz nimerik adisyon*

Numeric subtraction sentence : *Fraz nimerik soustraksyon*

Numerical equation : *Ekwasyon nimerik*

Numerical expression : *Espresyon aritmetik/nimerik*

Numerical model : *Modèl nimerik*

O

Observation : *Obsèvasyon*

Obtuse angle : *Ang obti*

Obtuse triangle : *Triyang obti*

O'clock : *È*

Octagon : *Oktogòn*

Odd : *Enpè*

Odd number : *Nonm enpè*

One : *En (1)*

One hour : *Inèdtan*

One-point intersecting lines : *Dwat ki entèsekte nan yon pwen*

One-variable equation : *Ekwasyon ak yon varyab oswa yon enkon*

Open figure : *Figi ouvè*

Open number line : *Dwat nimerik vid/ouvri*

Operation : *Operasyon*

Operation table : *Tab operasyon*

Operation with 1 : *Operasyon ak en (1)*

Operation with double : *Operasyon ak doub yon tè*

Operation with double plus 1 : *Operasyon ak doub yon tè plis 1*

Operation with double plus 2 : *Operasyon ak doub yon tè plis 2*

Operation with zero (0) : *Operasyon ak zewo (0)*

Opposite numbers : *Nonm opoze*

Opposite rays : *Demidwat opoze*

Opposite signs : *Siy opoze*

Order of operations : *Lòd operasyon*

Order/Sequence : *Lòd*

Ordinal number : *Nonm òdinal*

Ounce / fluid ounce : *Ons*

P

P.M. : *P.M.*

Pair of angles : *Pè ang*

Parabola : *Parabòl*

Parallel : *Paralèl*

Parallel lines : *Dwat paralèl*

Parallel plane : *Plan paralèl*

Parallelogram : *Paralelogram*

Part : *Pati*

Penny : *Penich (5 kòb —)*

Pentagon : *Pentagòn*

Per : *Pa*

Percent : *Pousan*

Perfect square : *Kare pafè*

Perimeter : *Perimèt*

Perpendicular lines : *Dwat pèpandikilè*

Pictograph : *Dyagram an desen*

Pint : *Pent*

Place value : *Plas/Pozisyon ak valè chif*

Plus sign : *Siy plis*

Point : *Pwen*

Polygon : *Poligòn*

Polygon inscribed in a circle : *Poligòn enskri nan yon sèk*

Polyhedron : *Poliyèd*

Polynomial equation : *Ekwasyon polinòm*

Positive integral exponent : *Espozan entegral*

Positive number : *Nonm pozitif*

Possible event : *Evénman posib*

Pound : *Liv*

Power : *Pisans*

Prime factor : *Faktè premye*

Prime factorization : *Faktorisasyon nonm premye*

Prime number : *Nonm premye*

Prism : *Pris/paralelepipèd*

Probability : *Pwobabilite*

Problem with equal groupings : *Pwoblèm gwoupman egal*

Problem with equal shares : *Pwoblèm separasyon egal*

Product : *Pwodui*

Property : *Pwopriyete*

Proportion : *Pwopòsyon*

Protractor : *Rapòtè*

Pyramid : *Piramid*

Pythagorean Theorem : *Teyorèm Pitagò*

Q

Quadrant : *Kadran*

Quadrilateral : *Kwadrilatè*

Quart : *Ka*

Quartile : *Katil*

Quotient : *Kosyan*

R

Radical : *Radikal*

Radius : *Reyon*

Random event / Randomized controlled trial : *Evénman aleyatwa*

Random sample : *Echantiyon aleyatwa*

Range : *Eka*

Range : *Etandi*

Rate : *To*

Ray : *Demidwat*

Real numbers : *Nonm reyèl*

Rectangle : *Rektang*

Rectangular prism : *Paralelepipèd rektangilè*

Rectangular pyramid : *Piramid rektangilè*

Rectangular trapezoid : *Trapèz rektang*

Regular dodecahedron : *Dodekayèd regilye*

Regular polygon : *Poligòn regilye*

Regular polyhedron : *Poliyèd regilye*

Relation symbol : *Senbòl rapò*

Remainder : *Rès*

Result (— in probability) : *Rezilta (— nan pwobabilite)*

Rhombus : *Lozanj*

Right angle : *Ang dwa*

Right circular cylinder : *Silenn dwa*

Root of a polynomial : *Rasin yon polinòm*

Rotation in a plane : *Wotasyon nan yon plan*

Rough estimation/ball-park figure : *Estimasyon gwasomodo*

Round (to —) : *Awondi*

Round : *Won*

S

Scale : *Echèl*

Scalene triangle : *Triyang eskalèn*

Scientific notation : *Notasyon syantifik*

Second : *Dezyèm*

Second : *Segonn*

Sequence : *Sekans, Suit*

Set : *Ansanm*

Seventeen : *Disèt*

Side : *Kote*

Similar figures : *Figi sanblab*

Similar triangles : *Triyang sanblab*

Simple event : *Evénman senp*

Simple fraction : *Fraksyon senp/òdinè*

Simple interest : *Enterè senp.*

Six : *Sis*

Sixteen : *Sèz*

Slanted line : *Dwat oblik*

Slate : *Adwaz*

Slide : *Glise*

Solid figure : *Figi jeometrik Solid*

Space-filling polyhedron : *Pave*

Speed : *Vitès*

Sphere : *Esfè*

Square : *Kare*

Square number : *Nonm kare*

Square of a number : *Kare yon nonm*

Square pyramid : *Piramid kare*

Square root of a real number : *Rasin kare yon nonm reyèl*

Square unit : *Inite kare*

Standard form : *Fòm estanda*

Standard unit : *Inite estanda*

Statistical distribution : *Distribisyon estatistik*

Statistical inference : *Enferans estatistik*

Stem & leaf plot : *Dyagram an tij ak fèy*

Step graph : *Grafik ann eskalye*

Straight angle : *Ang pla(t)*

Straightedge : *Enstriman jeometri pou trase*

Subtract : *Wete*

Subtraction : *Soustraksyon*

Subtraction equation : *Ekwasyon soustraksyon*

Subtraction with regrouping : *Soustraksyon ak regwoupman*

Subtrahend : *Soustrayenn*

Sum : *Sòm*

Supplementary angles : *Ang siplemantè*

Survey : *Sondaj*

Symbol : *Senbòl*

Symmetrical equation : *Ekwasyon simetrik*

Symmetry : *Simetri*

T

Table ($X \times Y$ —) : *Aranjman X pa Y an tablo*

Tally marks : *Mak pwentaj*

Tally table : *Tablo pwentaj*

Ten : *Dis*

Ten-fact : *Zanmi 10*

Tens : *Dizèn*

Tetrahedron : *Tetrayèd*

Theoretical probability : *Pwobabilite teyorik*

Third : *Tyè*

Thirteen : *Trèz*

Three : *Twa*

Time : *Lè*

Timeline : *Liy kwonolojik*

Times : *Fwa*

Trapezoid : *Trapèz*

Triangle : *Triyang*

Triangular fact family : *Triyang fanmi operasyon*

Triangular prism : *Paralelepipèd triyangilè*

Triangular pyramid : *Piramid triyangilè*

Twelve : *Douze*

Twenty : *Ven*

Two : *De*

U

Under : *Anba*

Unit : *Inite*

Unit fraction : *Fraksyon inite*

Unit of measurement : *Inite mezi*

Unknown : *Enkoni*

Unlike denominators : *Denominatè diferan*

V

Variable term : *Tèm varyab*

Variable/Unknown : *Varyab/Enkoni*

Vector : *Vektè*

Venn diagram : *Dyagram Venn*

Vertex, vertices : *Somè*

Volume : *Volim*

W

Weigh (to —) : *Peze*

Weight : *Pwa*

Whole : *Antye*

Width of a rectangle : *Lajè yon rektang*

Word problem : *pwoblèm*

Y

Yard : *Yad*

Z

Zero : *Zewo*

